

vergadering **7**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 6 november 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUALITEITSDEBAT over een taaltest voor kleuters – 2 (2019-2020)	4
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	39
ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afvoeren van het instrument van de CO ₂ -taks	
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opmerkingen van het Europees Milieuagentschap (EMA) betreffende de Belgische CO ₂ -reductie	39
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de ingebrekestelling van het Vlaams Gewest wegens het ontoereikende luchtkwaliteitsplan	43
ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aanpak van huisjesmelkerij en verkrotting	49
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het nieuwbouwproject voor een nieuw VRT-gebouw	54
ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de reactie van de Vlaamse Regering op de aangekondigde betoging van het VRT-personeel	57
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van gepensioneerden	61
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de data van 'Provincies in cijfers' die een snelle toename van het aandeel allochtonen in de bevolking aantonen en de noodkreet vanuit bepaalde gemeenten in dit verband	66
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	70
REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2018 – 11 (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2018 – 45 (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2018 – 46 (2019-2020) – Nr. 1	
REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2018 – 48 (2019-2020) – Nr. 1	
Bespreking en stemmingen	70

MOTIE van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Stefaan Sintobin tot besluit van het op 6 november 2019 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over een taaltest voor kleuters – 116 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	71
MOTIE van Hannelore Goeman, Katia Segers en Björn Rzoska tot besluit van het op 6 november 2019 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over een taaltest voor kleuters – 117 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	72
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	72
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	74
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	74

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Philippe Muyters, Steve Vandenberghe, Paul Van Miert, Mercedes Van Volcem: ambtsverplichtingen;

Chris Janssens, An Moerenhout, Bart Tommelein, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 60/4)

**ACTUALITEITSDEBAT over een taaltest voor kleuters
– 2 (2019-2020)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over een taaltest voor kleuters.

Er is afgesproken dat elke fractie zeven minuten spreektijd krijgt. We beginnen met de Vlaams Belangfractie.

Het debat is geopend.

Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik moet wel opmerken dat er voor een onderwijsdebat nog veel spijbelende leerlingen zijn.

Dit gezegd zijnde, zou ik dit debat willen beginnen met te stellen dat er een groot probleem is met anderstalige leerlingen in ons onderwijs. Het Vlaams Belang ondersteunt alle voorstellen die worden gedaan om anderstaligen sneller Nederlands te leren. Ik wil daarbij echter toch opmerken dat ons onderwijs verplicht is om aan symptoombestrijding te doen, en dat de echte oplossing alleen kan worden gevonden als er een einde komt aan massamigratie, als er ook een halt wordt toegeroepen aan gezinshereniging en als de asielprocedures vlotter verlopen.

Collega's, de situatie is immers onrustwekkend. 1 op de 5 kinderen in de Vlaamse kleuterklassen en lagere scholen spreekt thuis geen Nederlands. Dat is de helft meer dan 8 jaar geleden. Volgens de gegevens van de Vlaamse overheid zaten in het schooljaar 2008-2009 88.400 kinderen in het Nederlandstalig onderwijs die thuis geen Nederlands spreken. In 2015 ging dat al om de helft meer, namelijk 136.561 kinderen. In Antwerpen gaat het bijvoorbeeld over 44 procent van de klaspopulatie, maar ook in kleinere centrumsteden zoals Leuven en Aalst zit men al met over de 20 procent anderstalige kinderen in de klassen.

Taalachterstand is een groot probleem in het Vlaamse onderwijs, en op dit vlak scoren we ook slechter dan onze buurlanden. Een belangrijk gevolg van die taalachterstand is de ongekwalificeerde uitstroom. Bij ons in Limburg zien we dat

zelfs tweede- en derdegeneratiemigranten vroegtijdig en zonder diploma de school verlaten door die taalachterstand. Het probleem is niet nieuw. Dertien jaar geleden stelde de socialistische minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke ook al voor om een taaltest te ontwikkelen en taalachterstand op te sporen en te remediëren. Dit is dertien jaar geleden: ondertussen zijn we een generatie verder. We hebben dus eigenlijk een generatie verloren laten gaan. Met 'wij' bedoel ik zeker niet mezelf of mijn partij, maar de regeringspartijen. Zij hebben een hele generatie jongeren verloren laten gaan.

In de kleuterklas rijst het probleem van de lage kleuterparticipatie van kinderen met een migratieachtergrond. Als kinderen twee of drie jaar onafgebroken naar de kleuterklas gaan, zijn ze eigenlijk in staat om redelijk vlot Nederlands te leren. Daarom zijn wij voorstanders van de goedgekeurde verlaging van de leerplicht van 6 naar 5 jaar. Het kleuteronderwijs heeft dus een heel belangrijke taak in het taalonderricht, maar in tegenstelling tot het lager onderwijs krijgen scholen geen extra uren voor anderstalige kleuters. Dat komt de onderwijskwaliteit niet ten goede en zal ook de taalverwerving van alle kleuters vertragen, niet alleen van de anderstalige. In het belang van die kleuters mogen er in de kleuterklassen ook geen te grote concentraties anderstalige leerlingen zijn. Die concentraties maken het werk van de juffen en meesters uiteraard praktisch onmogelijk, en ze creëren natuurlijk ook geen taalrijke omgeving voor de andere kinderen.

Minister, u stelt dus die taaltesten voor op het einde van de kleuterklas. We juichen dat toe, maar in de praktijk hoor ik dat kinderen die naar de kleuterklas gaan, het Nederlands vlot leren. Als ze dus daadwerkelijk participeren aan het kleuteronderwijs, als ze echt twee of drie jaar gaan, dan leren ze dat vlot, omdat ze nog klein zijn. Dat is logisch. Het is gewoon biologisch zo dat de hersenen van kindjes die klein zijn, meer talen ontwikkelen.

Wat gebeurt er dan echter? Voor kinderen die bijvoorbeeld op 10 jaar instromen in het lager onderwijs, is dat eigenlijk een veel moeilijker zaak. Die leren minder gemakkelijk Nederlands, en bovendien wordt hier geen taaltest gedaan. Die taaltest is afgeschaft in het schooljaar 2016-2017. Die lagere scholen kunnen taalbadklassen organiseren. Ze zijn daar niet toe verplicht en hebben daar vaak ook niet de middelen voor. Wat gebeurt er dan in de praktijk? Zij komen gewoon zonder één woord Nederlands te kennen in de klassen. Ik kan me voorstellen dat dat voor die kinderen een zeer traumatische ervaring is, maar ook voor de leerkracht en de andere kinderen is het geen gemakkelijke situatie. Het zal bovendien het onderwijsniveau niet ten goede komen. Daar moet ik geen tekening bij maken.

Ik kan me voorstellen dat dat voor die kinderen een zeer traumatische ervaring is, maar ook voor de leerkracht en de andere kinderen is het geen gemakkelijke situatie. Het zal bovendien het onderwijsniveau niet ten goede komen. Daar moet ik geen tekening bij maken.

De taaltest is een stap in de goede richting. Zoals ik al zei, is het idee niet nieuw en hebben we veel tijd verloren. In de startnota werd de taaltest verbonden aan een verplicht taalbad indien de leerling niet slaagt. Dit vinden we echter niet meer terug in het regeerakkoord.

Ik ben ervan overtuigd, minister, dat u het eens bent met mij – dat hoop ik toch – en dat u voorstander bent van een verplicht taalbadjaar, maar ik vraag me af wat uw collega's bij de andere meerderheidspartijen daarover denken. Ik heb gelezen dat er wordt gewaarschuwd dat zo'n taalscreening geen toegangsexamen voor het lager onderwijs mag worden.

De voorzitter: Mevrouw Beckers, mag u onderbroken worden? Ja?

De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mevrouw Beckers, u zegt dat we het probleem zullen oplossen met zo'n taaltest en dat u het taalbad toejuicht. Waarop baseert u zich om te zeggen dat dat een oplossing zal zijn? Ik heb hier toch een aantal studies, onder meer van de 'linkse' denktank Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), die beweert dat afzonderlijke taalbaden weinig effectief zijn. In een zeer lijvig rapport van vijfhonderd bladzijden uit 2016 zeggen zij expliciet dat dit niet efficiënt is.

Ten tweede heeft het departement Onderwijs een studie besteld waarop de universiteiten van Leuven, Antwerpen en Gent zijn ingegaan. Die zeggen na een analyse van de OKAN-klasjes (onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers), de afzonderlijke taalbaden voor anderstalige nieuwkomers, dat die niet werken. Het rapport is vernietigend.

Ten derde zegt Piet Van Avermaet, professor aan de Universiteit Gent (UGent) en voorzitter van het Steunpunt Diversiteit & Leren, dat als men kinderen in een afzonderlijke taalbadklas stopt, je het risico loopt dat de kloof nog groter wordt.

Ten vierde – en ik kan blijven doorgaan – zeggen Orhan Agirdag, Marlies Algoet en Kris De Schepper, allemaal deskundigen, dat je hiermee niets zult oplossen.

Tot slot – en ik zal er zo op terugkomen – reageerden de N-VA, CD&V en Open Vld in 2014 zelf op de invoering van de test door minister Vandenbroucke, intussen dertien jaar geleden, door te zeggen dat die niet werkte.

Ik wil u toch eens vragen waarop u zich gebaseerd om te zeggen dat dat een oplossing zal zijn voor het taalprobleem van die kinderen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): U gaat uit van die anderstalige kinderen. Die zullen er misschien meer baat bij hebben om bij Nederlandstalige kinderen in de klas te zitten, maar ik vertegenwoordig het hele Vlaamse volk – of toch het Limburgse – en ik weet niet of die studies in rekening brengen wat het gevolg is van die anderstalige kinderen in de klassen voor de andere leerlingen en het onderwijsniveau. Dat niveau gaat toch ook jaar na jaar achteruit. Dat tonen toch ook heel veel studies aan.

Uiteraard zullen kinderen die ondergedompeld worden in een Nederlandstalige klas snel dingen oppikken. Daarom is die kleuterparticipatie heel belangrijk. Daar wordt ook op ingezet. Maar kunt u zich voorstellen dat u geen enkel woord Nederlands kent en dat u terecht komt in het lager onderwijs waar u niets begrijpt en waar u plots alle lessen in het Nederlands moet volgen? Ik denk dat het vreselijk akelig moet zijn. Het is zeker en vast ook in het belang van die kinderen dat ze eerst een basisnotie van het Nederlands hebben voor ze instromen in het gewone onderwijs.

Ik hoop dus, minister, dat uw coalitiepartners toch ook te vinden zullen zijn om die taalscreening aan een verplicht taalbadjaar te verbinden. Anders denk ik dat we gewoon meten en daar weinig mee doen.

Ons onderwijs heeft gefaald, minister. We zijn er niet in geslaagd om anderstalige leerlingen voldoende Nederlands bij te brengen en om hen volwaardig in ons onderwijs te laten participeren.

Bovendien mogen we niet blind zijn voor het feit dat onze leerkrachten ook maar mensen zijn. Ze kunnen zich niet in tweeën splitsen. Een leerkracht die bezig is om de elementaire beginselen van het Nederlands bij te brengen aan één kind in de klas kan op dat moment niet bezig zijn met de anderen kinderen. Zoals ik net zei, laten de resultaten van de PISA-testen (Programme for International Student Assessment) zien dat het niveau van ons onderwijs jaar na jaar daalt. Er moet iets gebeuren, we kunnen niet gewoon hetzelfde doen en een ander resultaat verwachten.

Ik eindig met een persoonlijke noot, minister. Gisteren was ik in de school van mijn kinderen. Ik had aan de directeur gezegd dat ik hier vandaag het woord zou nemen. Hij nodigt u hartelijk uit om eens langs te komen en te kijken in de praktijk hoe het water hun aan de lippen staat. Ik hoop dus dat dit geen aankondigingspolitiek is maar dat er ook echt iets verandert, liever vandaag dan morgen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wat wilt u? Volgens mij: kinderen zo goed en zo vroeg mogelijk Nederlands laten leren. Dat klopt toch, denk ik. Wat wil Groen? Exact hetzelfde: kinderen zo goed en zo vroeg mogelijk Nederlands laten leren. Groen wil daar ook flink op inzetten, vanaf de kleuterklas maar liever nog vroeger, via kwaliteitsvolle kinderopvang. Dat is, minister, wat we delen. We willen dat allebei.

Toch zijn er grote verschillen tussen de aanpak die u voorstelt en de aanpak die heel wat wetenschappers en wij voorstellen. Want wetenschappers zijn helemaal niet zo'n grote voorstander van uw idee om in eerste instantie te investeren in de ontwikkeling van een eenvormige test voor kleutertjes die in heel Vlaanderen hetzelfde is. Waarom niet? Omdat de taalontwikkeling bij kleutertjes heel grillig gebeurt, met sprongen. Het kan zijn dat de taalontwikkeling een hele tijd stil ligt om dan plots een grote sprong voorwaarts te maken. De resultaten van de test die u wilt ontwikkelen, kunnen dus heel hard afhangen van het moment waarop de test wordt afgenomen wordt. Ze kunnen ook afhangen van het moment van de dag, want kleutertjes zijn soms moe waardoor ze zich minder goed kunnen concentreren. Heel wat experts wijzen erop dat het moeilijk is om een betrouwbare test te ontwikkelen.

Wij van Groen hebben vertrouwen in de leerkracht, in hun observatievermogen, in hun capaciteiten om de kindjes te leren kennen en hen permanent te evalueren. Voor ons zou het dus veel beter zijn om het geld dat u wilt uitgeven aan een test waarover grote twijfel bestaat en waarvan gezegd wordt dat het bijna onmogelijk zal zijn om er een goede, valide, degelijke test van te maken, te investeren in de versterking van het kleuteronderwijs, in goede nascholing voor leerkrachten, in helpende handen in de klas. Dat is mijn eerste punt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ondanks het feit dat we blijkbaar hetzelfde doel delen, is uw enthousiasme om erover te spreken niet zo groot.

Collega Meuleman, ik ben even niet meer goed mee. We gaan een eenvormige test ontwikkelen, over alle netten en koepels heen. We gaan dus objectiveren. De vorige legislatuur was uw partij hier aan het roepen dat leerkrachtenteams veel te subjectief waren, naar aanleiding van rapporten en adviezen. Ze waren veel te subjectief, ze baseerden zich op een buikgevoel, maar niet geobjectiveerd. Jaja, lees het maar eens na. U kijkt verwonderd, maar dat hebben jullie wel aangebracht. Wel, wat we nu willen doen, is objectief vaststellen bij kleuters hoever ze staan.

Mevrouw Meuleman, ik vind het toch wel wat jammer dat u dat hier probeert af te doen als 'dat kleutertje is wat moe en is bijgevolg vergeten dat hij Nederlands kent'. Een taaltest gaat over in welke mate dat kind in staat is om schooltaalwoorden te begrijpen om een goede start te kunnen maken in die lagere school. En we moeten inderdaad op tijd ingrijpen. En uiteraard zal die ervaring van die kleuterjuf meetellen. Uiteraard. Maar het is wel de bedoeling om het te objectiveren.

Ik vind het dan wel straf dat u zegt: op dat ene moment gaat dat dan alles bepalen. Dat kind heeft uiteraard wel vele zaken gedaan in die kleuterschool. En er zullen inderdaad kleuters zijn waarvan blijkt dat ze onvoldoende Nederlands kunnen en

kennen. Daarover gaat het. Kom hier nu toch niet zeggen: eigenlijk weten die kleuterjuffen dat allemaal al. Als dat zo zou zijn, dan hadden we vandaag geen probleem. Dan hadden we vandaag geen dermate hoge ongekwalificeerde uitstroom.

Weet u wat volgens PISA de verklarende factor is voor ongekwalificeerde uitstroom? Weet u hoeveel jaar achterstand er is, als iemand het Nederlands onvoldoende beheerst? Weet u dat, mevrouw Meuleman? Drieënhalf jaar. Dat is de reden waarom wij in dit regeerakkoord zeggen: 'We gaan vroeg detecteren en vroeg bijsturen in het belang van de leerling, de leraar en de kwaliteit van het onderwijs.' Maar u zegt 'neen'. U wilt dat niet objectiveren. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Daniëls, u draait de zaken helemaal om. Ten eerste gaat het niet over screening. Wat u voorstelt, uw partij en de Vlaamse Regering, is een ingangsexamen voor het lager onderwijs. Aan kinderen wiens taalvaardigheid nog niet hoog genoeg is op de leeftijd van 5 jaar zegt u: 'Stop, we gaan u gedurende één jaar in een aparte klas steken waardoor u een jaar schoolachterstand hebt ten opzichte van anderen en dan gaan we dat bijbenen.'

Ik vraag het ook aan u. Ik heb hier studies, een stapel studies, van wetenschappers die zeggen dat dit een idiotie is. Een taal leert men over vijf tot acht jaar. Een momentopname test alleen de vaardigheid van dat kind om die test op dat moment goed of niet goed af te leggen. Daar een gevolg aan verbinden van een taalbadjaar is de absurditeit zelve. Dat is een reliek uit de jaren zeventig die toen al is afgeschreven.

Natuurlijk hebben we die doelstelling om de taal van kinderen te verbeteren en de taalachterstand bij een aantal groepen weg te werken, maar niet via zo'n taaltest en nog veel minder via zo'n taalbad.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil dit kort neutraliseren. Het is niet nieuw wat hier wordt uitgevonden. Er bestaat zoiets als een Taaltoets Alle Kinderen (TAK) die al een tijdje gebruikt wordt in scholen en waarvan we kunnen leren. Wat doen de scholen daarmee? Welke resultaten bereiken ze daarmee? Wat doen ze daar nadien mee? Welke resultaten bereiken ze nadien?

Wat wij willen is eigenlijk niet nieuw. We kunnen leren uit ervaringen die gedeeld zijn. We willen een screening van de kinderen – het is een screening, geen ingangsexamen – om te zien in welke mate we kunnen bijsturen op die taalonderdelen waar ze uitvallen. Dat is een heel waardevol instrument om effectief, objectief en resultaatgericht mee aan de slag te gaan. Het is gewoon een initiatief waar we heel veel kinderen mee zullen kunnen helpen.

De voorzitter: Mijnheer Daniëls, hou het kort, het is de bedoeling dat er vragen gesteld worden en opmerkingen gemaakt worden aan het adres van mevrouw Meuleman, niet dat er een debat komt tussen de N-VA en de PVDA. U komt straks allebei nog aan het woord. U kunt dat debat dan voeren. U kunt nog kort repliceren op de heer De Witte.

Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer De Witte, ik stel vast dat het met begrijpend lezen niet zo goed gesteld is aan die kant van het parlement. Waar staat in het regeerakkoord dat die ene test een toelatingsvoorwaarde is voor het lager onderwijs? Ik heb het regeerakkoord hier voor mij staan, maar ik vind het niet. Kunt u mij even de pagina zeggen waar het staat? *(Opmerkingen van Kim De Witte)*

De voorzitter: Neen, mijnheer Daniëls, u komt straks nog aan bod in naam van de N-VA en de heer De Witte in naam van de PVDA. Ik stel voor dat u dan het debat voert. Ik geef het woord opnieuw aan mevrouw Meuleman.

Elisabeth Meuleman (Groen): Op een aantal zaken wil ik gerust antwoorden. Het is niet zozeer Groen dat grote vraagtekens plaatst bij die taaltest die ingevoerd

wordt op het einde van de kleuterklas als een soort eenmalig, eenvormig evaluatiemoment. Dat is volgens ons al te laat. Verschillende screenings, mevrouw Krels, doorheen de kleuterjaren om te kijken hoe we nog heel wat vroeger kunnen evalueren, dat is iets anders. Wat de minister heeft voorgesteld, is één test op het einde van de kleuterklas om dan te beslissen dat als kindjes onvoldoende scoren, ze een jaar verliezen, omdat ze dan een jaar naar de taalbadklas moeten. Hij heeft het geen examen genoemd, maar het komt er min of meer op neer.

Daar hebben wetenschappers heel wat vragen bij. Vooral wetenschappers, mijnheer Daniëls. Er zijn er hier al heel wat genoemd. Wij denken dat leerkrachten inderdaad goed geplaatst zijn om kinderen op te volgen. Zij weten heel vaak wat de tekorten zijn, maar hebben handen tekort omdat er te weinig middelen zijn om pampers te vervangen, kinderen te helpen en om kwaliteitsvolle gesprekken te voeren met die kleutertjes. Daarom moeten we investeren in het kleuteronderwijs. (*Applaus bij Groen en de PVDA*)

Mijn tweede punt gaat over de taalbadklassen zelf. Minister, hoe ziet u die? Ook daar zijn het wetenschappers, mijnheer Daniëls, die heel wat vragen stellen. De OESO is al genoemd, maar ook onderwijsonderzoek van het onderwijsdepartement, dat wij hier gefinancierd en betaald hebben, zegt zwart op wit dat aparte, gesegregeerde taalbadklassen waarin je taalarme kindjes samen zet, veel minder efficiënt zijn en veel minder goede resultaten geven dan als je fors inzet op taalverwerving in gemengde klassen, waar taalrijke kindjes met taalarme kindjes in contact komen en op die manier de taal kunnen leren. Dat gebeurt in een informele context, met voldoende speelgoed, enzovoort. Minister, wat voor zin heeft het om onderzoek te laten uitvoeren en te financieren, om dan met de conclusies om ideologische redenen geen rekening te houden?

Minister, u doet het voorstel van de taaltesten en de taalbaden omdat u werk wilt maken van gelijke onderwijskansen. Dat is een nobel doel. En ja, de kennis van het Nederlands is belangrijk om te werken aan gelijke onderwijskansen. Maar – en dat horen wij van heel veel mensen op het veld – daarvoor is veel meer nodig. Om tot leren te komen moet een kleutertje zich veilig en goed voelen op school. Welbevinden is een cruciale factor om tot leren te komen. Dat kan in kleine klasjes. Dat kan in klasjes waar er rustmomenten mogelijk zijn. Dat kan als de brooddoos gevuld is of als kinderen toegang hebben tot een gezonde maaltijd. Dat kan als ouders meewerken en betrokken zijn. Ook zij vormen een heel belangrijke factor. Dat kan als kindjes toegang hebben tot het nodige materiaal, tot leerrijk speelgoed, tot leesboekjes. Wij horen op het veld dat al die factoren cruciaal zijn voor een goede en snelle taalverwerving. Daarover lezen wij bijzonder weinig in het Vlaams regeerakkoord.

Minister, als er één silver bullet was, één simpele, eenduidige oplossing, zoals u laat uitschijnen – een taaltest en taalbadklas en het is opgelost, we hebben een snelle taalverwerving en een realisatie van gelijke onderwijskansen – dan ben ik er zeker van dat de mensen op het veld, die dagelijks met hart en ziel met onze kleinste kleuters bezig zijn, dat al lang hadden toegepast. Maar uw voorstellen, die misschien goed en aantrekkelijk klonken voor mensen die niet dagelijks met hun twee voeten in de praktijk staan, zijn te simplistisch en weinig realistisch. Ze gaan voorbij aan het probleem van gelijke onderwijskansen en gebrekkige taalkennis. Dat moet op een wetenschappelijk bewezen, efficiënte manier worden opgelost. Het is jammer, minister, dat u zo gemakkelijk probeert te scoren op iets zo belangrijks als onderwijs. (*Applaus bij Groen en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Meuleman, ik weet dat jullie naar buiten zijn gegaan bij de bespreking van het regeerakkoord. Maar wilt u toch alstublieft het volledige stuk over onderwijs eens lezen? Dan zult u merken dat er zaken instaan

over kinderverzorgsters in het kleuteronderwijs. Dan zult u vaststellen dat er zaken instaan over het stimuleren van zindelijkheid, ook vanuit thuis, samen met Kind en Gezin. Dan zult u lezen dat we meer vraaggestuurde pedagogische begeleiding willen. Dan zult u lezen dat we met de begroting wel degelijk meer middelen investeren. De zaken die u zegt en die u zagezegd niet terugvindt, staan wel degelijk in het regeerakkoord.

U hebt het over het veilig voelen. Ja, uiteraard! Maar voelt u zich maar eens veilig als je niet begrijpt wat er rond u gebeurt. Laat staan dat je het verstaat! Waarom willen wij – en dat is de kern van de zaak – zo vroeg deze maatregelen nemen? Nederlands is de sleutel op de toekomst. Er is drieënhalf jaar schoolse vertraging enkel en alleen te wijten aan het feit dat je onvoldoende het Nederlands beheerst. Wat moeten we dan doen? Lumineus idee: Nederlands leren! Hoe kan de leerling de leerkracht begrijpen als hij hem niet verstaat?

U zegt dat alles aantoonde dat die aparte taalbadklassen niet werken, maar ik kan u evenveel studies tonen, onder andere van Esser, van het Nederlandse Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), van de Onderwijsraad, van Christine Rossell en van Keith Baker, eindeloos veel studies die aantonen dat het niet werkt door ze gewoon in de klas te zetten. Vandaag bewijzen we dat het niet werkt door ze gewoon in de klas te zetten, want dat doen we vandaag, en we hebben de resultaten die er zijn. Een op de vier van de kinderen die ongekwalificeerd uitstromen, spreekt thuis geen Nederlands, gecorrigeerd voor alle andere variabelen. Wat moet je dan doen? Nederlands leren.

Ik heb in het verleden samen met voormalig minister van onderwijs Crevits en collega Jos De Meyer een school bezocht waar men dat deed. Iedereen content. Ouders tevreden, leerkrachten tevreden, leerlingen tevreden, directie tevreden. Wat deed men in die school? Men organiseerde inderdaad een taalbadklas, maar dat was niet de godganse dag grammatica geven. Men werkte daar met Nederlands, wiskunde, aardrijkskunde en geschiedenis, op maat van die leerlingen, waarop die leerlingen dan teruggingen naar hun klas. Om dat te kunnen, moet je wel weten waar die leerlingen ergens staan. Dat is die test, niet meer en niet minder dan dat.

Ik vind het jammer dat u begint met te zeggen dat we hetzelfde doel hebben maar dat we het anders zouden doen, want die 'anders' zit al in het regeerakkoord. En dan is het eigenlijk hetzelfde doen wat we vandaag doen en dat resultaat kennen we. We moeten dus ingrijpen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik wil even reageren op collega Daniëls, omdat er een manifeste fout zit in zijn redenering. Ik ga eerst vertrekken vanuit zijn redenering over het zich veilig voelen. Ik was zo'n kind dat in de kleuterklas gestart is en geen woord Nederlands kende. Ik voelde mij inderdaad niet veilig. Ik kende geen woord Nederlands. Er was een leerkracht die zich heeft ontfemd over kinderen die op de speelplaats stonden bij vriendjes – ik heb die vrienden nog altijd tot op vandaag – met wie geen contact kon worden gelegd. Ze heeft er ongelooflijk veel energie in gestoken om die kinderen, zoals ik, Nederlands te leren en hun een veilige context te geven in de klas. Ze kreeg daarvoor de ruimte van de school. De redenering is dat ik me veilig voelde in een klas waar ik de kinderen kende, waar ik de leerkracht kende, een leerkracht die zich ontfemde over kinderen die een extra inspanning nodig hadden. Ze wist hoe mijn vooruitgang was doorheen die drie kleuterjaren.

Er was niet één moment waarbij men me, paf, uit de context van die klas weghaalde, ergens anders dropte, weg van die vriendjes, met een disconnectie van vriendschappen die groot is. Men ging me niet van hen isoleren op basis van een momentopname. Neen, men bleef bij mij in die klas, met die andere kinderen die me mee hielpen Nederlands te leren. Die hebben mij mee Nederlands geleerd.

Ze investeerden bijvoorbeeld in een moeilijke sociaal-economische thuissituatie, ze hielpen de thuistaal op een hoger abstract niveau te brengen. Het nut daarvan blijkt uit onderzoek. Ik heb dat overigens zelf, voor ik aan mijn politieke carrière begon, tien jaar lang onderzocht. Uit tien jaar lang onderzoek naar effecten van de sociaal-economische achtergrond versus thuistaal, blijkt dat het grootste obstakel om een tweede taal te leren een onvoldoende hoog niveau van de thuistaal is. Investeren in het beter leren van abstracte middenklassentermen – zoals het soms wordt genoemd –, op een hoger niveau de thuistaal leren en het aanpakken van de sociaal-economische achtergrond van kinderen, heeft een razendsnel effect op het feit dat kinderen die tweede taal oppikken, inclusief die veiligere context waar leerkrachten de marge hebben om met kinderen zoals ik destijds aan de slag te kunnen gaan, in een veilige context die hun bekend is, met kinderen die hun bekend zijn, met de leerkrachten- en de schoolcontext die hun bekend is, in plaats van hen daaruit weg te nemen, te droppen alsof ze in een soort laboratorium zitten, om dan wellicht op basis van een test te beslissen of ze terugkomen.

Heel de wetenschap geeft u ongelijk. Voorbeelden van mensen zoals ik, die vandaag in het parlement zitten, geven u ongelijk. Wij zeggen vandaag niet dat u zich moet baseren op ideologie, niet de groene maar ook niet de gele, maar dat u zich moet baseren op wat werkt.

En wat in het buitenland blijkt te werken, is iets wat kinderen vandaag ontberen en wat de vorige Vlaamse Regering, laat ons zeggen, tot een individuele keuze van de gemeente heeft gemaakt. Ik heb het bijvoorbeeld over de aanwezigheid van een bibliotheek, waar je ook met een kleine portemonnee heel gemakkelijk toegang hebt tot boeken en digitale werken. En dat heeft een gigantische impact op de taalverwerving. Zulke zaken vormen een totaalpakket waarin het sociaal-economische aspect als een cruciale factor wordt meegenomen en er een veilige context wordt gecreëerd door te investeren in kleinere klassen en sterkere leerkrachten, die dat kunnen opnemen in een geheel, in een holistische benadering in de klas, niet door een aparte context te creëren.

U mag proberen dat te herframen. Maar ik heb me nooit veiliger gevoeld dan bij die leerkracht en bij die vriendjes die ik kende. Gaandeweg vond ik plezier om met hen te communiceren. En op dit moment heb ik een niveau van Nederlands bereikt dat veel beter is – véél beter – dan mijn Turks. Als dát de doelstelling is, kunt u gaan praten met ervaringsdeskundigen en experts. Zij zullen u dan de weg wijzen. Dus als u de doelstelling, de liefde voor het Nederlands, genegen bent, dan investeert u in die thuistaal, in die sociaal-economische achtergrond en in die leerkrachten die vandaag voor de klas te staan. Dan duwt u hun argumenten niet weg op een ideologische manier. Want dan verliezen we nóg eens een generatie en nóg eens tien jaar tijd. (*Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA*)

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mevrouw Almaci, ik ben heel blij dat u goed Nederlands heeft kunnen leren. Maar die taalbadklassen bestaan op dit moment niet.

We stellen vast dat in ons Limburg de tweede en derde generatie migranten het nog altijd moeilijk hebben met het Nederlands. De manier waarop het de afgelopen tijd gebeurde, heeft dus niet gewerkt.

Elisabeth Meuleman (Groen): Tja, waarom heeft het niet gewerkt?

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Bovendien wil ik hier nogmaals wijzen op de verantwoordelijkheid van de ouders hierin. De scholen moeten niet alles oplossen. Mijn beste vriendin was een Poolse. Zij is naar hier geëmigreerd. Voordat zij naar hier kwam, hebben haar ouders haar het Nederlands geleerd. Ook daarvoor moeten we zeker oog hebben.

Wat betreft die tweede en derde generatie migranten in Limburg: wiens schuld is het dat zij geen Nederlands kennen? Enkel die van de school of ook die van de omgeving?

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Daniels, ik wil even terugkomen op uw kennis van het regeerakkoord. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Ja, maar, hij lanceert het debat, voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer De Witte, ik heb daarnet gezegd dat u het woord krijgt namens uw fractie. De heer Daniëls zal wellicht het woord voeren namens de N-VA-fractie. Mevrouw Meuleman staat hier vooraan. Dat is u misschien ontgaan? *(Gelach)*

Kim De Witte (PVDA): Nee, dat is mij niet ontgaan.

De voorzitter: Het is de bedoeling dat u vragen stelt aan mevrouw Meuleman. Het is niet de bedoeling dat er hier een afzonderlijk debat ontstaat tussen de heer Daniëls en u persoonlijk. Indien u dus een vraag hebt voor mevrouw Meuleman, dan kunt u die stellen. Is uw vraag echter gericht aan collega Daniëls, dan kunt u die straks stellen, wanneer hij aan het spreekgestoelte staat.

Kim De Witte (PVDA): Oké, ik zal ze hem straks stellen.

De voorzitter: Mijnheer Daniëls, hebt u een vraag of opmerking voor mevrouw Meuleman? Of gaat het ook over een collega? Pas op, hé! *(Gelach)*

Koen Daniëls (N-VA): Ik stel vast dat de collega van Groen geen vraag had voor haar eigen collega, maar wel reageert namens Groen. En aangezien ze namens Groen reageert, wil ik daar wel op ingaan. *(Rumoer bij Groen, sp.a en de PVDA)*

De voorzitter: Collega Daniëls, u hebt het woord, als het daarover gaat. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

Koen Daniëls (N-VA): Ik stel vast dat hier vanuit de Groenfractie, dus ook namens mevrouw Meuleman, plots voor thuistaal wordt gepleit. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

Jawel, u hebt gezegd: "Het is belangrijker om de thuistaal goed te beheersen." Dat hebt u wel degelijk gezegd. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

Dat hebt u wel degelijk gezegd. En eigenlijk is het straf dat Groen dat brengt. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

Want eerst brengt Groen hier *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

De voorzitter: Mevrouw Almaci, het doet me genoeg om u eindelijk eens de mond te kunnen snoeren. *(Gelach.)*

Het was een grapje, mevrouw Almaci. *(Opmerkingen van Meyrem Almaci)*

Koen Daniëls (N-VA): Wel, ik kan alleen maar vaststellen dat de oplossing die vanuit de Groenfractie – en dus ook door mevrouw Meuleman – wordt gebracht, is: investeren in thuistaal. En dat gebeurt dan net door die collega die zegt dat ze tientallen jaren geleden eigenlijk een taalbadklas Nederlands avant la lettre heeft gehad. *(Opmerkingen bij Groen)*

Want het was net die leerkracht – en dat is de reden, mevrouw Meuleman, waarom die taalbaden wel degelijk belangrijk zijn – die u en andere kinderen apart heeft genomen in een taalbadklas avant la lettre om die kinderen Nederlands te leren.

Mevrouw Almaci, u kunt niet luisteren als u de hele tijd aan het roepen bent.

De voorzitter: Mevrouw Almaci, als u dat wilt, kunt u straks nog reageren.

Mijnheer Daniëls, kunt u nu alstublieft uw punt maken?

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Almaci, u hebt vele zaken aangehaald – ik kan er ook niet aan doen – namens de Groenfractie.

Een rijke taal gebruiken is inderdaad cruciaal, maar weet u wat er gebeurt in klassen met heel veel kinderen die het Nederlands niet machtig zijn? In dergelijke klassen vereenvoudigen leerkrachten hun taal, dat is normaal. Het gevolg daarvan is dat de taal minder rijk wordt.

Er wordt gezegd dat er nood is aan leerkrachten. Ik heb de afgelopen week nog de moeite gedaan om in heel wat kleuterklassen, zonder camera's, langs te gaan. *(Opmerkingen bij Groen, sp.a en de PVDA)*

Mevrouw Meuleman en beste Groenfractie, wat ik wil zeggen, is dat die kleuterjuffen aangeven dat het voor hen niet meer haalbaar is. Het gaat niet meer over één of twee leerlingen die de Nederlandse taal niet machtig zijn, in heel die klas is de gezamenlijke taal niet langer het Nederlands. Dat is de realiteit. Met andere woorden: de onderdompeling waar uw collega het over heeft, waarbij de rest van de klas Nederlands spreekt en het anderstalige kind de taal op die manier opneemt, is niet langer de realiteit in de klassen vandaag. En dus koppelen wij inderdaad het oordeel van de leerkracht, die test, de taalbadklassen en een taaltraject in een veel groter geheel van extra zorgkundigen in de klas en extra middelen. Dat hangt allemaal samen. Laat degenen die hier zelf het voorbeeld zijn en die zover zijn gekomen door taalbadklassen avant la lettre, de kinderen die nu in onze klassen zitten, deze manier van werken niet afnemen. Dat vind ik straf. *(Applaus bij de N-VA)*

Meyrem Almaci (Groen): Voorzitter, ik zou het niet durven om uw autoriteit uit te dagen.

Mijnheer Daniëls, het enige antwoord op uw betoog is dat begrijpend lezen belangrijk is, maar begrijpend luisteren overduidelijk een kunst. Want wat u vertelt, wijkt helaas heel erg af van het verhaal dat ik zonet heb verteld, waarvan akte. Als dat het enige is dat u kunt herframen in plaats van naar experts te luisteren, dan zegt dat veel over de armoede van uw argumenten. *(Applaus bij Groen)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Mijnheer Daniëls, ik kom ook in kleuterklassen en ik hoor ook wat u hoort, namelijk dat leerkrachten het niet langer trekken. De reden daarvoor is dat het kleuteronderwijs jarenlang ondergefinancierd is. *(Applaus bij Groen)*

Men ging er jarenlang van uit dat kleutertjes niet voltijds aanwezig waren en dus niet voltijds gefinancierd moesten worden ten opzichte van het lager onderwijs, dat al ondergefinancierd is in vergelijking met alle OESO-leerkrachten. Het resultaat daarvan zijn instapklasjes met inderdaad soms dertig van de kleinste kleutertjes. Probeer daar maar eens aan taalverwerving te doen, probeer die kindjes maar eens iets te leren. De oplossing bestaat niet uit allerlei ideetjes die niet wetenschappelijk bewezen zijn maar waarvan integendeel zelfs bewezen is dat ze niet werken, zoals een taaltest op het einde van de kleuterklas of gesegregeerde taalbadklassen, maar uit investeringen in die kleuterklassen zodat het kleine klasjes worden en de leerkrachten professioneel bezig kunnen zijn met taal in die kleine klasjes.

Minister, ik erken ook dat een aantal zaken in het regeerakkoord goed zijn zoals investeringen in extra zorg en in het kleuteronderwijs. Eindelijk worden die middelen gelijkgetrokken. We worden geconfronteerd met een onderfinanciering, een niet-indexering van werkingsmiddelen die al jarenlang aan de gang is. Dat moeten we rechtekken, dat is het allerbelangrijkste, en geen gemakkelijke schijnoplossingen want die bestaan niet. *(Applaus bij Groen)*

Koen Daniëls (N-VA): Ik kan enkel in het Vlaams regeerakkoord en in de begroting lezen wat er staat. Mag ik erop wijzen dat we eindelijk die gelijktrekking tussen het kleuteronderwijs en het lager onderwijs in orde brengen. Dat zullen we doen. Het zal gebeuren.

Mevrouw Meuleman, u was erbij toen het Rekenhof zijn rapport kwam voorstellen. Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de SES-middelen, die onder meer op basis van de thuistaal worden bepaald, voor allerlei zaken maar niet noodzakelijk daarvoor worden gebruikt. Wat ook in het Vlaams regeerakkoord staat, is dat we de SES-middelen zullen gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn. Dat moet u als muziek in de oren klinken. Ik vind het jammer dat u dat hier niet gezegd krijgt. U doet alsof het allemaal niet gebeurt, maar het staat in het Vlaams regeerakkoord.

Een laatste punt wil ik nog eens herhalen. Er zijn onderzoeken waarin bepaalde zaken worden gesteld, maar er zijn ook onderzoeken die het tegenovergestelde stellen. Ik kan alleen vaststellen dat de professoren in de linguïstiek eigenlijk niet overeenkomen. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

Mijnheer Bex, ik heb ze net opgesomd. Het gaat om de onderzoeken van Esser, van Keith Baker, van het Sociaal en Cultureel Planbureau en van Christine Rosell. Ik zal ze u bezorgen, zodat u ze rustig kunt lezen. Ze zijn wel in het Engels. *(Gelach bij de N-VA)*

Dit is een debat over het Nederlands. In elk geval zijn het metastudies. In een metastudie doet een professor niet een aantal observaties in een klasje. In die metastudies worden heel veel onderzoeken samen bekeken. Uit die metastudies blijkt dat het niet zinvol is iedereen samen in de klas te zetten.

Mevrouw Almaci, u hebt net zelf gezegd dat u ongelooflijk veel baat hebt gehad bij een beperkte taalbadklas avant le lettre. *(Gelach bij Groen)*

De tijden van vandaag zijn anders dan toen. De tijden van vandaag zijn heel eenvoudig. Het gaat niet om een of twee leerlingen die het Nederlands niet machtig zijn. Ik kijk naar mevrouw Smeyers uit Aalst of naar mijn collega uit Genk. Die klassen bevatten veel meer leerlingen en het lukt niet meer. Dat zijn de naakte vaststellingen in de klassen en in de realiteit. Daar proberen we een antwoord op te bieden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, een goede kennis van het Nederlands is cruciaal in onze samenleving. *(Applaus van Sam Van Rooy)*

Het is cruciaal voor de slaagkansen van onze kinderen op school, om later een job te vinden, maar ook gewoon in het leven. Ik stel in Brussel zelf veel te vaak vast dat er kinderen zijn die gedurende hun hele schoolcarrière een taalachterstand als een blok aan hun been meeslepen. Zo gaat veel talent verloren en dat is onaanvaardbaar.

Minister, als sp.a willen wij zeker mee nadenken over hoe we de achterstand van kinderen die niet goed of niet goed genoeg Nederlands spreken zo snel mogelijk kunnen bijspijkeren. We zijn er echter absoluut niet van overtuigd dat uw voorstellen in verband met taaltesten en vooral taalbaden het juiste antwoord zijn, integendeel zelfs.

Het begint al met het feit dat er veel onduidelijkheid is. Hoe zullen de taaltesten worden opgesteld? Wie zal ze opstellen en wie zal ze afnemen? Hoe zal met de resultaten worden omgegaan? Hoe zult u die taalbadklassen organiseren? Wanneer en hoe lang moeten kinderen een taalbad volgen? Het zijn vragen waarover u de voorbije dagen zeer vaag bent gebleven, wat in het onderwijsveld terecht voor ongerustheid heeft gezorgd.

De voorzitter: Mijnheer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil straks ook nog even tussenkomen.

Hannelore Goeman (sp.a): Voor ons hangt alles natuurlijk samen met de manier waarop het zal gebeuren. U zult in ons een medestander vinden om een gericht beleid te voeren dat taalachterstand wil aanpakken, en de kennis van het Nederlands van onze leerlingen wil verbeteren.

Daar kan een goed onderbouwde test bij horen. Uit die test kan blijken welke kinderen moeite hebben met het Nederlands, hoewel het ons, in alle eerlijkheid, methodologisch absoluut niet evident lijkt de taalkennis van 5- tot 6-jarigen op een betrouwbare manier te meten. Maar goed, hoe vroeger we het probleem detecteren, hoe beter we het kunnen oplossen.

Voor ons moet dat uiteraard gecombineerd worden met een traject vanaf de kinderopvang tot aandacht voor taal in de kleuterklas. Als er dan toch een taalachterstand is, dan moet je natuurlijk een geloofwaardig beleid voeren om die achterstand weg te werken.

Daarover maken wij ons serieuze zorgen, minister. Als ik het goed heb begrepen, wilt u kinderen die niet goed scoren op de taaltest Nederlands, in het eerste leerjaar samen zetten in aparte taalbadklassen, weg van andere kinderen in gewone klassen. Dat is echt een bijzonder slecht idee, gewoon omdat het niet werkt. Dat zeggen niet alleen wij, dat zeggen alle onderzoeken.

De OESO schrijft letterlijk dat het niet succesvol is voor het ontwikkelen van een sterke taalvaardigheid. Ze vermelden hier ook bij dat leerlingen in aparte klassen soms worden gestigmatiseerd en vaker door minder goed gekwalificeerde leerkrachten worden onderwezen.

Piet Van Avermaet zegt dat, als leerlingen met een taalachterstand in een gewone klas zitten, ze net ook leren van kinderen die goed Nederlands spreken. Als je ze in een aparte klas zet, dan is de enige taalrijke input eigenlijk die van de leerkracht en dan hebben ze niet de kans om Nederlands op te pikken van klasgenootjes.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Goeman, toch even terug naar de realiteit. U zegt: 'Als je niet goed Nederlands kunt, wel ja, dan zit je in een klas en dan leer je dat van al uw klasgenootjes die allemaal heel goed Nederlands kunnen.' U zegt: 'Brussel.' In hoeveel klassen in Brussel zitten er leerlingen die anderstalig zijn in een klas met allemaal leerlingen die heel goed Nederlands spreken? Als ik de laatste statistieken bekijk, bestaan er geen zulke klasjes meer in Brussel.

U zegt dat wij die leerlingen dan wegzetten in een klas, helemaal weg van andere kinderen en andere leerkrachten. Neen, het is niet dat je een kind in een ruimte gaat zetten zonder ramen, met iemand erbij die alleen maar grammatica geeft. Neen, neen, die kinderen – en ik kan u alleen maar aanraden om zulke projecten te bezoeken – komen langs in die klas en die leren daar. Ze voelen zich op hun gemak.

Ik heb al een aantal keren gehoord dat kinderen zich veilig moeten voelen. Wat is het meest veilige? Een taal spreken in een klas met allemaal perfect Nederlandstaligen – uw voorbeeld? Ik voel me daar niet veilig en vele kinderen evenmin. Als je je in een klas begeeft met andere kinderen die ook die Nederlandse taal en de lidwoorden – wanneer gebruik je welk lidwoord? – en een aantal van die werkwoorden ook niet zo gemakkelijk vinden, dan voel je je veel veiliger. Dan spreek je meer vrijuit. Dat zijn niet mijn woorden, dat zijn de woorden van kinderen waarmee ik heb gesproken in die klassen. Dat zijn woorden van de leerkracht en dat is niet apart ergens weg. Die leerlingen zitten in dezelfde school, ze zitten op dezelfde speelplaats en ze eten hun

boterhammen op in dezelfde rechter. Die juf, dat is een van de juffen. Dat is niet iemand speciaal. Dat is een van de juffen en dat is voor hen normaal. U probeert er nu zoiets angstvalligs van te maken, maar dat is het niet. Maak dat er ook niet van.

Weet u nog wanneer we de taalscreening, het taalbad en het taaltraject hebben ingevoerd? Weet u welke minister toen bevoegd was? Ja, u wist dat dat zou komen: dat was Pascal Smet. We hebben toen een talennota afgesloten. Dat was een heel interessant document en het is nog altijd actueel. De titel was 'Samen taalgrenzen verleggen'. Een fantastisch document. Dit stond erin en dit is gewoon de verdere uitrol ervan. Kom dus nu niet zeggen dat het voor u als socialisten plots helemaal anders moet. De voorbeelden die u geeft, het spijt me, maar die realiteit bestaat niet meer. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): De vorige legislatuur, dat was voor er heel wat extra wetenschappelijk onderzoek was, mijnheer Daniels. Ondertussen was er het OKAN-onderzoek dat de vinger op de wonde legt in verband met aparte taalklassen, het onderzoek van de OESO enzovoort. Er zijn ondertussen heel wat nieuwe wetenschappelijke inzichten.

U verheerlijkt hier alleen maar de aparte taalbadklassen. U zult dan toch ook nog uw coalitiepartners moeten overtuigen, want ik lees in de krant dat CD&V zegt dat je zoveel mogelijk moet werken aan een continuüm van mogelijke trajecten. Voor ons is het essentieel die taalintegratie zo lang mogelijk in de klas te houden. Open Vld zegt net hetzelfde. De resultaten van de huidige taalbadklassen zoals bij OKAN zijn niet van die aard om aparte taalbadklassen als de oplossing te zien.

Dat zijn uw coalitiepartners. U staat alleen. Niet alleen de wetenschap heeft u verlaten, maar ook uw coalitiepartners. U mag zo luid roepen als u wilt. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Daniëls, u zet de wereld op zijn kop. U zegt dat die kinderen niet kunnen leren in een klas waar er teveel anderstalige kinderen zitten. Dat zegt u, meermaals. Het lukt niet want er zitten er teveel samen. En wat gaat u nu doen? Ze allemaal samen steken in een klas van anderstaligen. Ik vraag u nogmaals: geef me één studie – want u verwijst naar iets wat dat helemaal niet zegt – die zegt dat dat resultaten oplevert.

Het punt dat u maakt, is een belangrijk punt. Er zijn inderdaad veel scholen in Vlaanderen en in Brussel – concentratiescholen met heel veel kinderen met een taalarme achtergrond –, waar de logica om via inclusief onderwijs kinderen Nederlands te leren, een probleem is. Dat probleem moeten we vastpakken, maar deze Vlaamse Regering doet net het tegenovergestelde met de afvoering van de brede eerste graad, met de afvoering van de dubbele contingentering en met de maatregelen uit uw regeerakkoord die u daarnet zelf opsomt. Die doet de sociale mix, die ervoor zorgt dat kinderen van elkaar kunnen leren, verdwijnen.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Ik had verwacht dat we, laat ons zeggen, iets minder ongerust zouden zijn met dit debat. Maar ook ik geraak toch een klein beetje meer in de war door de betogen. We moeten kijken naar de gevoerde communicatie; daarom dat we hier zijn en dat minister Weyts straks ook wat toelichting kan geven.

Collega, u zegt dat u achter onderbouwde testen kunt staan, hoe moeilijk het ook zou kunnen zijn. Als het gaat over wetenschap, dan geloof ik daar ook in. We

moeten absoluut luisteren naar experts. Experts die zeggen dat we meer en meer wetenschappelijk onderbouwd moeten werken. Als er iets niet werkt, moeten we gaan meten – ik geloof er wel in dat je impact kunt meten. Wij zien taal als een springplank, niet als een extra muur. Het is niet de bedoeling om met een taalscreening, zoals we ze nu hebben opgenomen, extra muren te bouwen. Muren zijn er in onze maatschappij al genoeg. Muren die voor de ene hoger zijn dan voor de andere, en dat moeten we erkennen.

Voor ons is taal een emancipatorische sleutel naar een volgende stap. Uiteraard zo vroeg mogelijk. We kunnen het op dit moment alleen maar hebben over het kleuteronderwijs, maar ik geloof echt in een en-en-verhaal dat wetenschappelijk onderbouwd is, hoe moeilijk het ook kan zijn, en startend vanaf het kleuteronderwijs. We gaan uiteraard de expertise van de kleuterleerkrachten niet ondergraven. Dat zou het ergste zijn wat we kunnen doen: het geloof in die leerkrachten volledig ondergraven en zelfs in ons volledig onderwijs. In dat opzicht is het belangrijk om wel dat pad verder te onderzoeken en minister Weyts meer toelichting te laten geven over hoe het eerder een screening en een oriëntering voor betere remediëring kan zijn in plaats van een toegangsticket.

Net zoals collega Meuleman geloven wij ook niet in aparte taalklassen. Als je kijkt naar het taalbad dat er vandaag is, dan is het nog niet wetenschappelijk bewezen dat het meer positieve effecten met zich meebrengt. Integendeel, als je bijvoorbeeld naar de OKAN-klassen kijkt, dan zijn de resultaten niet goed. We moeten dat erkennen. We moeten ook weten dat als we kinderen samen zetten met kinderen die ook anders zijn of bij wie de taal minder sterk is, die kinderen zich ook anders zullen voelen en anders worden. En dat is het laatste wat we moeten doen. Laat ons dus ook daar de wetenschap bestuderen. (*Applaus bij Open Vld, Groen, sp.a en de PVDA*)

Laat de wetenschap ons ook daar niet in de steek laten. Ik hoor van collega Daniëls dat er testen en onderzoeken zijn die wijzen op goede resultaten. In de praktijk zijn de resultaten niet goed. Ik heb het geluk gehad om mijn eerste jaren in het onderwijs door te brengen in De Wereldreiziger in Antwerpen, waar er meer dan 90 procent anderstalige nieuwkomers tot ex-ex-ex-anderstalige nieuwkomers zijn. Die mensen slagen er, in een en-en-verhaal, dankzij die leerkrachten en dankzij extra projecten en incentives, zoals de Zomerschool en voorleesprojecten, echt in om taal als een springplank te zien, als een emancipatorisch verhaal en niet als een extra muur of drempel – waar we het allemaal eens over zijn, heb ik gehoord. Ik denk dat we dan die good practices, uiteraard samen met wetenschappelijke onderbouwing, moeten meenemen.

Ik ben het er dus mee eens dat we moeten gaan voor wetenschappelijk onderbouwde screenings als hulpmiddel voor de kleuterleerkrachten om extra stappen te zetten, maar ook als informatiedoorstroming. Het is voor ons een beginmeting, een soort van voorkennis, een beginsituatie, zodat informatie ook kan doorstromen naar de volgende school of de volgende leerkracht die aan de slag moet met de kinderen. (*Applaus bij Open Vld, Groen en sp.a*)

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik wil kort even zeggen dat, als mevrouw Meuleman zegt dat de heer Daniëls alleen staat, dat niet waar is. Wij steunen jullie wel, en wij zijn toch een grote fractie, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voor CD&V is het heel belangrijk dat een taalbadklas niet het enige middel is om taalonderwijs vorm te geven. Wij vinden het belangrijk dat een schoolteam kan kiezen hoe het te werk gaat, op maat van de klas en op maat van de leerling, met inbegrip van de context. Dat is trouwens ook wat er in het regeerakkoord staat: een taalbadklas of een methodiek die evenveel oplossingen kan bieden. Wij passen voor een test waarbij er twee mogelijkheden zijn: geslaagd

of niet geslaagd. Ben je geslaagd, mag je naar links, ben je niet geslaagd, mag je naar rechts. Dat is niet wat wij willen. Daarin willen we alvast duidelijk zijn. (*Applaus bij CD&V, Groen en sp.a*)

Hannelore Goeman (sp.a): Dank u voor dit bijzonder interessante debat, collega's. Ik stel vast dat er ook op het niveau van de meerderheid toch nog wat onduidelijkheid is over hoe die taalbadklassen precies ingevuld moeten worden. Ik ben dus heel benieuwd naar het antwoord van onze minister.

Ons standpunt is alvast zeer duidelijk, mijnheer Daniëls. Wij willen inderdaad nadenken over taaltesten, op voorwaarde dat het methodologisch en academisch sterk onderbouwd is. Maar we zijn absoluut grote tegenstander van aparte taalbadklassen, net omdat uit onderzoek blijkt dat dat een averechts effect heeft. Ik ga niet mee in dat discours waarbij op basis van anekdotes alle wetenschappelijk onderzoek onderuit gehaald wordt. Dat is zo'n kwalijke gewoonte van rechts waar we voor eens en voor altijd komaf mee moeten maken. Als jullie inderdaad aparte taalbadklassen gaan installeren, is dat voor ons vooral een voorbeeld van averechts beleid. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. De N-VA heeft voortdurend de mond vol van integratie, maar nu kiest ze volop voor segregatie. Jullie willen kinderen in aparte klassen steken. (*Opmerkingen bij de N-VA en het Vlaams Belang*)

Ik wil nu even niet meer onderbroken worden. Mijnheer Daniëls, u mag straks uiteraard uw repliek geven, maar ik ga eerst even mijn discours afmaken, want het moet gaan over de oplossingen.

Wij denken dat je kinderen absoluut niet in aparte klassen mag steken, maar dat ze het best samen Nederlands leren. Dat is voor ons een echt taalbad, ondergedompeld worden in het Nederlands, in de klas, op de speelplaats, maar toch niet in een apart circuit. Sorry, jullie zijn al tien jaar bevoegd voor integratie, maar jullie blijven in mijn ogen kiezen voor de foute aanpak, terwijl er zoveel voorbeelden zijn van wat wel werkt, mijnheer Daniëls. Ik verwijs met zeer veel genoegen naar mijn eigen oude school in Leuven, het Heilig Hartinstituut, waar kinderen met een taalachterstand zes tot tien uur extra Nederlands krijgen, maar voor de rest wel samen met andere kinderen in de klas zitten, om zo snel mogelijk mee te zijn. (*Opmerkingen bij de N-VA*)

Maar is het apart of niet apart? Een aantal extra uren, daar kunnen wij perfect mee leven, maar het is net die interactie met de andere kinderen, met hun vriendjes, die ervoor zorgt dat ze de taal gewoon veel sneller leren. Dus ook samen in de klas, niet in een aparte klas: daar ligt volgens ons de oplossing. Zorgen dat scholen de middelen krijgen om extra Nederlands te geven aan leerlingen die het nodig hebben, maar ook dat leerkrachten een goede, professionele opleiding krijgen rond taalverwerving in de klas, ook buiten het vak Nederlands, dat gaat echt voor resultaten zorgen. Laat ons dus daarop inzetten in plaats van op aparte klassen, een zoveelste symbooloplossing, die misschien wel goed klinkt, maar in de praktijk niet gaat zorgen dat leerlingen die minder goed Nederlands spreken, echt geholpen worden. Dat is althans waar wij voor gaan. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Koen Daniëls (N-VA): Ik vind het altijd frappant dat collega's hier in het half-rond eigenlijk voorbeelden geven van een vorm van taalbadklas en als we dan zeggen dat dat een taalbadklas is, dan alle moeite doen om dat te ontkennen.

U spreekt over segregatie. Wij als N-VA, wij als meerderheid spreken over emancipatie, over integratie. Dát is het doel. Hoe doen we dat? Door inderdaad zo snel mogelijk Nederlands aan te leren. Weet u immers wat segregatie is? Geen diploma secundair onderwijs hebben, dát is segregatie. Dan geraak je in deze maatschappij niet vooruit, en dat soort van segregatie willen wij net voorkomen. Wat die taalbadklas betreft, stop met daar een karikatuur van te maken, alsof dat één leerling zou zijn in een kelder met iemand die hij niet kent.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb toch niet van een kelder gesproken.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Goeman, een taalbadklas is wat hier net door een aantal collega's is gezegd. We gaan op een bepaald moment van de dag met een aantal leerlingen intensief werken, zodat ze zo snel mogelijk die schooltaalwoorden beheersen. Daardoor zal die leerling beter mee kunnen volgen. Daardoor wordt het voor die leerkracht ook haalbaarder. Wat sp.a eigenlijk zegt, is dat we gewoon verder moeten doen zoals we nu bezig zijn, gewoon in de klas en leerlingen zullen het wel leren van elkaar. Wel, de feiten tonen aan dat dat niet werkt. Het werkt niet. De cijfers tonen een achteruitgang, en dan zeggen wij als de N-VA, met deze meerderheid: 'Nee, we gaan iets veranderen, want meer van hetzelfde werkt duidelijk niet.'

U zegt dat nog niks heeft aangetoond dat het werkt. Er zijn geen onderzoeken naar OKAN in kleuteronderwijs hier in Vlaanderen. Weet u waarom? Omdat er geen OKAN in het kleuteronderwijs is. Er is dus geen onderzoek over. We hebben alleen een aantal onderzoeken die erop wijzen dat immersie voor taal en cognitieve ontwikkeling in bepaalde situaties voor een aantal leerlingen potentieel beter is. Dat toont dan echter niet aan dat het omgekeerde niet werkt. Dat toont dat níet aan. Stop dus met die omgekeerde redenering de hele tijd. Ik ben echter blij met het voorbeeld dat u gaf. Dat was een heel mooi voorbeeld van een taalbad, maar als wij dan zeggen dat het een taalbad is, dan zegt u heel rap: 'Nee, nee, nee, nee, het is er toch geen.' Het is een mooi voorbeeld van hoe het in de praktijk kan worden uitgevoerd. Bedankt daarvoor. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ben blij dat de meerderheid op dit vlak zich toch niet langer volledig laat leiden door ideologie van linkse onderzoekers, want die zijn er in enorme aantallen, maar in de praktijk loopt het toch nogal eens verkeerd met datgene waarmee men in het onderwijs bezig is, tot en met het ophemelen van de thuistaal. Ik vind dat dus knettergek.

Ik zou de suggestie willen doen dat we met de commissie Onderwijs eens op werkbezoek zouden gaan naar Nordrhein-Westfalen. Dat is de Duitse deelstaat die het dichtst bij ons ligt, met 17 miljoen inwoners en zeer veel allochtonen. Al in 2007 heeft men daar testen ingevoerd voor 4-jarige kleuters. Dat was volledig uitgewerkt door wetenschappers aan de universiteit van Dortmund. Sinds 2014 heeft men die test ook uitgebreid naar kinderen die niet naar school gaan, en dat is dus wel vaak het geval bij allochtone kinderen. Die test is zelfs verplicht. Ik denk dus dat het wel zeer belangrijk is dat men daar iets aan gaat doen.

Links maakt hier een karikatuur van taalbadklassen, alsof dat maar één mogelijke oplossing is. Je moet op maat werken met die kinderen. Er zijn kinderen die er gebaat mee zijn om eens één trimester een uurtje per week wat extra les te krijgen, maar er zijn er andere die nog niks kennen en met wie men toch eens wat meer apart moet zitten. Hoe groot dat dan allemaal moet zijn enzovoort, dat kan men misschien eens gaan leren van Nordrhein-Westfalen. Ik denk dus dat we het warm water niet moeten uitvinden, dat er daar echt wel al een goed voorbeeld op tafel ligt. Dat zijn echt geen AfD'ers (Alternative für Deutschland) die daar aan de macht zijn, hoor. Dat zijn socialisten en groenen enzovoort. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Collega Goeman, ik hoor u graag 'samen' zeggen. Wij gaan niet mee in die linkse naïeve redenering, die overigens reeds op vele vlakken blijkt te hebben gefaald. Als je ziet dat men – veel partijen toch – momenteel streeft naar klassen waar de meerderheid van de kinderen de Nederlandse taal niet machtig is, dan vind ik het heel frappant dat u hier vooraan durft te zeggen dat de kinderen het samen in de klas wel zullen leren. Daar stel ik me toch serieuze vragen bij.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik moet mijn collega's gelijk geven: een aantal collega's uit de meerderheid moeten toch eens werk maken van hun luistervaardigheid. Wat heb ik hier nu voorgesteld? Ik heb inderdaad gezegd dat het voor ons een concrete piste is dat kinderen samen in de klas zitten, maar als er kinderen met taalachterstand zijn, dan kunnen die extra uren Nederlands krijgen om aan die taalachterstand te werken.

Uit de communicatie van minister Weyts heb ik begrepen dat het de bedoeling is dat kinderen die uit de kleuterklas komen en een taalachterstand hebben, een jaar lang apart in een klas moeten worden gezet. Of dat nu in een kelder is of niet, dat maakt niet uit, het gaat over het feit dat je kinderen die allemaal taal-arm zijn, samen zet en dat ze absoluut niets van elkaar leren.

In die zin, minister, kijk ik vooral uit naar uw antwoord om duidelijkheid te scheppen over wat er nu precies bedoeld wordt met die taalbadklassen. Ik denk dat dat ons allemaal zal vooruithelpen. (*Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Taal is het voertuig van de geest. Taal geeft je vleugels. Taal is een vliegtuig of een springplank, je kunt het noemen zoals je wilt. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat taal belangrijk is. Dat hoeven we niet langer te onderstrepen.

Over de visie van CD&V kan ik heel duidelijk zijn, daar bestaat geen twijfel over. Een goede beheersing van het Nederlands is essentieel in onze samenleving. Niet alleen om het goed te doen op school, maar ook om sterk te staan in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Taal is de sleutel tot goede schoolprestaties en tot een volwaardige participatie. Daarom is het essentieel om vanuit een meertalige realiteit, en die is er, in het basis- en secundair onderwijs zo goed en zo snel mogelijk de stap te zetten naar een rijke beheersing van de enige mogelijke onderwijstaal: het Nederlands. Dat willen we voor iedere leerling doen, want daaraan twijfel ik soms als ik de discussies hier hoor – in het bijzonder voor die kinderen en jongeren die nieuw zijn in de Vlaamse Gemeenschap.

Voor iedere leerling leggen we de lat van het Nederlands hoog. Taalvaardigheid en begrijpend lezen moeten sterker gestimuleerd worden. In elk geval moet er voldoende instructietijd in de klas aan het leren lezen en schrijven worden besteed.

Voor iedere school is het evident dat ze inzet op een sterke leesdidactiek. Ook buiten de schooluren is het onmisbaar om het Nederlands zoveel mogelijk een evidente plaats te geven, onder meer door de samenwerking met bibliotheken en cultuurorganisaties, en door samenwerkingen over onderwijsniveaus heen waarbij bijvoorbeeld de centra voor basiseducatie (CBE's) in basisscholen hun stek hebben zodat ook de ouders les kunnen volgen. Dat zijn voor ons heel cruciale voorbeelden.

Minister, u was in Vilvoorde. Daar kunnen ook de ouders van de leerlingen Nederlands volgen in de school voor basisonderwijs..

Mijnheer Daniëls, ik was vorige week niet in een kleuterklas. Dat kon ook niet, want het was vakantie. (*Gelach*)

Ik was wel in mijn lokale bibliotheek waar er een voorleesproject loopt waarop we met de stad Poperinge heel sterk inzetten. Dat zijn projecten die ook evenveel aandacht vergen als wat er op school gebeurt.

Dat het Vlaams regeerakkoord een sterk appel doet op alle betrokkenen – in de eerste plaats zijn dat de ouders, kinderen en hun scholen – om meer dan ooit oog te hebben voor het belang van het Nederlands en het ontwikkelen van performante

taaltrajecten op maat van elke leerling, kunnen we als CD&V alleen maar toejuichen. Ze passen allemaal in die taalturbo Nederlands waar wij zo veel over spreken. Dat sterke en versterkte appel komt ook tot uiting in de ambitie om de taalcreening, die ook vandaag al in onze regelgeving is voorzien, beter te stroomlijnen en om wat erop volgt, de ontwikkeling van een taaltraject op maat, nog zorgvuldiger en doelgerichter aan te pakken. Dat we daarbij ook oog hebben voor de verlaging van de aanvangsleeftijd van de leerplicht, is voor CD&V vanzelfsprekend. Een grotere standaardisering van het screeningsproces sluit daar perfect bij aan.

Wat ik hier wat mis, is het optimaal gebruik maken van die leerplichtverlaging. Er wordt heel vaak gesproken over de timing van die screening. Er wordt dan gezegd: 'We doen dat op het einde van het kleuteronderwijs.' CD&V pleit ervoor om dat te doen bij de start van de leerplicht. Daarmee moet rekening worden gehouden.

Dat de combinatie van beiden tot een ander screeningsinstrument zal leiden dan datgene wat vandaag gehanteerd wordt, dat lijkt voor ons vanzelfsprekend.

Voor CD&V is het ook van het grootste belang dat wat de taalscreening oplevert ook optimaal wordt aangewend om een taalintegratietraject op maat te ontwikkelen. Het kan niet anders dan dat bij de bevindingen van een screening, die natuurlijk een momentopname zijn, moet worden nagedacht over de ervaringen van de experts ter plaatse – en dat zijn dan de mensen die dagelijks bezig zijn met de leerlingen, de kleuteronderwijzers, maar evenzeer het schoolteam – en over hoe zij erbij betrokken zijn en dit met oog voor de concrete context van de klas en school maar ook voor de individuele kleuter en zijn specifieke achtergrond. En ja, ook in de toekomst zullen het de school en de schoolteams zijn die vanuit hun eigen taal- en taalintegratiebeleid zullen beoordelen welke instrumenten er het meest geschikt zijn om de leerplichtige kleuters voor te bereiden op een kansrijke instap in het lager onderwijs. In dat lager onderwijs zal natuurlijk ook verder gewerkt worden aan dat vanzelfsprekende taaltraject en dat zullen – en dat is voor CD&V vanzelfsprekend – instrumenten en wegen zijn die de toegang voor kleuters tot het lager onderwijs zullen vergemakkelijken en niet zullen belemmeren.

In het regeerakkoord geven we aan dat voor kinderen die een taalachterstand hebben die drempels opwerpt om de stap te zetten naar het lager onderwijs, een taalbad *kán* worden georganiseerd of volwaardige alternatieve instrumenten kunnen worden ingezet. Die vrije keuze die schoolteams zullen maken voor een individuele leerling zal afhangen van een aantal elementen waarnaar ik eerder al verwees, maar zeker ook van de vraag of er een goede aanpak mogelijk is waarbij een kleuterklas zelf als een warm taalbad kan functioneren.

Ook belangrijk als afweging lijkt ons of het om een kleuter gaat die nieuw is in Vlaanderen en die dan eventueel op OKAN-ondersteuning kan rekenen of om een kleuter die al langer in de Vlaamse Gemeenschap leeft.

Tot slot is het voor CD&V prioritair om kleuteronderwijzers en schoolteams optimaal te ondersteunen om ook in ons kleuteronderwijs die taalturbo in te zetten. Dan denk ik dat we hier nog even mogen benadrukken dat we in de vorige legislatuur een gelijkschakeling gehad hebben van de financiering van het kleuteronderwijs. Dat was toch wel een heel belangrijke stap om dat kleuteronderwijs verder te ondersteunen. Ik denk dat dit bij de initiatieven die de komende weken en maanden zullen volgen, een blijvend belangrijk aandachtspunt zal zijn. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik weet niet of het op mij bedoeld was of op onze fractie, maar wij zijn ook zeer bezorgd om anderstalige kinderen. We merken in de praktijk dat het tijdens de voorbije regeringen, waarin CD&V toch ook een onderwijsminister geleverd heeft, eigenlijk niet goed gegaan is.

Ik blijf verwijzen naar mijn mooie Limburg. We zitten met die ongekwalificeerde uitstroom. Dat is een probleem dat wij ook zeker erkennen. Dat zijn kansen die weggegooid worden en dat vinden wij ook heel erg spijtig.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mevrouw, misschien is er ook een probleem met mijn luistervaardigheid, maar ik wou toch nog eens even polsen naar wat uw fractie nu exact zegt over die taaltest. Is het effectief een ingangsexamen naar het lager onderwijs of is het dat niet? Want ik citeer uit het regeerakkoord: "Op basis van de resultaten van de taalscreening moeten leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen een actief taalintegratietraject Nederlands volgen, met in beginsel een taalbadklas of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt."

Mijn vraag in eerste instantie is dus: bent u voor zo'n bindende proef of niet? Bent u voor een soort ingangsexamen voor kleuters om naar het lager onderwijs te gaan? Ten tweede, wat is dan exact uw punt naar de 'bindendheid' voor zo'n taalbadklas?

Loes Vandromme (CD&V): Ik heb tien jaar voor de klas gestaan en ik weet dat sommige leerlingen herhaling nodig hebben. *(Applaus)*

Ik heb al heel duidelijk gesteld dat CD&V geen voorstander is van een beslissing 'wie door is gaat naar links, wie niet door is, gaat naar rechts'. Wij spreken over een screening. Dat staat zo in het regeerakkoord. Het is de bedoeling om met die screening samen met wat de leerkracht weet over de leerling, samen met de context van de klas, samen met de context van de school, te zoeken naar de beste oplossing voor de leerling in zijn specifieke context. Als dat dan een taalbadklas is, is dat voor mij oké, maar er is een continuüm. Er zijn allerlei methodieken. Dat is ons punt: we moeten op maat van de leerling werken, zorgen dat het beste voor de leerling gekozen wordt. Als dat een taalbadklas is, oké, dan is dat de beste keuze voor die leerling. Maar we zeggen niet definitief: het moet een taalbadklas zijn. Ik denk dat dat duidelijk is. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ben geen specialist in de materie. Dat maakt het mij ook wat moeilijk. Want het wordt steeds verwarrender als ik de collega's van de meerderheid hoor, zowel mevrouw Vandromme als de collega van Open Vld en dan de heer Daniëls. Collega De Witte heeft natuurlijk gelijk: de meerderheidspartijen zitten wat dit dossier betreft blijkbaar niet op dezelfde golflengte. Men zwemt er wat omheen. Men spreekt tegen wat de minister allemaal heeft aangekondigd. En ik wil eigenlijk eens weten, straks ook van de minister, namens wie hij eigenlijk spreekt en wat de mening is van de meerderheidspartijen over die taaltest en taalbadklas. U zwemt eromheen. De collega had er ook kritiek op, maar collega Daniëls brengt een heel ander verhaal.

Kim De Witte (PVDA): Zoals ik het begrijp, tikt u minister Weyts dan wel op de vingers. Wat hij zegt in de pers, is wel iets heel anders dan wat u zegt. Daar wil ik dan toch een zekere verduidelijking.

Loes Vandromme (CD&V): Collega, u hebt het over zwemmen. Ik kan zeggen dat we ervoor moeten zorgen dat elke klas een taalzwembad wordt. *(Gelach)*

We moeten ervoor zorgen dat de leerling in elke klas kan worden ondergedompeld in taal.

Wij zijn duidelijk. We hebben het over een screening. De verschillende sprekers hebben het al aangehaald, ook de collega van Open Vld, en de collega's van de

N-VA zullen het zeker ook onderschrijven: het is belangrijk om te weten waar de leerling staat. Dat kan via een goede test. Dat is punt één.

Ten tweede, wat doen we met die test? We moeten ervan uitgaan dat er verschillende mogelijkheden zijn om tegemoet te komen aan de individuele leerling. Dat is het standpunt. Het kan een taalbadklas zijn. De minister zal straks zijn standpunt verduidelijken. *(Rumoer)*

Dit is wat wij in het regeerakkoord lezen. Misschien moeten we allemaal een cursus semantiek volgen, want een taalbadklas kan verschillende inhouden hebben. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is misschien wel leuk om elkaar te bestoken en zijdelings het debat te voeren, maar het debat gaat vandaag over de screening. Mijn partij staat achter die screening. Wij vinden het belangrijk om te weten. Meten is weten. Wat is de uitgangspositie van een kind? Hoe taalvaardig is het? Welke achterstand heeft het? Dan kan de school kijken naar de nodige remediërmogelijkheden.

Kan dat een taalbadklas zijn? Ja. Uiteraard is dat geen permanente maar een tijdelijke situatie. In het regeerakkoord staat 'een actief taalintegratietraject'. Dat kan via taalbadklassen of andere alternatieve instrumenten. Dat hangt van de school af, dat hangt van de context af, dat hangt van de leerling af.

Essentieel is: de taalscreening aangekondigd door de minister, die hij wil doorvoeren in het kleuteronderwijs, wordt door de hele meerderheid volmondig gedragen. Niet meer, niet minder. *(Applaus bij de meerderheid)*

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Schiltz, u zit hier natuurlijk al langer dan ik, maar zoals ik het begrijp, is een actualiteitsdebat een debat over de actualiteit. De minister heeft een aantal uitspraken gedaan en daarover hebben wij een debat. De uitspraken zijn duidelijk: wij gaan een test invoeren die bindend is voor kleuters, vóór de lagere school. En het gevolg van die test is een taalbadjaar. De minister spreekt zelfs over taalbadjaren. Dat is de discussie die we voeren. Mevrouw Vandromme zwemt er volledig omheen. Zij spreekt zich niet uit over of de test bindend is en of het een taalbadjaar is of geen taalbadjaar. Dat is een belangrijke discussie, want ze treft ons hele onderwijs en de kinderen die we nu net vooruit willen helpen. Dat is het hele debat.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Mevrouw Vandromme, ik moet nu toch ook toegeven dat ik uit uw antwoord niet kan afleiden wat nu precies het standpunt van CD&V is. Screenings? Oké, dat is duidelijk, het is geen toegangstest. Tot daar is het duidelijk. We screenen wat het niveau van het Nederlands is. Maar dan komen we bij het tweede punt: de taalbadklas. Wat is het nu? Is het apart, één jaar een taalbad voor kinderen die slecht scoren op die test? Of is het samen in de klas extra Nederlandse les voor de kinderen die dat nodig zouden hebben? Ik vind het net iets te gemakkelijk om te verwijzen naar de minister. Ik neem aan dat CD&V toch zelf een standpunt heeft daarover. Ik zou het graag klaar en duidelijk van u horen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voor mij is er niet zoveel onduidelijkheid. Ik denk dat het standpunt van CD&V vrij duidelijk is en dat van Open Vld ook. Maar ik stel voor dat de meerderheid misschien eens schorst en probeert af te stemmen, want er

zijn heel duidelijke verschillen. U zegt dat er liefst zo vroeg mogelijk een screening moet komen. Dat kan ik perfect volgen. Als de kleutertjes binnenkomen in de kleuterklas moeten we bekijken hoe we zo snel mogelijk kunnen remediëren om ze – dat hebt u letterlijk gezegd – zoveel mogelijk te laten doorstromen naar het eerste leerjaar. We moeten zeker geen taaltest doen op het einde van de kleuterklas, om dan te zeggen: 'Je mag door of je hebt een onvoldoende en we steken je in een extra taalbadjaar.' Ja, een taalbadjaar. Het gaat niet over een taalbadklas met enkele uren extra taalondersteuning. Neen, het gaat over een taalbadjaar als je niet slaagt. Zo werd het gecommuniceerd en zo staat het in het regeerakkoord. Dat is heel forse taal. Dat is helemaal iets anders dan wat Open Vld en CD&V hier vandaag hebben gezegd. Er is over deze materie een groot schisma in de meerderheid. *(Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik was aan het denken of ik het zou vertellen of niet. Maar misschien moeten we vertellen hoe we de regeringsonderhandelingen over dit punt hebben gedaan. Dan maken jullie dat ook eens mee. Dat is misschien eens handig. *(Opmerkingen)*

Hoe is dit punt gegaan, collega's? We hebben samen vastgesteld dat verder doen zoals we het nu doen, gewoon in de klas, geen oplossing is. Om die reden hebben de N-VA, CD&V en Open Vld in het regeerakkoord drie pagina's hieraan gewijd. Die drie pagina's bouwen heel mooi op. Het eerste luik is de taalscreening. Screenen, dat doe je ergens mee. Dat doe je niet met een wichelroede. Neen, je doet dat met een test. Van die test hebben we gezegd dat hij onafhankelijk is, net- en koepeloverschrijdend. We willen immers niet dat je afhankelijk van het net waarin je zit een andere screening zou krijgen. Hij is uniform. Waarom? Omdat je er dan tenminste iets uit kunt afleiden. Hij is gestandaardiseerd, met andere woorden wetenschappelijk ontwikkeld.

Waarom doen we die screening pas op 5 en 6 jaar? Omdat we de leerplicht hebben verlaagd. Dan hebben we ze allemaal. Op 3 of 4 jaar hebben we ze niet allemaal, beste collega's. Vandaar die 5 en 6 jaar. Dan komt het punt wat we met die screening doen. We zeggen dat we daar per definitie iets mee gaan doen, in het belang van die leerling. Dat is in beginsel een taalbadklas. Staat er dat dat een taalbadklas van verplicht één jaar is? Dat staat er niet. *(Opmerkingen)*

Maar collega's, alstublieft. Die taalbadklas kan inderdaad voor een aantal leerlingen een taalbadjaar zijn. Ja. Ja. Of een volwaardig alternatief. Dan komen we op het punt dat hij dezelfde resultaten bereikt. Want dat is het doel dat we met deze meerderheid hebben, ik kan het niet langer uitleggen. Dat is ons doel: Nederlands leren voordat je start in de lagere school.

De voorzitter: Collega D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, collega's, we hebben hier drie meerderheidspartijen die totaal andere dingen zeggen over hetzelfde onderwerp. We hebben hier een soort schaduwminister die ons zelfs de diepste geheimen van de regeringsonderhandelingen wil openbaren. Maar wij zouden graag weten wat de minister nu eigenlijk bedoelt. Is het nu het standpunt van CD&V, is het nu het standpunt van Open Vld, is het nu het standpunt van de N-VA of is het misschien iets helemaal anders? Bovendien zou ik graag willen weten, als hij zegt dat hij mensen met een taalachterstand vooruit wilt helpen, waarom hij dan net gaat inzetten op iets waarvan we veel wetenschappelijke evidentie hebben dat het niet werkt en geen wetenschappelijke evidentie dat het wel werkt. Dat zouden wij graag weten. Misschien kan de minister daarover eens het woord nemen en verhelderen waar we het eigenlijk over hebben.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik vind net hetzelfde. De schaduwminister heeft nu genoeg gezegd. Het zou interessant zijn om het standpunt van de minister te kennen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft net het woord gevraagd. Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zou heel graag zo snel mogelijk het woord nemen, maar als u een beetje minder zou tussenkomen dan kan ik straks mijn uiteenzetting houden. *(Gelach. Opmerkingen)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik hoop toch dat ik u het reglement niet moet uitleggen. Een minister kan in een plenaire vergadering altijd het woord vragen en dat wordt hem altijd verleend.

Minister Ben Weyts: Dat weet ik perfect en ik zal een tussenkomst houden wanneer u daartoe de kans geeft.

De voorzitter: Minister Weyts.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik heb nu het woord gekregen van de voorzitter. Het is nu toch wel vrij duidelijk dat het na bijna anderhalf uur discussiëren tijd wordt dat u opheldering geeft. Ik heb de letterlijke citaten voor mij liggen van wat u hebt gezegd op Radio 1. U zei: "Ik wil een geüniformiseerde test voor heel Vlaanderen voor iedereen gelijk op het niveau van 5- en 6-jarigen." Dan is het logisch dat het parlement opheldering vraagt na de verschillende tussenkomsten van de partijen. Op een moment dat een kleuter dat niet haalt, hebt u het volgende heel duidelijk gezegd. "Als je merkt dat een kind onvoldoende Nederlands kent, laat het dan een taalbadklas of een taalbadjaar volgen." Dat zijn letterlijke citaten. U stelt nu anderhalf uur lang vast dat de verwarring alleen maar groter wordt. Dus gebruik uw recht dat u als minister hebt in deze plenaire vergadering, vraag het woord en geef eindelijk opheldering, want het parlement heeft daar recht op. *(Applaus bij sp.a, Groen en PVDA)*

Minister Ben Weyts: Zodra de tussenkomsten zijn afgesloten, zal ik mijn tussenkomst houden zoals het mijn recht is en ik zal u één antwoord verschaffen.

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, het klopt natuurlijk dat de minister niet hoeft tussen te komen tijdens het debat en op het einde een repliek kan geven. Dat houdt u natuurlijk ook niet tegen om na die repliek nog tussen te komen. Dat is een vrije keuze. In het reglement staat ook niet dat de minister verplicht is om tussen te komen tijdens het debat.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, alle respect daarvoor, maar ik heb hier al genoeg actualiteitsdebatten meegemaakt waarop de Vlaamse Regering startte met een verklaring. Ook dat is een mogelijkheid.

De voorzitter: Dat is niet verplicht.

Björn Rzoska (Groen): Mocht ik in de schoenen staan van minister Weyts, en ik stel vast...

De voorzitter: Dat doet u niet.

Björn Rzoska (Groen): Ik zeg "mocht ik". Voorzitter, u moet luisteren naar wat ik zeg. Mocht ik in zijn schoenen staan en vaststellen dat na anderhalf uur de verwarring alleen maar groter wordt, dat er op zijn minst wat nuanceverschillen

zitten tussen de meerderheidspartijen, dan zou ik toch de kans aangrijpen – ook dat is een kans voor de minister – om helderheid te brengen in dit debat. Ja, minister, ik vind dat een parlement daar recht op heeft. *(Applaus bij Groen en PVDA)*

De voorzitter: Collega Rzoska, ik denk dat de minister wijs en verstandig genoeg is om zelf te oordelen wanneer hij zal tussenkomen. Ik heb begrepen dat hij na het debat zal tussenkomen.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): De minister heeft natuurlijk het recht om tussen te komen wanneer hij wil. Maar als we hier een debat voeren en als tussenkomsten vanuit de oppositie worden aangevallen vanuit verschillende hoeken over hetzelfde onderwerp, namelijk over een uitspraak van de minister zelf, hoeveel zin heeft het dan dat wij hier tussenkomsten houden zonder dat we het standpunt van de minister zelf mogen horen, als we vanuit drie verschillende hoeken andere antwoorden krijgen? Voor de kwaliteit van het parlementair debat, voor de kwaliteit van het democratisch debat is het toch nuttig dat de minister eventjes uitlegt waarover hij het heeft als hij over zijn taaltest, zijn taalbaden en zijn taaljaren spreekt. Dan moeten wij niet afgaan op drie verschillende interpretaties van diezelfde uitspraken, terwijl de man die de uitspraken heeft gedaan, hier voor ons zit.

De voorzitter: Collega D'Haese, ik herhaal. Als minister Weyts op het einde van dit debat ... *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Maar laat mij uitspreken, alstublieft. Ik heb u dat ook laten doen.

Als minister Weyts beslist om op het einde van dit debat een repliek te geven, dan staat het u vrij om ook op die repliek een heel debat te starten.

Ik geef nu dus opnieuw het woord aan mevrouw Vandromme, want zij staat daar wel al een tijdje.

Loes Vandromme (CD&V): Je kunt drie keer herhalen wat je bedoelt. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Maar ik denk dat het duidelijk is waar CD&V voor staat. Wij gaan voor een screening en wij willen dat klassen, scholen en leerkrachten zelf kunnen beslissen wat het beste is voor de leerling. Dat is ons punt. *(Applaus bij CD&V, Open Vld en Groen)*

De voorzitter: Mijnheer Daniëls heeft het woord.

U hebt eigenlijk alles al gezegd, hé, collega? *(Applaus bij Groen, sp.a en de PVDA)*

Mag u onderbroken worden? *(Gelach)*

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb vernomen dat iedereen zit te wachten op het be-toog van minister Weyts. En minister Weyts komt pas aan bod na alle sprekers. Hoe meer u mij hier dus onderbreekt, hoe langer u dus in blijde verwachting zult zijn van wat minister Weyts zal zeggen.

De voorzitter: Maar, collega Daniëls, u mag dus worden onderbroken?

Koen Daniëls (N-VA): Ik mag worden onderbroken. Ik heb wel nog niets gezegd.

De voorzitter: Nog niets is veel gezegd. Maar goed.

Koen Daniëls (N-VA): Dat is veel gezegd, inderdaad.

Beste collega's, ik ben blij dat mijn collega-pedagoog, Loes Vandromme, net een poging heeft gedaan om deze klas ... En ik kan u zeggen: dit is een grote, zeer diverse klas. Een leerkracht heeft hier alle kwaliteiten nodig. Er wordt wel nog gewerkt in een klasopstelling, niet in werkgroepen.

Maar goed, mevrouw Vandromme heeft hier absoluut een zeer juiste poging gedaan, in een instructiemoment, om uit te leggen wat we nu gaan doen. En de goede verstaanders hebben dat begrepen, niet alleen wát we gaan doen, maar ook het inhoudelijke aspect.

In elke klas – en ik spreek uit ervaring – zijn er steeds een aantal leerlingen die zoiets hebben van: ik heb u wel verstaan, ik heb u wel begrepen, maar ik zal toch doen alsof ik u niet heb begrepen. Er zijn altijd leerlingen die, een beetje puberaal, toch nog wat proberen.

Wel, collega's, sta mij toe om de pedagogische methode van de herhaling nogmaals te proberen.

Collega's, waarom staat er in het regeerakkoord wat er staat? Dit Vlaanderen, dit regeerakkoord heeft een ambitie van inclusie. Dit regeerakkoord wil Vlaanderen opbouwen, met alle Vlamingen die er zijn. Dit regeerakkoord wil die werkzaamheidsgraad versterken.

En als wij dan samen vaststellen, aan de hand van de naakte cijfers, dat een vierde van de ongekwalificeerde uitstroom, zonder diploma, te wijten is aan dat onvoldoende beheersen van het Nederlands, dan kunnen we veel dingen doen. Onze armen in de lucht, roepen en tieren enzovoort. Maar we kunnen ook zeggen: we pakken het aan. En dan is de vraag: wanneer pakken we het aan? En dan komen we samen tot de conclusie: zo vroeg mogelijk. Zo vroeg mogelijk.

De verlaging van de leerplichtleeftijd is cruciaal. Daar hebben we voor gezorgd, net om die kinderen zo snel mogelijk bij ons op school te krijgen.

Twee, we willen zo snel mogelijk ingrijpen. En niet zomaar wat of op aanvoelen. Nee, met die screening willen we verder gaan. We willen daar iets mee doen.

We hebben vandaag die toolkit. Daar zit van alles in. Er gebeurt van alles. Maar blijkbaar levert dat niet de resultaten die we willen: niet voor de leerlingen, maar ook niet voor de leerkrachten. En dus gaan we inderdaad een screening doen, los van de koepels, los van de netten – netoverschrijdend en wetenschappelijk gevalideerd.

Ik hoor iedereen hier zeggen: oké, daar zijn we het mee eens. Goed. En dan komt de tweede vraag: wat ga je daarmee doen? Wel, één ding gaan we niet doen: daar niets mee doen. Dat gaan we niet doen: we hebben dat vastgesteld, voilà. Doe maar verder. Bonne chance.

En dan garandeer ik u één ding, collega's: de leerlingen zullen het moeilijk krijgen. Want hoe kun je nu hopen dat kinderen de leerkracht begrijpen als ze hem niet eens verstaan? Dat gaat niet.

Die leerkracht die vandaag zegt dat hij er niet komt, legt iets uit, moet dat nog drie à vier keer herhalen en vereenvoudigen, maar op een bepaald moment stopt de differentiatie en dan vraagt men zich als leerkracht af wat men nu zal doen: zich concentreren op de ene groep leerlingen of op de andere? Voor allemaal lukt het immers niet.

Wij willen er alvast voor zorgen dat één belangrijke factor snel en gericht wordt geremedieerd, en dat is het Nederlands. Dat is gewoon eenvoudigweg de onderwijstaal, de taal van onze gemeenschap, de taal van uw buurman, uw dokter, uw

ziekenhuis: het Nederlands. Dat is de sleutel voor de toekomst, de sleutel in onze maatschappij. Dat is wat we met deze regering doen.

Na die taalscreening gaan we daarmee aan de slag. Er moet iets gebeuren, dat is emancipatie. Er is een gigantisch belangrijke slogan van Broederlijk Delen die vroeger bij een vriend van mij aan de deur hing, namelijk dat je mensen geen vissen moet geven maar hen moet leren vissen. Welnu, het Nederlands is de manier om zelf, eigenstandig je plan te kunnen trekken, dat is toch het doel van onderwijs.

Na die screening willen wij die kinderen niet laten aanmodderen in de hoop dat het wel goed komt en veronderstellen dat zij in een klas zitten waar al de rest goed Nederlands spreekt en op die manier het Nederlands zullen oppikken, want die klassen zijn er niet meer in Vlaanderen. Hier en daar vind je ze misschien nog, maar in Sint-Gillis-Waas, waar ik woon, zitten mijn kinderen in klassen waarvan meer dan een derde van de kinderen thuis een andere taal spreken. Dat is de realiteit en die realiteit noopt tot oplossingen.

Na de taalscreening komt een taalbegeleidingstraject Nederlands. Dat kan van alles zijn, in de klas of niet in die klas waar die leerling op dat moment zit, maar in een andere klas. En weet u wat ik straf vind? Hier wordt altijd gesproken over co-teaching, over klasdoorbrekend werken en over het slopen van de muren tussen de klassen, maar als het gaat over Nederlands leren in een andere setting, dan kan dat plots allemaal niet meer omdat het over Nederlands gaat. Komaan collega's, komaan. En dus komt er een taalbegeleidingstraject, een taalbadklas.

Collega's van sp.a, in de regelgeving staat vandaag al dat een taalbadklas tot een jaar kan duren in het lager onderwijs. Dat hebben we al in een decreet opgenomen toen Pascal Smet minister was. Daarin staat ook dat in het secundair onderwijs tot drie jaar naschools Nederlands kan worden verplicht.

Kan het dus tot een jaar? Ja. Moet het tot een jaar? Neen. Kunnen het andere taaltrajecten zijn? Ja, maar de kern is dat we iets zullen doen voor we die kinderen in het lager onderwijs laten starten. Begin als kleuter maar eens met leren schrijven, leren rekenen en de eerste vraagstukjes, wanneer je het Nederlands niet machtig bent. Onlangs hadden we in de commissie nog een debat over het tekort aan leerkrachten. Wel, luister dan naar die mensen en pak het probleem aan wanneer het aangepakt moet worden. *(Applaus bij de N-VA)*

Hannelore Goeman (sp.a): Mijnheer Daniëls, dat er iets moeten gebeuren, daar zijn wij het volmondig mee eens. Ik heb een aantal concrete pistes gegeven over hoe wij de oplossing zien, maar nu hoor ik u ook praten over taalintegratietrajecten. Het is me niet helemaal duidelijk in welke richting dat allemaal gaat. De cruciale vraag die ik graag beantwoord zou zien, is of er een situatie zal bestaan waarbij kinderen die slecht scoren op die taalscreening, een heel jaar door, alle uren samen in de klas zullen zitten. Daar zijn wij radicaal tegen.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Goeman, ik vrees dat wij moeten overgaan tot voorlezing. Voorlezen is een belangrijk element om Nederlands te leren. Dat heb ik van de heer Van Dijk, ook een oud-leerkracht, geleerd.

Ik zal twee paragrafen voorlezen. Paragraaf 1: "Leerlingen die later instromen in het Nederlandstalig onderwijs, moeten eenzelfde, uniforme, net- en koepeloverschrijdende gestandaardiseerde taalscreening Nederlands afleggen." Dat is dus voor wie later instroomt.

Wat het kleuteronderwijs betreft, staat er dit: "Op basis van de resultaten van de taalscreening, moeten leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen een actief taalintegratietraject Nederlands volgen." Er moet iets gebeuren. We laten het niet zo. Er is me gevraagd wat dit betekent. Ik lees verder: "met in beginsel

een taalbadklas of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt. Dit kan ook netoverschrijdend georganiseerd worden.” Dat staat er.

Mevrouw Goeman, ik heb uw vraag beantwoord. Ik hoop dat u dit nog eens op uw gemak zult nalezen. Dat kan verrijkend zijn.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Daniëls, het gaat natuurlijk niet over het Vlaams regeerakkoord. Het gaat over de verklaringen van de minister. Ik wil nog eens terugkomen op wat u hebt gezegd. U beschuldigt ons van een gebrek aan lees- en luistervaardigheid, maar ik heb eens gekeken naar de studie van Colin Baker die u net hebt vermeld.

Koen Daniëls (N-VA): De naam is Keith Baker. U hebt de foute studie voor.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Daniëls, u mag dan wel eens tonen wat de heer Baker dan exact over de meerwaarde zegt. Er zijn talloze studies, onder meer van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), van professor Van Avermaet en van het departement, die stellen dat de kinderen eruit halen niet werkt.

Koen Daniëls (N-VA): Wat heeft Keith Baker gedaan? Het betreft een multianalyse van studies. Van de 300 geanalyseerde studies waren er maar 72 methodologisch acceptabel. Die studies waren niet acceptabel omdat de controlegroep en de groep die een voorbehandeling had gekregen niet gerandomiseerd waren met betrekking tot kennis. Dat was het probleem. Er zijn, met andere woorden, veel studies uitgevoerd, maar over die studies moeten gigantisch veel methodologische vragen worden gesteld.

Mijnheer De Witte, dat een vorm van taalintegratie bij sommige leerlingen een positief resultaat heeft, betekent niet dat het taalbad niet werkt. Dat zou u toch moeten weten. U kunt niet het tegenovergestelde beweren als u het niet hebt meegenomen.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik stel nogmaals de vraag die ik tijdens mijn eigen toespraak heb gesteld. Kijken die studies naar de leerresultaten van de anderstalige leerlingen of naar de leerresultaten van de hele schoolpopulatie? Dat vraag ik me af.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voor uitzuivering van de diverse wetenschappelijke studies en alle mogelijke effecten van die studies lijkt een commissievergadering me meer op zijn plaats. Vandaag gaat het in essentie om wat wordt bedoeld met de taalbadklassen en de geïntegreerde taaltrajecten na de taalscreening. Ik heb al gezegd dat het om een diversiteit aan instrumenten gaat. Zo staat het in het Vlaams regeerakkoord. Dat kunnen allerlei zaken zijn.

Dames en heren van sp.a, ik dacht dat Vilvoorde op dit vlak een leidend voorbeeld is. Daar wordt dat al georganiseerd. Naast de reguliere school worden aparte klassen georganiseerd waarin het Nederlands wordt bijgespijkerd. Natuurlijk zullen we geen kinderen segregeren of kleuters uit hun school weghalen om ze in aparte scholen vol gebuisden te steken. Dat is hier niet gezegd. Het gaat altijd om een bijkomend traject om bij te spijkeren.

Mijnheer Daniëls, ik neem aan dat we het daarover wel eens zijn. *(Gelach bij sp.a en de PVDA)*

Koen Daniëls (N-VA): Dat klopt. Als een taalbadklas wordt georganiseerd, en je hebt twee scholen vlak naast elkaar. Wat moeten we dan doen? Moet dat twee keer apart gebeuren?

Quod erat demonstrandum. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik heb gewoon een feitelijke vraag aan mijnheer Daniels. Keith Baker is een specialist in bilingualism en heeft vooral onderzoek gedaan tussen 1981 en 1996.

Het onderzoek waar u aan refereert, van wanneer dateert dat? Ik vraag het gewoon om mee te zijn. Dan kunnen we het allemaal nalezen. *(Gelach)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Welja, ik treed de collega bij dat we dat in de commissie... *(Gelach)* *(Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA)*

Wacht, ik zal antwoorden.

Katia Segers (sp.a): Google Scholar zegt dat het laatste onderzoek van Keith Baker dateert van 1996. Dat is 25 jaar geleden.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Segers, ik zal antwoorden op uw vragen, maar dan zal ik, helaas, volledig antwoorden. *(Rumoer)*

We hebben de studie van Helmut Esser van 2006. We hebben de Onderwijsraad. We hebben Christine Rossell van 2009. We hebben het onderzoek van Rossell and Baker van 1996.

Katia Segers (sp.a): 1996, inderdaad. *(Gelach)* *(Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA)*

Anderen die u citeert, zijn tien jaar oud, dertien jaar oud. Wetenschappelijk onderzoek is 'ongoing'. Kennis is nooit af, dus graag een zo recent mogelijk onderzoek. *(Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Segers, kunnen we deze discussie voorbehouden voor de commissie, zoals de heer Schiltz heeft voorgesteld?

Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Heel speciaal, de eerste weken in het parlement. Deze tussenkomst is heel speciaal, maar het is wel een goed debat. Het is ook een nodig debat, want het gaat over onderwijs. Het is belangrijk dat er dan wat emoties loskomen en dat hoort ook zo, bij onze belangrijkste maatschappelijke bron. Iedereen die hier zit, heeft ook een bepaalde mobiliteit gekend dankzij dat onderwijs.

Collega's, wat onderwijs niet moet doen en vooral niet mag doen, is uitsluitingsmechanismen creëren. Het hele beleid moet net gericht zijn op het garanderen van gelijke kansen. Vandaag zijn de resultaten pijnlijk slecht, dat weten we, maar die zijn voor iedereen slecht op dit moment. Streven naar resultaten in het gelijke-onderwijskansen-beleid moet onze hoofdfocus zijn. Ja, dat begint in de kleuterschool. Ik ben dus heel blij dat minister Weyts in dat opzicht, ook wel met heel veel enthousiasme, heel snel heeft gecommuniceerd over bepaalde aspecten van het regeerakkoord, waaronder het extra belang van inzetten op kleuteronderwijs.

Een kwaliteitsvol kleuteronderwijs heeft een aantal gezamenlijke kenmerken: een vroege start, de nadruk op taalontwikkeling, een uitgeschreven pedagogische methode, voldoende leerkrachten, zoals minister Weyts vaak zegt, en meer handen in de klas. De aanpak moet niet alleen gericht zijn op het kind, maar ook op de ouders. De onderwijsongelijkheid start uiteraard al veel vroeger. Sommige kinderen komen met splinternieuwe basketbalschoenen aan om een race te lopen, maar wanneer de enen vertrekken zijn de anderen allang uit het zicht verdwenen.

Uit onderzoek, onder andere van Unicef, uit 2008 blijkt dat de woordenschat van driejarigen van hoger opgeleide ouders vaak dubbel zo groot is als die van kinderen van technisch, praktisch of niet-opgeleide en vooral armere ouders.

Het is dus niet nodig – en dat doen we ook niet, integendeel – te verkrampen als het gaat over taal, taaloriëntering, taalscreening, taalontwikkeling, verrijking of remediëring. Taal is de sleutel tot emancipatie, een springplank en geen muur. We moeten dus ook geen onnodige muren bij creëren.

Ondanks onze historische fascinatie voor taal, blijven we taalachterstand soms een beetje blind, eenzijdig en dogmatisch behandelen, alsof taalachterstand alleen maar een oorzaak heeft als mensen de thuistaal niet machtig zouden zijn. Die visie zal elk emancipatorisch effect wegnemen en zal nogmaals ons onderwijs en de kracht van onze leerkrachten ondergraven.

We moeten inderdaad erkennen dat hoe het er vandaag toe gaat, niet werkt. Als we één ding te weinig hebben gedaan, zeker sociaaleconomisch en dus ook in het onderwijs, is het wetenschappelijk onderbouwen, niet alleen op de effecten, maar ook vanaf het begin. Dus is een taalscreening wel degelijk iets wat wetenschappelijk onderbouwd zou moeten zijn. Dat moet worden uitgewerkt. Dat komt niet in de plaats van een kleuterleerkracht. Dat is ook voor hen een middel. Zij kennen hun kleuters, zij kennen hun moeilijkheden en zij weten hoe ermee aan de slag te gaan. Het is een middel om nog sterker met de kleuters aan de slag te gaan.

En minister Weyts heeft gezegd dat we het niet allemaal blauwblauw moeten laten – maar voor ons mag het uiteraard wel blauw zijn –, maar dat we met de resultaten ook echt aan de slag moeten. Want wegkijken van ongelijkheid op zo'n jonge leeftijd, is inderdaad onaanvaardbaar.

Wat je niet mag doen, is de drempel die er vandaag al is, nog verhogen. Dus geen toelatingsexamens vanaf de kleuterschool. We hebben in dit land zelfs maar een paar opleidingen in het hoger onderwijs die bindend zijn. We willen een taalscreening die inderdaad geen muur opwerpt maar meer informatie tot remediëring met zich meebrengt en dus echt een springplank kan blijven. Onderbouwd, want we moeten kinderen sleutels geven om deuren te openen en niet te sluiten.

Hoe je dan remedieert, ook dat moet wetenschappelijk onderbouwd zijn. Het is duidelijk dat sommige experts naast elkaar spreken. Een en-enverhaal is dan ook noodzakelijk, want hoe we remediëren, zal ook wetenschappelijk onderbouwd moeten zijn. We kunnen alleen maar vaststellen dat hoe we het vandaag aanpakken – met aparte uren tijdens reguliere lessen, zoals de OKAN-classes –, ook niet werkt. We moeten dus bijsturen. Door kinderen weg te halen bij hen die wel taalsterk en taalrijk zijn, voelen ze zich niet alleen anders maar worden ze ook anders. Dat neemt niet weg dat het nog altijd een en-enverhaal kan zijn.

Een taalbadjaar is iets helemaal anders dan een taalbadklas, wat in het regeerakkoord staat en onderwerp is in dit debat. Het is ook vermeld geweest in de actualiteit waardoor het er hier nu over gaat. Dat snap ik ook en daar gaat ook mijn betoog over. Ik heb aangegeven geen voorstander te zijn van een geïsoleerd taalbadjaar waarbij we screening gebruiken als een examen om dan een heel jaar lang apart te zitten. Een 'one size fits all'-antwoord is ook niet echt wetenschappelijk onderbouwd.

Over die taalbadklassen is geen twijfel mogelijk. Wat in het regeerakkoord staat, moet ook ik herhalen. Er staat 'geïntegreerd taaltraject en begeleiding'. Hoe dat moet worden aangepakt, moeten we samen met experts onderzoeken. Laten we dat niet misbruiken in dit debat. Elke pedagoog, elke insteek, elke methodiek heeft daar een andere visie over. Ik heb er de mijne over.

Het belangrijkste is wat we allemaal willen nastreven, en dat is goed. We vinden allemaal dat taal – zo vroeg mogelijk – belangrijk is, dat we onze leerkrachten niet mogen onderschatten en de resultaten dus als een middel moeten zien en dat we onze kinderen zo vroeg en zo snel mogelijk de sleutels moeten geven om deuren te openen. We moeten de lat hoog leggen maar de drempels verlagen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vrouw en ik voeren onze kinderen tweetalig op. Mijn vrouw is van Brussel, Franstalig, en wij wonen in Hasselt. We spreken Nederlands maar thuis spreken wij Frans met onze kinderen. Op school is het in het Nederlands, want anders kunnen ze niet met hun grootouders spreken.

Ik volg het thema een beetje. Wat men ziet, is dat de leercurve van kinderen die meertalig zijn, anders verloopt. Die leercurve verloopt anders dan van eentalige kinderen. Ze leren trager in de twee talen. Het vocabularium ontwikkelt zich trager in de twee talen. En dat is een van de argumenten die de specialisten die er onderzoek rond doen, gebruiken tegen een test op 5- of 6-jarige leeftijd. Ze zeggen dat die kinderen de achterstand daarna inhalen.

Ik heb een hele bundel studies bij. Ik ga ze niet nog eens opsommen, maar de linkse denktank OESO, het departement Onderwijs, Piet Van Avermaet, tal van professoren zeggen kinderen niet afzonderlijk in zo'n taalbadklas te steken, want je riskeert dat de kloof nog groter wordt.

Mijn fractie wil ook de taalproblemen in het onderwijs oplossen. Dat is cruciaal, en uiteraard willen wij dat ook. Maar we zijn tegen het idee dat een quick fix van een test en een afzondering dat probleem gaan oplossen.

Volgens ons zijn er drie assen waarop we moeten inzetten. De eerste as begint voor de kleuterklas, namelijk in de kindercrèches. Er wordt in het regeerakkoord en door de meerderheidspartijen heel vaak verwezen naar Denemarken. Maar als je kijkt hoe ze in Denemarken bijvoorbeeld de kinderopvang organiseren, kunnen wij daar heel veel van leren. Daar is er voor acht op de tien kinderen plaats in de kinderopvang, bij ons is dat voor minder dan de helft, amper vier op de tien kinderen. Ten tweede zijn de prijzen voor de toegang tot kinderopvang daar een derde van de prijzen die wij hier betalen. De ouders betalen een ouderbijdrage van maximum een kwart van de kosten, meestal direct aan de lokale overheid. Over die kinderopvang is speciaal nagedacht: een combinatie van zorg, spel en educatie. Ook in de naschoolse opvang voor de kleuters vanaf 3 jaar zijn er in Denemarken allerlei voorzieningen. Schoolgaande kinderen maken gebruik van buitenschoolse opvang die veel verder reikt dan hier. Dat is een eerste as waarop we veel meer moeten inzetten, en dat doen we niet.

Een tweede as zijn de leerkrachten: effectief zorgen dat leerkrachten kunnen werken met taalarme kinderen, hen doen praten, interactie zoeken die aansluit bij hun leefwereld en ervaring. Mijnheer Daniëls, u verwijst meermaals naar het regeerakkoord, maar zoals ik het lees, staat daar expliciet in dat wij afstevenen op een leraarentekort van 7000 in 2024. De maatregelen die tot nu toe genomen zijn, geven weinig hoop op een oplossing voor dat tekort. De werkdruk neemt integendeel toe in die klassen en mensen moeten langer werken voor minder pensioen, waar ze uiteraard niet gelukkig mee zijn. Wij verliezen op die manier kwalitatief personeel.

De derde, heel belangrijke as is de omgeving. Kinderen leren van elkaar, de sociale mix in die scholen is superbelangrijk. Het probleem is effectief concentratiescholen, waar kinderen uit een taalarme achtergrond samenzitten. België is kampioen als het gaat over de ongelijkheid op onze scholen – daar wordt ook naar

verwezen in PISA-onderzoeken. Een op de twee van de 10 procent armste kinderen zit bij ons in het beroepssecundair onderwijs (bso), tegenover een op de dertig van de 10 procent rijkste kinderen. Als je die kinderen in een taalarme omgeving steekt, krijg je daarna natuurlijk problemen.

Beste collega's, onze visie is om rekening te houden met die studies en dat onderzoek. De maatregelen die de sociale mix achteruitschuiven, zoals de afschaffing van de dubbele contingentering, zoals de afschaffing van de dwergstapjes in de richting van een brede school, en het lerarentekort willen we doortastend aanpakken. Dan ga je resultaten krijgen tegen de niet-gekwalficeerde uitstroom die inderdaad veel te groot is. Maar wat hier gebeurt, is een ideologisch debat met een quick fix die het probleem helemaal niet gaat oplossen. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, ik ben blij dat dit eerste actualiteitsdebat over Onderwijs onder mijn ministerschap gaat over taal, over het Nederlands. Dat is immers net de rode draad doorheen heel het regeerakkoord. Ik ben ook heel blij dat het hier eigenlijk gaat om een sociaal debat. Dat is hier niet zo geaccentueerd, maar dit is een sociaal debat, dit gaat over emancipatie. Dit gaat over hoe we kinderen maximaal kansen kunnen geven om een fantastische toekomst tegemoet te gaan.

Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat elk kind in ons land kan worden wat het wil? Dat gaat daarover. De sleutel daartoe, de basis daarvoor is de kennis van het Nederlands. In het tegenovergestelde geval zal je altijd de toekomst van dat kind hypothekeren. Daarover gaat dat debat. Dus, geen gelijke kansen zonder Nederlands. Wij willen ongelijkheid weg. Daarover gaat dit. Je doet dat niet met halve maatregelen. Je kunt niet zeggen dat je het eens bent met de analyse dat Nederlands essentieel is, de basis van alles is, en vervolgens zeggen dat die en die maatregel toch niet zal gaan, en dat taalbadklassen te ingrijpend zijn.

Neen, relativisme en een laissez-fairehouding hebben in het onderwijs al heel veel schade berokkend, zeker als het gaat over taal. Dat is niet mijn uitspraak. Dat is die van Frank Vandenbroucke. Hij zei letterlijk: "Relativisme en een laissez-faire houding zijn in (...) onderwijs (...) slechte raadgevers, zeker als het over taal gaat." Bij dezen ook een saluut aan Frank Vandenbroucke, want als we hier vandaag discussiëren, dan is dat op basis van veel voorstellen die hij heeft geïnitieerd en waarvoor hij de basis heeft gelegd. Men moet er echter wel consequent naar handelen, want ik weet niet of de OESO links is, maar Frank Vandenbroucke, amai niet. *(Applaus bij de N-VA)*

Wat willen we veranderen? *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Ja, ik weet dat u wilt tussenkomen, mijnheer Tobback. U betwijfelt dat gehalte van de heer Vandenbroucke. Ik weet dat dat gevoelig ligt bij u in de partij. *(Gelach. Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Neen, ik was even geroerd. Minister Weyts, als dat het enige is dat u hier vandaag duidelijk wou zeggen, dan ben ik daar blij om, want ik ben het absoluut met u eens dat er opnieuw dringend nood is aan socialisten als minister van Onderwijs. *(Gelach. Applaus bij sp.a)*

Minister Ben Weyts: Wat willen we veranderen als we dat programma en die ideeën van Frank Vandenbroucke daadwerkelijk willen uitvoeren, mijnheer Tobback? Wel, de problemen vroeger opsporen, zodat we vroeger kunnen ingrijpen. Dat wil dus zeggen dat we gebruikmaken van de verlaging van de leerplichtleeftijd, zodat we kleuters al kunnen screenen op de leeftijd van 5 à 6 jaar, de laatste

kleuterklas. Ook wil ik scholen een wetenschappelijk onderbouwd instrument aanreiken, een taalscreening die een goed beeld geeft van waar een kind staat op het gebied van de kennis van het Nederlands, en vooral signaleert wanneer er een probleem is inzake taalachterstand, waarna we vervolgens ook daarnaar handelen.

Het is dus inderdaad bindend, in die zin dat dat niet vrijblijvend kan zijn. We doen die taalscreening niet om dan vervolgens, als er gewag wordt gemaakt van taalachterstand, dat resultaat opzij te leggen. Dat gaan we niet doen. Neen, we gaan ervoor zorgen dat dat een bindend gevolg heeft, maar een bindend gevolg op maat, op maat van dat kind, zo maximaal mogelijk. Dat wil dus zeggen dat je idealiter, als het gaat over een beperkte achterstand, er gewoon voor zorgt dat dat kind terecht kan in de klas met de andere kinderen en wordt ondergedompeld.

Alleen is het vandaag wel een feit dat dat idealiter is in een klas met allemaal Nederlandstalige kinderen, en die situatie was misschien dertig jaar geleden zo. Dertig jaar geleden was het geen probleem om een anderstalig kind te laten onderdompelen in een klas met alleen Nederlandstalige kinderen, maar dat is de realiteit van vandaag niet meer. Bezoek klassen, en dan zal je zien dat dat vandaag de realiteit niet is.

Afhankelijk van de achterstand die wordt gemeld, kun je dus optreden door remediërende maatregelen in de klas, maar desnoods moet je ook in taalbadklassen voorzien. Hoe lang duurt dat? Dat is op maat. Stop dus met dat geneuzel over twee maanden, drie maanden tot een jaar. Het zal duren zolang het nodig is om de toekomst van dat kind niet te hypothekeer. Daar gaat het toch over, en niet over termijnen die je bij voorbaat moet gaan vastleggen en geneuzel daaromtrent. Neen, het gaat over gelijke kansen, gelijke rechten geven, en dat doen we met dergelijke systematiek. *(Applaus bij de N-VA)*

We voorzien daarvoor ook in de nodige middelen, want dat is hier nog niet ter sprake gekomen. We voorzien in de nodige middelen en we hebben voor volgend jaar voor heel dat taalintegratietraject met diverse maatregelen op maat – maatregelen, hé – al in 3 miljoen euro extra voorzien. Het jaar daarna voorzien we in 12 miljoen euro extra. In 2023 wordt dat 20 miljoen euro extra, en in 2014 ook 20 miljoen euro extra. In totaal is dat 67 miljoen euro extra voor die taalintegratie. Dat is letterlijk put your money where your mouth is. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik snap de puntjes van kritiek wel, maar alles is nog niet uitgewerkt. Ik pretendeer dat ook niet. Dat wil ook niet zeggen dat we geen vertrouwen hebben in de leerkrachten. Ik las een puntje van kritiek waarin een leerkracht zegt dat hij of zij in de kleuterklas voor een permanente screening zorgt. Dat is fantastisch. Het een sluit het ander toch niet uit? Integendeel, het is een perfecte aanvulling.

Ik lees ook de kritiek dat testen soms meetfouten geven. Dat klopt. Om dat maximaal te vermijden, gaan we voor een wetenschappelijk onderbouwde screening, die betrouwbaar meet en minimale meetfouten geeft. Men zegt ook dat testen een momentopname zijn. Ja, per definitie is een test altijd een momentopname. Dat is juist, maar die screening is dan ook een instrument dat de weg naar een remediëring op maat opent.

Je kunt niet alles testen, wordt ook als kritiekpunt gegeven. Inderdaad, die taalscreening gaat enkel over het Nederlands. Men zegt dat testen tot teaching to the test leidt. Dat is een gebruikelijk argument als men het over een proef of test heeft. Je zorgt er dus voor dat het onderwijs zo georganiseerd wordt dat men in die klas altijd bezig is om naar die test toe te onderwijzen. In deze kun je zeggen dat dat geen collateral damage is, dat is collateral benefit. Als men dat effectief zal doen, als die screening ertoe zal leiden dat men in de kleuterklas effectief nog meer aandacht zal hebben voor het Nederlands, zodat die kinderen er zeker goed uitkomen, dan is dat toch een benefit. Dan is dat prima.

Er zal daardoor nog meer aandacht naar het Nederlands gaan, want dat is een bekommernis die hier en ook in de media gehoord is, maar niet zo duidelijk werd gesteld. Die bekommernis stelt dat het niet alleen over de taal gaat, het gaat ook over de leerkracht die de tijd moet hebben om daar aandacht aan te besteden. Nu is men in die kleuterklas nogal veel bezig met andere zorgtaken. Men is vooral bezig met het verversen van luiers. Wel, ook daar komen we aan tegemoet. We geven toe dat dat waar is.

Enerzijds zorgen we voor extra middelen voor taalintegratie, anderzijds zorgen we ook voor meer handen in de klas, zodat die leerkrachten in het kleuteronderwijs minder bezig moeten zijn met bepaalde zorgtaken en luiers verversen. Dus zorgen wij voor extra financiering en dat er 70 miljoen euro extra bijkomt voor kleuteronderwijs. Dat geld is onder andere bedoeld voor meer handen in de klas, zodat wij tegen de kleuterleiders kunnen zeggen dat ze dankzij deze regering minder luiers en meer Nederlands in de kleuterklas geven. *(Applaus bij de N-VA)*

Ik heb hier veel tussenkomsten gehoord. Je voelt au fond dat we allemaal hetzelfde doel hebben. Het gebeurt hier in dit parlement wel meer, dat het debat over details gaat en dat men de tegenstellingen toch wat krampachtig gaat zoeken. Ik heb veel tussenkomsten gehoord die van datzelfde doel uitgaan: onze kinderen moeten in de lagere school gelijk aan de start komen, ze moeten met gelijke kansen kunnen starten. Het Nederlands is daarbij cruciaal. Het is essentieel. Je kunt niet zonder.

We kunnen discussiëren over de beste manier om daar te geraken. Lees er de pedagogen maar eens op na. De pedagogen zijn het nu ook niet bepaald eens over de methode, laat staan dat wij het heel specifiek eens zouden zijn over de methode. De pedagogen zijn dat evenmin.

Maar u kunt op deze Vlaamse Regering rekenen, dat ze volop zal inzetten op de emancipatie van al onze kinderen, zodat die allemaal kansen krijgen in Vlaanderen en dat ze die effectief kunnen grijpen zodat in ons land elk kind echt kan worden wat het wil. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, soms wordt CD&V verweten wollig te zijn. Dit was toch nog een ander niveau van wolligheid, denk ik. In de pers was u nochtans een stuk duidelijker. Daar hebt u heel duidelijk gezegd, minister, dat die taaltest voor 5- tot 6-jarigen er komt en dat er een taalbadjaar volgt als de kennis niet voldoende is. Ik heb u dat nu niet zo expliciet horen zeggen, integendeel. U zegt: 'Dat zijn details, dat is nog niet helemaal afgerond, dat moeten we nog bespreken.' Mijn vraag is: neemt u nu afstand van die stoere uitspraken die u in de pers gedaan hebt of blijft u daarachter staan? Want dat bleek voor mij niet duidelijk uit uw betoog.

Minister Ben Weyts: Daar gaat het weer met het geneuzel en gekneuter. Ik heb gezegd: een aanpak op maat. Ik denk dat het woord 'taalbadklas' een keer of zes in het regeerakkoord voorkomt. Hoelang duurt dat? Zolang als nodig is. Dat kan tot een jaar gaan, inderdaad. Als dat echt nodig is, dan zullen we dat ook doen. Dat is wat wij willen voor kinderen die een taalachterstand hebben: ervoor zorgen dat ze gelijke kansen krijgen. Als dat moet en dat duurt een jaar, dan geef je hun een toekomst. Dat is onze overtuiging.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, ik heb een vraag en een bemerking. Het kan aan mij liggen, maar het is mij nog altijd niet duidelijk – en ik wil daarover garantie – of kinderen een jaar lang voltijds apart in een klas moeten zitten. Is dat een mogelijk scenario? Dat is mijn vraag.

Mijn bemerking is: ik hoor u graag zeggen en ik ben het ermee eens dat taal een cruciaal onderdeel is van gelijke kansen en voor een geslaagde schoolcarrière. Maar u gaat me hier nu toch niet komen vertellen dat kennis van het Nederlands er plots voor zal zorgen dat alle andere problemen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Dat het niet meer uitmaakt dat je het thuis moeilijk hebt, dat je ouders je niet kunnen helpen, dat je soms met een lege maag naar school moet. Want ik herhaal, minister, u zult in ons medestanders vinden als het gaat om een taalbeleid dat erop gericht is om taalachterstand weg te werken. Dat mag echter geen excuus worden om niets meer te doen aan sociale ongelijkheid. Want als u van plan bent om een gelijkheidskansenbeleid te voeren dat gereduceerd wordt tot een taalbeleid, dan zult u de socialisten op uw pad vinden, Frank Vandenbroucke voorop! (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik moet u toch ook vragen waarop u zich baseert als u zegt dat dat een oplossing zal zijn. Waarop baseert u zich als u zegt dat het een oplossing is om kinderen apart te zetten, mogelijk zelfs een jaar lang – want dat zegt u zonet – terwijl alle studies zeggen dat dat net hetgeen is wat we niet moeten doen om die kinderen vooruit te helpen? Kom alstublieft niet af met de studie waarnaar uw collega Daniëls verwijst, want we zijn dat even nagegaan: dat is een studie die niet gepubliceerd werd en waarvan alle collega's zeggen dat het de meest absurde redenering is die er bestaat, van 25 jaar geleden. Ik vraag u dus: waarop baseert u zich om te zeggen dat dat zal werken. Ik heb de indruk dat u doet aan 'fact-free politics', tegen alle wetenschappelijk onderzoek in.

Ik verwijs ook nog eens naar wat mevrouw Beckers in dit debat meermaals zeer expliciet heeft gezegd, dat het in de eerste plaats niet de doelstelling is om de taalachterstand weg te werken maar wel om een zeker eliteonderwijs voor de eigen mensen te behouden. Daarmee gaan we natuurlijk helemaal niet akkoord.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Nochtans spreken we hetzelfde dialect. Die taalverwarring zou er toch niet mogen zijn. Mijnheer De Witte, ik heb dat absoluut niet gezegd. Ik ben een grote pleitbezorger van een onderwijs dat onze anderstaligen emancipeert. Dat heb ik absoluut, enkele keren zelfs, gezegd.

Maar ik wil ook nog een paar vragen aan de minister stellen. Dat lijkt me zinniger.

Minister, wanneer gaat die taaltest er komen? Dat is een belangrijke vraag, want er is een zekere 'sense of urgency'. Daar zijn we het allemaal over eens. Bovendien zult u het systeem uitbreiden naar het lager onderwijs als leerlingen later instromen. Dat is ook een belangrijk probleem.

Nog een heel praktische vraag die misschien niet binnen het debat valt, of toch wel. Gaat de leerplichtverlaging volgend schooljaar geïmplementeerd worden? Hoe gaat u de controle daarop doen? Zal dat hetzelfde systeem zijn als in het lager onderwijs, met een paar respijtdagen en anders een doktersattest? Of gaat dat een systeem speciaal voor kleuters zijn, omdat kleuters nu eenmaal regelmatig ziek zijn dan lagereschoolkinderen?

Minister Ben Weyts: Enkele puntjes wat betreft het geneuzel en de tussenkomsten daaromtrent opnieuw over de termijn. Ga gewoon eens kijken. Er zijn voorbeelden. Het voorbeeld van Vilvoorde is aangehaald – dat was toevallig deze week –, waar men werkt met taalbadklassen en dat werkt prima. Laten we ons daar misschien door laten inspireren.

Ik ga niet verwijzen naar pedagogen. Voor elke pedagoog die 'wit' zegt, zal ik een pedagoog geven die 'zwart' zegt. Zo gaan we echt niet vooruitgaan, als we

elkaar om de oren slaan met pedagogische inzichten. Dat is zoals statistieken. Daar kan men ongetwijfeld altijd zijn gelijk mee beweren.

Tot slot, dit gaat inderdaad niet alles oplossen, laat staan de wereldvrede. Wij, de Vlaamse Regering, gaan echt niet weggijken. We gaan echt wel iets doen, ook met de zaken en de concrete voorstellen die de vorige regeringen allemaal hebben uitgewerkt. Wij willen die taalintegratie echt ter harte nemen. We hebben daarvoor nu al de nodige middelen voorzien: 3 miljoen euro. Dat kunnen we volgend jaar zeker gebruiken voor de ontwikkeling van de taalscreening en het instrument. Vervolgens is er al direct 12 miljoen euro voor de uitrol. Ik ben natuurlijk afhankelijk van de wetenschappelijke uitrol en de uitwerking ervan. Ik ga me dus niet vastpinnen op termijnen, maar de middelen zijn alleszins voorzien. Op dat vlak zetten we een gigantische stap vooruit. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u hebt middelen voorzien voor de ontwikkeling van een test waarvan we nog altijd niet weten wat het precies gaat zijn. Wordt dat een soort vroege screening of wordt het een echte test op het einde van het eerste leerjaar?

U zegt: 'Dat is wat geneuzel. Stop met dat geneuzel en met die details hier uit te spitten.' Dat is wel de essentie van heel uw verhaal. U bent daarmee naar de pers getrokken, wetende dat er onenigheid is met uw coalitiepartners en dat er fundamenteel verschillende visies over zijn, en nu zijn wij zagezegd aan het neuzelen.

Minister, u hebt een probleem en u bent heel voorbarig naar de pers getrokken, denkend dat Vlaanderen het heel leuk zou vinden dat u eens fors zou uithalen en eens de spierballen zou rollen op het vlak van taal. Dat is gemakkelijk. Dat kunnen we allemaal, maar het onderwijs heeft daar absoluut geen baat bij. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Kim De Witte (PVDA): Voorzitter, ik merk op dat in een debat over onderwijs wetenschappelijk onderzoek geneuzel wordt genoemd. Dat vind ik heel straf van onze minister van Onderwijs.

U zou voor elke pedagoog die zegt dat die aanpak niet werkt een andere vinden. Ik hoop dat u snel met die cijfers en studies komt in de commissie.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer De Witte, ik apprecieer absoluut niet dat u mijn goede collega Beckers zulke woorden in de mond legt. Ik zal dat bij u niet doen. Ik heb wel goed gehoord dat u op een gegeven moment Denemarken hebt aangehaald.

Ik zou u daar iets over willen vragen – en nogmaals, ik leg u geen woorden in de mond, ik stel u een vraag. Vindt u Denemarken een goed voorbeeld wat onderwijs en integratie betreft? Die twee hangen natuurlijk samen inzake taal en cultuur. Zoals u wellicht weet, of zou moeten weten, is daar nu – nota bene van een sociaaldemocratische regering – een gettoplan in werking waarbij 25 geislamiseerde wijken zijn gedetecteerd en waarvan de kinderen 25 uur per week van hun gezinnen worden gescheiden voor onderricht in de Deense taal en de Deense waarden, zoals de viering van Kerstmis en Pasen.

Al uren gaat het hier over een verschrikkelijke apartheid die we zouden hebben voorgesteld. Wel, dit is het Deense model. Zou u daar niet beter achterstaan, want daar gaat men nog een pak verder dan hier? Dat zal nog veel betere resultaten opleveren. En ik stel die vraag ook aan minister Weyts. Minister Weyts, ik steun u uiteraard in dit plan, maar zou u niet naar het Deense model gaan, om nog wat verder te gaan om de komende problemen op te lossen, want er zullen

er nog op komst zijn? Ik stel daarover straks een vraag aan minister Somers van Integratie. De vloedgolf van immigranten die nu in de Vlaamse centrumsteden...

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, u kunt straks uw actuele vraag stellen. Kunt u zich hier beperken...

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat overlapt elkaar.

De voorzitter: Dan mag u uw actuele vraag schrappen. U beperkt zich nu tot het actualiteitsdebat over het thema dat aan de orde is.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, hoe komen die kinderen in die scholen? Via immigratie.

De voorzitter: Mijnheer Van Rooy, moet ik uw actuele vraag intrekken? Ik kan dat.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Doe het dan, als ge het kunt. Dat is stoer van u, maar laat me mijn vraag afmaken.

De voorzitter: Beperkt u zich alstublieft tot het onderwerp van dit debat.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik bepaal hier hoe ik het vraag en wat ik erbij betrek. Ik ben hier volksvertegenwoordiger. Ja?

De voorzitter: Ik bepaal wie het woord krijgt en waarover het woord zal gaan, mijnheer Van Rooy.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik rond mijn vraag af. Minister, kijkt u ook naar het Deense model, om nog wat verder te gaan en om inderdaad kleuters af te zonderen van hun ouders, om de Deense en in ons geval natuurlijk de Nederlandse taal en de Vlaamse waarden bij te brengen, 25 uur per week? (*Applaus van Leo Pieters*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Van Rooy, mevrouw Beckers heeft twee keer herhaald dat zij vraagt naar studies die uitwijzen wat de impact is op Nederlandstalige leerlingen van het immersiebeleid en dus van de aanpak waarbij je ze samenzet in één groep. Ik neem aan dat de vraag slaat op de idee dat, als we ze samenzetten, we de onderwijskansen van de Nederlandstalige leerlingen schaden. Daarover zeg ik dat dat niet onze visie is. Onze visie is dat je dan gaat naar A- en B-scholen. Het hoofdpunt daarbij is, mijnheer Van Rooy, niet de migratie maar wel taalarmoede. Ook bij kinderen van onze arbeiders. Dat moeten we vastpakken en oplossen. Wat Denemarken doet, is een zeer goed voorbeeld: zij zorgen ervoor dat er vóór de kleuterklas betaalbare opvang is. Daarover zijn er veel onderzoeken. Dat bestaat al heel lang. Dat heeft effect op de prestaties inzake taalrijkdom van de kinderen. Er bestaat nog geen enkel bewijs dat datgene waar u naar verwijst zou werken. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijnheer De Witte, ik heb het over de neergang van de totale onderwijskwaliteit. Ik maak geen opsplitsing tussen anderstaligen of Vlaamse kinderen. De hele onderwijskwaliteit daalt ten gevolge van de grote aanwezigheid van anderstaligen in ons onderwijs. Elk PISA-onderzoek maakt dat toch duidelijk? Ziet u geen correlatie tussen veel anderstaligen en de daling van de onderwijskwaliteit?

Kim De Witte (PVDA): Hebt u het PISA-onderzoek gelezen?

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ja, absoluut!

Kim De Witte (PVDA): Zij zeggen dat toch niet? U zegt dat hier.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Wat is er dan zo fel veranderd? Hoe komt het dan dat het niveau plots zo daalt?

Kim De Witte (PVDA): We hebben het daarnet opgesomd. Er is een immens tekort aan goede leerkrachten.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ja, en hoe komt dat?

Kim De Witte (PVDA): Er is bespaard op onderwijs in percentage van de welvaart. We bekijken de verhouding. Dat is de zin van deze regering: 'Wij geven minder meer', maar dat is niet waar! Kijk naar het percentage van het regionale bruto binnenlands product (bbp) dat Vlaanderen spendeert aan onderwijs: we zijn de laatste tien jaar gezakt van 4,5 naar 4,3 procent. Als je dat omrekent in absolute cijfers is dat bijna 700 miljoen euro minder. Welnu, daarin moeten wij investeren: in fatsoenlijke leerkrachten en fatsoenlijke begeleiding. Geen immersie zonder extra begeleiding. Dan kun je de problemen aanpakken. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Het Vlaams Belang en Groen en sp.a kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De moties moeten uiterlijk om 16.55 uur zijn ingediend.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.38 uur.*

ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afvoeren van het instrument van de CO₂-taks

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opmerkingen van het Europees Milieuagentschap (EMA) betreffende de Belgische CO₂-reductie

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, ambtgenoten, Vlaanderen is tot nader order niet bevoegd voor de erkenning van religies. Maar u, minister Demir, hebt de twijfelachtige eer – ik benijd u niet – om minister van Religieuze Zaken te zijn. U bent namelijk minister van Energie. En daar hangt het klimaat natuurlijk mee samen. En dat is vandaag in onze samenleving een soort religie geworden, met alles wat daarbij hoort. Het druipt uit alle poriën van onze samenleving: het onderwijs, de media, de politiek, met boetedoening, schuld, verlossing, zonde, aflaten enzovoort.

De fractieleider van sp.a – hij is er nu niet – wilde zelfs een massa-event organiseren voor deze nieuwe postmoderne religie. Hij wilde de afgelaste klimaatop van Chili naar Vlaanderen halen, wellicht voor zijn 'matekes'.

Of u, minister Demir, daar blij mee moet zijn, dat weet ik niet, maar ik sta hier eigenlijk om u een duwtje in de rug te geven. Want u hebt namelijk het goede nieuws verspreid dat u geen CO₂-taks zult invoeren, waarvoor proficiat. Tegelijkertijd blijf ik toch bezorgd. Want u hebt ook gezegd – dat was maandag, als ik me niet vergis – en ik citeer: "Ons beleidsplan en ons nieuw klimaat- en energieplan later dit jaar zullen aandacht hebben voor de Europese bekommernissen."

En dus wil ik u vragen: is dat niet-invoeren van die CO₂-taks, zoals ik hoop, eigenlijk geen eerste aanzet om moedig – want daarvoor is veel moed nodig, veel politieke incorrectheid – te strijden tegen de peperdure dogmatische klimaatreligie die onder de noemer CO₂-reductie ons leven wil beheersen? Of zult u, minister Demir, zich later deze legislatuur inschakelen in de klimaattirannie van de Europese Unie en toch al die richtlijnen volgen rond de CO₂-reductie?

Ik ben benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, alle experts zijn het erover eens: een belangrijk element in een effectief klimaatbeleid is het kleven van een prijs op de kost van de uitstoot van CO₂.

Dat kan op heel veel verschillende manier gebeuren. Wij zijn daar voorstander van, tenminste als dat sociaal rechtvaardig kan verlopen en wanneer de inkomsten daaruit ook terugvloeien naar de mensen – rechtstreeks of onrechtstreeks –, met voorrang voor mensen die het sociaal moeilijk hebben.

De vorige Vlaamse Regering was blijkbaar ook wel geïnteresseerd om te weten of het mogelijk was om zo'n heffing te introduceren op Vlaams niveau. Zij heeft daar ook een studie voor uitbesteed.

Maar vandaag lezen we in de krant dat deze Vlaamse Regering, die uit dezelfde partijen bestaat, het geweer van schouder verandert en aan de Europese Commissie heeft laten weten dat ze helemaal niet bereid is om zo'n CO₂-heffing in te voeren op Vlaams niveau. Ze wacht ook niet de resultaten af van de studie die ze zelf heeft uitbesteed en betaald, maar zegt gewoon: kijk, we begraven dat instrument.

Zo'n CO₂-heffing, het zetten van een prijs op de uitstoot van CO₂, komt ook voor in ons Nationaal Energie- en Klimaatplan. De Vlaamse Regering heeft dat mee goedgekeurd.

Minister, mijn vraag aan u is dan ook heel eenvoudig. Als u afstand neemt van het instrument op Vlaams niveau, is het dan ook zo dat u de steun terugtrekt voor hetzelfde instrument dat voorzien is in het huidige ontwerp van het Nationaal Energie- en Klimaatplan? En indien u dat instrument inderdaad terugtrekt, welke alternatieven stelt u dan voor die eenzelfde effect zullen hebben inzake de vermindering van de uitstoot?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Van Rooy, mijnheer Steenwegen, wat de CO₂-taks betreft, kan ik heel duidelijk zijn: de Vlaamse Regering heeft geen enkel plan om een Vlaamse CO₂-taks in te voeren, dat staat ook niet in het regeerakkoord. Dat wil zeggen dat ik dat ook niet zal bestuderen. Ik geloof ook niet dat we een klimaatambitie moeten uitdrukken in taksen, in belastingen. Ik denk zelfs

dat dit contraproductief zou werken. We moeten zoeken naar creatieve oplossingen, wat veel moeilijker is dan het heffen van een taks.

In mijn beleidsnota die ik volgende week aan het parlement zal bezorgen, staan heel wat maatregelen die tegemoet zullen komen aan het ambitieus klimaatbeleid dat in het regeerakkoord is opgenomen en die elke sector die de uitstoot van broeikasgassen veroorzaakt, zullen treffen. U moet zich daar geen zorgen over maken, mijnheer Steenwegen.

U vraagt ook naar de standpunten van de Federale Regering. Ik zit daar niet in, en die regering heeft op dit moment ook geen meerderheid. Wanneer er een nieuwe Federale Regering komt, dan hoop ik dat zij andere voorstellen zal doen dan het invoeren van extra belastingen. Daar houd ik mijn hart voor vast.

Mijnheer Van Rooy, ik heb goed naar u en naar uw vraag geluisterd, het was een heel lange vraag. Als ik u goed begrijp, wilt u dat Vlaanderen uit het klimaatakkoord stapt en elke klimaatambitie opgeeft. De energiefactuur zou dan met 80 procent dalen. Uw partij stelt ook voor om nieuwe kerncentrales te bouwen; dan nog zou de energiefactuur met 80 procent dalen. Alleen vrees ik dat ik met deze voorstellen elk uur van de dag een deurwaarder op bezoek zou krijgen op mijn kabinet.

U weet dat dit fabeltjes zijn, u wint ook de verkiezingen met die fabeltjes, maar ik zit in de meerderheid, en de mensen verwachten van mij dat ik een beleid voer en dat ik rekening houd met de realiteit. Dat zijn twee zaken. Ik zal ervoor zorgen dat de Vlaamse component van de energiefactuur onder controle blijft, maar tegelijk zal ik ook een klimaatbeleid uitstippelen dat haalbaar en realistisch is en tegemoetkomt aan de doelstellingen die we hebben onderschreven.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Over fabeltjes gesproken: er wordt ingezet op biomassa. Als er nu één fabel is, dan is het wel biomassa. Biomassa vervuult, zorgt ervoor dat bomen worden gekapt, en u verwijt mij hier met fabeltjes te komen. Er is één grote fabel, en dat is natuurlijk heel de klimaatreligie, zoals ik net al heb gezegd.

Wat wij moeten doen, is inzetten op intelligente middelen en niet op achterhaalde technologie die vervuילend en niet rendabel is. Windenergie en zonne-energie zijn veel minder rendabel dan kernenergie. Wij moeten inzetten op nieuwe technologieën zoals thorium. Dat heeft wel de lusten van de klassieke kerncentrales maar niet de lasten. Minister, ik vraag u dan ook nogmaals of u daarop wilt inzetten – dan zal de energiefactuur echt dalen – en zult stoppen met mee te heulen met die klimaatwaan van de Europese Unie en van allerlei internationale instanties.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, ik ben begonnen met te zeggen dat ongeveer alle experts – dat zijn economen, klimaatexperts, alle disciplines – en industriële sectoren en maatschappelijke actoren pleiten voor een sterk beleid. Zij vinden allemaal dat een CO₂-prijs, een prijs op de uitstoot van CO₂ en koolstof, daar deel van uitmaakt. Verschillende omliggende landen doen dat ook al. In Nederland heeft men een taks, maar ook in Duitsland, Frankrijk, Zweden en Noorwegen. Dat zijn allemaal landen die deze instrumenten mee inzetten als deel van een grotere mix. Het is spijtig dat u daar afstand van neemt.

Ik heb eigenlijk geen duidelijk antwoord gekregen op mijn vraag. U zegt dat federaal federaal is, maar dit is geen federaal plan maar een nationaal plan. Een nationaal plan is een plan dat een samenwerking is tussen de verschillende regio's en de federale overheid. U maakt dus wel degelijk deel uit van een debat over hoe dat nationaal plan er uiteindelijk zou moeten uitzien. Mijn vraag blijft: gaat u in het nationaal plan afstand nemen van een CO₂-taks op dat niveau?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Van Rooy, voor de N-VA is en blijft het hoe dan ook belangrijk – toch goed dat u dat weet – dat we de klimaatdoelstellingen halen. Dat wordt ook nog eens bevestigd in het regeerakkoord. Om die doelstellingen te halen, bestaan er verschillende manieren. Collega Steenwegen, een CO₂-taks is er daar een van, maar er zijn er ook andere. Ik denk dat we er het beste aan doen om de minister de kans te geven om een beleid uit te rollen en die middelen aan te grijpen die deze regering de beste vindt, en dat we daarna oordelen of dat een goede manier is.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, ik denk dat een sterk klimaatbeleid geen punt van geloof is, het is gewoon een wetenschappelijke vaststelling. Dat we actie ondernemen is goed voor ons milieu, voor onze portemonnee en vooral voor de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen. Het is dus geen punt van geloof, collega Van Rooy. Wat misschien wel een punt van geloof kan zijn, is uw naïeve 'klimaatontkennerij'. Ik denk dat we ons daar te allen tijde van moeten distantieëren. Dat is wat de factuur uiteindelijk zal doen oplopen. Dergelijke naïviteit heeft wat mij betreft geen plaats meer in dit halfroond.

Er heeft inderdaad nooit een Vlaamse CO₂-taks op tafel gelegen, dus hoeft hij ook niet afgevoerd te worden, collega Steenwegen. Wat wel op tafel ligt, is een pleidooi om op Europees niveau een CO₂-taxatie te gaan invoeren. Ook dat is opgenomen in het Nationaal Energie- en Klimaatplan. Minister, ik reken erop dat u dat verder zult bepleiten, zodat we daar onze producten die klimaatefficiënt worden geproduceerd en onze energie-intensieve industrie die energie-efficiënt werkt, mee kunnen ondersteunen en tegelijk stappen vooruit kunnen zetten in het klimaatbeleid op Europees niveau.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord

Bruno Tobback (sp.a): Ik wilde aansluiten bij waar collega Bothuyne geëindigd is. Inderdaad, we zeggen allemaal van onszelf dat we een energie-efficiënte industrie hebben, en dat zelfs een aantal delen van onze zware industrie zeer energie-efficiënt zijn. Dat zijn degenen die het meest dan wie ook voordeel hebben bij het leggen van een prijs op CO₂, wanneer het gaat over hun concurrentiële positie. Minister, dat u het op Vlaams niveau niet doet, tot daar aan toe. Maar indien er op Europees niveau gesproken zal worden over het vastleggen van een dergelijk prijsmechanisme op CO₂, gaat de Vlaamse Regering zich daar dan tegen verzetten of niet? Dat is een heel simpele, klare en duidelijke vraag.

Mijnheer Van Rooy, ik vind het een beetje grappig dat u aan de ene kant zegt niet te geloven in klimaatverandering en 5 minuten later komt pleiten voor thoriumcentrales als een oplossing voor CO₂-uitstoot. U moet wel een beetje weten wat u wilt, vooral als u weet dat u miljarden en miljarden aan belastinggeld wilt gaan uitgeven aan thoriumcentrales die overal drie keer zoveel kosten als eender welke andere technologie. U hebt rare argumenten om veel belastinggeld te willen uitgeven.

Minister Zuhal Demir: Dank u collega's voor de tussenkomsten. Op hypothetische vragen zoals 'Als Europa, wat dan?', ga ik nu geen antwoord geven. U kunt daarmee lachen, maar het is een hypothetische vraag. Ik zou het helemaal niet verstandig vinden om daar vandaag een uitspraak over te doen. Waar wij bevoegd voor zijn – en dat heb ik heel duidelijk gezegd – dat is de Vlaamse CO₂-taks. De Vlaamse Regering heeft nooit dat plan gehad. We gaan dat ook niet doen, we gaan dat ook niet bestuderen. Ik ga ook geen alternatieven in de vorm van een taks voorleggen aan de regering, omdat wij die maatregel nooit hebben gewild.

Nogmaals, als je de harten wilt veroveren, als je echt draagvlak wilt creëren, dan moet je echt niet afkomen met taksen, maar met creatieve oplossingen. Volgende

week ben ik aanwezig in de commissie met de beleidsnota met een heel pak maatregelen. Eind december komen er nog aanvullende maatregelen in het Vlaams energie- en klimaatplan. Wat de federale overheid doet, daar ga ik geen uitspraak over doen. Ik hoop vooral dat de nieuwe Federale Regering meer gaat doen voor het klimaat dan enkel belasten.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijnheer Tobback, we hebben net een onderwijsdebat gehad waarin er slecht naar elkaar werd geluisterd en dat wordt nu opnieuw bewezen. Ik heb die thoriumcentrales enkel voorgesteld om op termijn een rendabele, duurzame en goedkope manier te hebben om energieonafhankelijk te worden, en niet vanwege de CO₂-uitstoot. Om die reden heb ik dat voorgesteld. Dat is zeer rendabel. De investeringen kosten veel, maar worden nadien dubbel en dik terugverdiend. De studies zijn er. In China en in Indië zijn ze hiermee bezig. Alleen in Vlaanderen lopen we achter.

Minister, ik ben zeer blij dat u die taks niet wilt invoeren. De energierekeningen zijn de laatste jaren enkel gestegen en dat komt door partijen die hier nu hoog van de toren blazen, zoals sp.a, Open Vld en trouwens ook de N-VA. Ik zou willen dat u, als minister, al uw energie steekt in een verlaging van de facturen voor de gezinnen en niet in de klimaatwaan en in de dogmatische CO₂-reductie. U kunt dat doen volgens die barema's. In plaats van een CO₂-reductie met 30 procent in 2030 zouden wij graag een verlaging van de energiefactuur met 30 procent zien in 2030 en liefst natuurlijk nog wat vroeger. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Chris Steenwegen (Groen): Minister, als het gaat om maatregelen die u voor een goed en stevig klimaatbeleid zult nemen, verwijst u naar de toekomst. Ondertussen hebt u hier en in de pers echter enkel verteld dat u maatregelen afschaft. De slimme kilometerheffing, een belangrijk element van het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 dat Vlaanderen heeft ingediend, is afgeschaft. De verplichte energierenovatie na verkoop is afgeschaft. De ondersteuning van de vergroening van de mobiliteit en de elektrische wagens is afgeschaft. Nu komt er nog de afschaffing bij van de koolstoftaks en het feit dat u dit zelfs niet verder wilt onderzoeken.

Voor mij conclusie verwijs ik naar professor emeritus Leroy van de Radboud Universiteit te Nijmegen. Hij is al jarenlang een autoriteit op het vlak van milieu en duurzaamheid in Vlaanderen en hij heeft verklaard dat Vlaanderen het akkoord van Parijs heeft losgelaten. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de ingebrekestelling van het Vlaams Gewest wegens het ontoereikende luchtkwaliteitsplan

De voorzitter: Mijnheer Tobback, voorafgaand wil ik nog even meedelen wat ik ook aan uw fractie heb laten weten. U weet dat de commissie gisteren, onder meer op basis van vragen om uitleg van mevrouw De Vroe en van mevrouw Van den Brande, heel ruim en breed heeft gedebatteerd over het luchtbeleidsplan. U zou uw actuele vraag nu beperken tot wat vandaag in de krant stond, namelijk de dwangsommen die zijn opgelegd. Ik ga ervan uit dat u zich aan die afspraak zult houden.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik wil het even uitleggen en ik dank u voor uw bereidwilligheid te luisteren. Ik stel deze actuele vraag precies omdat de minister gisteren in de commissie onder meer heeft gesteld dat het nieuw plan er is, precies om te vermijden dat er een ingebrekestelling door Greenpeace zou komen. We waren nog geen twee uur verder en er kwam een ingebrekestelling. Het moet duidelijk zijn dat het daarover gaat.

Minister, luchtvervuiling zien we niet als we naar de lucht kijken. Luchtvervuiling zien we als we naar de statistieken kijken. Luchtvervuiling, daar gaan mensen in Vlaanderen aan dood en daar worden mensen in Vlaanderen ziek van. We zien dat in de statistieken en de bevolking kan daar weinig aan doen, want van stoppen met ademen gaan we nog veel sneller dood. Het enige wat burgers dus kunnen doen, is rekenen op een overheid die de nodige maatregelen neemt om de luchtkwaliteit te garanderen.

Precies om die reden is op Vlaams niveau, Belgisch niveau, Europees niveau en mondiaal niveau een waslijst aan wetten, decreten, verordeningen en reglementen opgesteld om regeringen te dwingen om maatregelen te nemen, zodat mensen rustig kunnen ademen. Die wetten, decreten en verordeningen zijn niet opgesteld door rechters, maar door parlementen. Het is de taak en de plicht van een minister ze uit te voeren.

Gisteren hebt u in de commissie verklaard dat u alles zult doen wat u kunt doen, dat u een groot plan zult opstellen en dat we er met al die maatregelen zeker zullen komen, zodat we niet opnieuw door een rechter in gebreke zullen worden gesteld. Het Vlaamse Gewest is wel degelijk door een rechtbank veroordeeld, niet omdat die rechtbank wetten heeft gemaakt, maar omdat de Vlaamse Regering de wetten niet naleeft.

Vandaag blijkt, minstens volgens Greenpeace, maar ook volgens mijzelf en mijn partij, dat u opnieuw de plicht om de wetten na te leven, niet nakomt. U schiet tekort in die taak en u neemt uw verantwoordelijkheid onvoldoende. Dat blijkt uit die ingebrekestelling.

Minister, eigenlijk is de vraag heel simpel na het debat van gisteren, waarin u zei dat het allemaal in orde komt en dat u het allemaal gaat doen, maar blijkbaar is dat niet zo: zou het niet verstandiger zijn om, in plaats van belastinggeld te besteden aan advocaten en dwangsommen, dat te besteden aan het voeren van een beter beleid en nieuwe maatregelen? Bent u bereid en in staat om, naast wat u vandaag al hebt liggen en wat duidelijk niet genoeg is, al dan niet in overleg met Greenpeace nieuwe maatregelen uit te vaardigen in de komende weken en maanden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Tobback, ik heb de aankondiging van Greenpeace ook gelezen, namelijk dat ze een deurwaarder gaan sturen naar het kabinet. Ik zal de man in kwestie ontvangen, ik zal wat hij bij heeft met de nodige aandacht lezen, maar ik ga niet bijsturen op basis van dit dreigement. Daar wil ik heel duidelijk over zijn. Ik geloof dat we een goed luchtbeleidsplan hebben. Ik geloof ook dat de maatregelen die daarin staan, voldoen aan de nodige vereisten. Ik zal dat desnoods ook op die manier voor de rechtbank verdedigen.

Als u gisteren in de commissie was geweest, dan had u mee kunnen oordelen over al die maatregelen. Er waren partijen uit oppositie en meerderheid die zelfs bijkomende voorstellen hebben gedaan. Ik heb gezegd dat ik dat zal bekijken en dat ik dat verder zal monitoren.

Maar fundamenteel heb ik wel begrip voor het ongeduld van Greenpeace. Ik deel dat ongeduld. Greenpeace hoeft zich natuurlijk geen zorgen te maken over andere zaken zoals werkgelegenheid, economische belangen, de portefeuille van de mensen enzovoort. Daar ben ik voor bevoegd. Daarom heb ik ook meegedeeld dat de experts van Greenpeace uitgenodigd zijn om de uitvoering van het plan verder te bespreken.

Ik geloof niet – dat heb ik vanmorgen ook meegedeeld – dat de belastingbetaler dwangsommen opleggen de juiste weg is. Dwangsommen zullen helaas niet leiden tot propere lucht, integendeel. Mijnheer Tobback, dat zal net leiden tot polarisatie,

en daar ben ik bezorgd om. Dat is net wat we niet nodig hebben. Als er één ding is waar iedereen hier van overtuigd is, dat is dat we allemaal wel propere lucht willen hebben. Dat moet geen voorwerp zijn van polarisatie.

Ik ga er tot nader order van uit dat Greenpeace vooral bezorgd is om propere lucht, en dit niet doet om de verplichte ledenadministratie aan te dikken en ook niet voor een politieke agenda. Ik hoop dat ze zullen ingaan op mijn uitnodiging. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, de enige die ik hoor polariseren bent u, eerlijk gezegd. Als we nuchter kijken naar bijvoorbeeld stikstofdioxide, dan zie je dat 70 procent daarvan in Vlaanderen komt uit wegvervoer. Alle maatregelen die we tot nu hebben genomen, gaan weg van een vergroening van dat wegtransport. Dat is een nuchtere vaststelling die we allemaal samen maken. Dat u niet gelooft dat dat zal helpen om de doelstellingen te halen, dat is vanzelfsprekend.

Uiteindelijk zal een rechtbank erover oordelen. Het is alleen jammer, minister, dat u het voor een rechtbank laat komen, want aan de ene kant zegt u dat u met experts van Greenpeace aan tafel gaat zitten, maar aan de andere kant zegt u dat ze voor niets komen want u bent niet bereid om één jota te veranderen aan uw politieke lijn. Want dat is een politieke lijn.

U zegt dat u de luchtkwaliteit afweegt tegen een hele hoop andere zaken. U moet de luchtkwaliteit niet afwegen tegen een hoop andere zaken. Een rechtbank heeft u, op basis van decreten gestemd in dit parlement, gezegd dat u dit moet uitvoeren. U bent een partij die de hele tijd pleit voor rechten en plichten en mensen voor hun verantwoordelijkheid stellen. Wel, uw plicht in deze zaak is de wet naleven, uw verantwoordelijkheid nemen en maatregelen treffen. De lucht gaat u niet proper babbelen, daar zult u daden moeten bijvoegen. Die daden ontbreken en dat vind ik bijzonder jammer, vooral als u tegelijk ook nog eens probeert te praten over meer middelen en meer jobs.

Met investeren in propere voertuigen, in beter openbaar vervoer en in beter geïsoleerde woningen zijn tienduizenden jobs te creëren. Uw polarisatie is dus volstrekt overbodig en bovendien bijzonder negatief in een domein waar we allemaal beter van zouden kunnen worden, te beginnen met de negenduizend mensen in dit land die overlijden door luchtvervuiling en die voor u blijkbaar prioriteit nummer twee zijn, na een hoop andere dingen die u wil doen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mijnheer Tobback, vroeger had u natuurlijk een minister en dan kon u een een-tweetje doen met de minister. Nu hebt u blijkbaar Greenpeace en doet u een een-tweetje met Greenpeace. Wij krijgen een app toegestuurd – misschien andere leden van de oppositie en de meerderheid ook –, waarop wij blijkbaar moeten reageren. Een fijn een-tweetje zou ik zeggen.

Wij moeten de meerderheid niet depanneren, absoluut niet. U blaast warm en koud tegelijk en u volgt blijkbaar graag Groen in dit complot. *(Gelach)*

Als u het hebt over fijnstof, dan gaat u de diesels aanpakken. Als u de diesels aanpakt, dan gaat de stikstofdioxide omhoog omdat er meer benzineauto's komen. U holt eigenlijk van het ene naar het andere. U kunt niet van het ene op het andere moment alles realiseren.

Minister, ik moet u een beetje gelijk geven als u tegen mijn collega zegt dat wij fabeltjes vertellen, maar eigenlijk komt u ons voor een deel tegemoet. In een

vorig betoog had ik het over de realiseerbaarheid van iets. Het kost natuurlijk geld en mijn collega had het ook over de factuur. We hebben liever dat er een draagvlak bij de bevolking is, minister – en daar had u het gisteren in de commissie ook over –, maar dat creëer je pas als het betaalbaar is. Als Greenpeace dus zegt dat het vrijblijvend is en zonder tanden, dan heb ik liever een rapport met een half gebit, zodat we elke keer een tandje kunnen bijsteken op het moment dat het realiseerbaar is.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik wil me aansluiten bij deze vraag. Ik betreur dat we het debat gisteren niet ten gronde hebben gevoerd. Mijnheer Tobback, toen hebben we gesproken over de inhoud en als u de inhoud onvoldoende vond, had u dat gisteren kunnen aanstippen. Blijkbaar had u eerst de uitspraken en de veroordeling van Greenpeace nodig om hier nu vandaag een actuele vraag te stellen, wat het debat beperkter maakt door de beperkte tijd.

Minister, ik denk dat iedereen het erover eens is dat de luchtkwaliteit belangrijk is en dat dit niet ter discussie staat. Dat er nog heel wat inspanningen nodig zijn, is ook heel duidelijk. In het luchtkwaliteitsplan zijn heel wat maatregelen voorgesteld.

Ik wil wel extra aandacht vragen voor de monitoring. Bent u bereid om van de maatregelen die worden vooropgesteld, een fijnmazige monitoring te ondersteunen en uit te bouwen? En indien nodig, zijn er bijsturing mogelijk?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Mijnheer Tobback, de Vlaming heeft geen baat bij gepalaver of profilering, maar wil daden en oplossingen. Op 25 oktober van dit jaar is er een definitief luchtkwaliteitsplan goedgekeurd. Gisteren heb ik de minister daarover bevraagd en hebben we een diepgaand debat gehad. U was toen afwezig. Jammer dat u die vraag hier nu opnieuw stelt. We willen dat Vlaanderen als meer wordt aanzien dan een ondernemerschap, maar telkens opnieuw dezelfde vragen stellen, is eigenlijk 'not done', wat mij betreft. Ik hoop dat u aanwezig bent als we volgende keer debatten voeren.

Minister, gisteren hebben we het concreet gehad over maatregelen die gaan genomen worden, en u weet dat ik als parlementslid u zal controleren. Wij willen echt vooruitgang. De luchtkwaliteit is de afgelopen decennia verbeterd – dat wil ik ook benadrukken – en we willen dat die in de toekomst nog verbetert. Ik hoop dat Greenpeace uw uitgestoken hand voor dialoog en overleg zal aanvaarden. We weten allemaal dat samenwerking loont, dus ik hoop dat dit zal gebeuren en ik zal het in de commissie zeker opnieuw aan u vragen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, eerst moet me iets van het hart. Gisteren was ik aanwezig in de commissievergadering, ik heb daar een aantal pittige vragen aan u gesteld. Ik ga mezelf even citeren. Ik zei in de inleiding van de vergadering: "Het nieuwe luchtbeleidsplan, zonder slimme kilometerheffing voor personenwagens, zonder premie voor zero-emissiemobiliteit, zonder de premie voor minder vervuilende houtkachels, zonder concrete verscherping van de lage-emissiezones, lijkt me eerder een afzwakking dan een versterking van het voorgaande rapport." Vanochtend hoorde ik echter op Radio 1 dat u een verklaring liet voorlezen, waarin u zegt dat de oppositie – en ik was de enige aanwezige van de oppositie – dit plan goed en positief ontvangen zou hebben. U schudt nu van neen, maar ik heb dat toch op de radio gehoord. Mijn opmerking hierover is wat u dan verstaat onder de begrippen 'afzwakking', 'ik heb mijn twijfels', en 'met dit rapport zullen de waarden snel opnieuw overschreden worden'.

Los daarvan wil ik verder nog dit over de inhoud zeggen: wat we in Vlaanderen zelf doen, doen we inderdaad niet op het gebied van klimaat, maar ook niet op het gebied van luchtkwaliteit beter. We schuiven immers de hete aardappel gewoon door naar de anderen, naar de federale overheid, naar de lokale besturen, naar de bedrijven.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande, hoe luidt uw vraag? U hebt eigenlijk maar 1 minuut en u bent al 2 minuten aan het praten. Kunt u uw vraag stellen?

Tine Van den Brande (Groen): Goed, ik wou even die opmerking maken, want ik vond het heel raar vanmorgen op de radio.

Ik heb de vraag gisteren ook al gesteld, opnieuw dezelfde vraag eigenlijk als de vorige collega gesteld heeft. Ik vroeg u gisteren al om na monitoring andere maatregelen te nemen. U hebt dan gezegd dat u dat niet ging doen, dat u het ging houden bij dit plan.

Hoe gaat u met de overheid het plan nu toch aanpassen – want er is inderdaad een proces lopende – zodat het met concrete maatregelen, een termijn van invoering en een impactberekening op zo kort mogelijke termijn, binnen de legislatuur en niet tegen 2025, zoals u zegt, toch het gewenste resultaat zal hebben? Want u zegt dat we nu met een dwangsom van 1000 euro per dag zitten.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande, alstublieft, u zit nu aan 3 minuten. Wat is uw vraag?

Tine Van den Brande (Groen): Dat was mijn vraag.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Om de luchtkwaliteit te verbeteren is er één heel cruciale knoop om aan te pakken: de mobiliteitsknoop, het fileprobleem, het feit dat we veel te veel personenwagens op de weg hebben. In het vergroenen van het transport is er dan één zaak bijzonder cruciaal, en dat is het openbaar vervoer, de verbetering van het openbaar vervoer. We hebben daar voor de vakantie al een uitgebreid debat over gehad. Daarin is duidelijk gebleken dat de besparingen van de afgelopen jaren een grote impact gehad hebben. Heel wat collega's zeiden hier dat dat eigenlijk geen impact op het terrein gehad heeft. Ik wou dat eventjes concreet illustreren. Ik ben vanmorgen bij de chauffeurs van De Lijn in Vlaams-Brabant geweest. Zij hebben heel lang overlegd met hun directie en veel brieven en mails gestuurd, maar zijn uiteindelijk in staking gegaan omdat het niet meer te houden is, omdat hun planners er niet in slagen om de diensten goed in te plannen – er zijn mensen die 's morgens op hun werk aankomen en niet weten welke dienst ze gaan moeten rijden –, omdat hun loonberekening zo fout loopt dat ze per maand soms 700 euro mislopen en het drie maanden duurt voor het rechtgezet wordt, omdat mensen die met ziekteverlof gaan soms acht maanden moeten wachten voor ze hun ziekteuitkering krijgen door vertragingen bij de diensten, omdat de vakantie die hun beloofd is na eerder uitstel, uiteindelijk toch terug wordt ingetrokken, en als ze wel toegekend wordt, er geen chauffeurs zijn om die mensen te vervangen. De mensen die al 20 of 25 jaar voor dat bedrijf werken, geven aan dat hier 1 reden voor is : een tekort aan middelen.

Bent u bereid om samen met uw collega Peeters de cruciale vraag van de mobiliteit en van het openbaar vervoer aan te pakken en te zorgen dat we meer middelen krijgen om gezonde lucht in Vlaanderen te garanderen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega D’Haese heeft het natuurlijk over de werkregeling bij De Lijn. Dat is niet meteen echt relevant voor het klimaatdebat, denk ik. Openbaar vervoer wel, maar dit niet.

Collega’s, we hebben ons ertoe geëngageerd om de Europese normen te halen, wat een belangrijk engagement is, en ook om verder te gaan, om ook de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie te halen, die veel strenger zijn. Ik vind dat belangrijk. Het ontwerp luchtkwaliteitsplan van vorig jaar werd aangepast na opmerkingen van Greenpeace. Nu vindt Greenpeace het definitieve plan ook te zwak. Dat is hun goed recht, het lijkt me ook belangrijk dat er een Greenpeace is om de vinger aan de pols te houden, maar ik zou toch graag willen dat we de plannen die nu op tafel liggen, zo snel mogelijk uitvoeren en dan oordelen op basis van de resultaten daarvan.

Minister Zuhal Demir: Ik ga eerst kort in op de vraag van mevrouw Van den Brande over wat daar is voorgelezen in de media. In het persbericht dat ik heb uitgestuurd, heb ik gesproken over een constructief debat in het parlement. Dat staat op mijn Facebookpagina, u kunt dat nazien. Ik denk wel dat ik mag zeggen dat dat constructief was en dat er heel wat voorstellen kwamen. Ik ga nu ook in deze plenaire vergadering niet verder in op de inhoudelijke zaken.

Mijnheer D’Haese, jammer dat u ook niet in de commissie was. We hebben het daar uitgebreid gehad over hoe we het mobiliteitsvraagstuk gaan behandelen. We hebben in het luchtbeleidsplan gekozen voor een modal shift. Ik heb ook met collega Peeters afgesproken dat we het aantal gereden voertuigkilometers gaan terugdringen met 12 procent, en dat we dat samen met de vervoerregio’s zullen doen, met regionale mobiliteitsplannen, waarbij er ook meer fietsinvesteringen zullen zijn, en ook meer collectief vervoer.

Ik stel echter voor dat u het luchtbeleidsplan ten gronde bekijkt. Het debat vandaag gaat over de dwangsommen. Ik heb gisteren ook gezegd dat ik dat ga monitoren. Ik ga niet wachten tot 2030. Ik heb al gezegd dat er al in 2025 een eerste tussentijds verslag is, maar uiteraard ga ik dat ook wel jaarlijks bijhouden. Die bezorgdheid deel ik dus. Ik deel ook de bezorgdheid van iedereen hier. De luchtkwaliteit verbetert, u ziet dat ook aan de jaarrapporten, maar helaas is er nog heel veel werk aan de winkel.

Mijnheer Tobback, ik vind het jammer. Ik hoop dat u ook, samen met Greenpeace, mee wilt nadenken over welke maatregelen, als we de monitoring doen, we nog kunnen nemen die ook haalbaar zijn. Ik heb immers ergens gelezen dat u heel goed weet wat u moet doen, welke maatregelen u moet nemen om die klimaatambities te bereiken. Ik reken er dan ook op dat u die maatregelen ook in de commissie op tafel legt.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, met heel veel plezier, maar ik ga beginnen met een bekentenis: ik heb die app van Greenpeace niet. Collega, ik hoop dat u mij die doorstuurt, want ik ben wel benieuwd. Dat schijnt precies interessant te zijn. Maar ik ben blij dat u hem hebt. Dat is al iets.

Minister en collega’s, die voorstellen kunt u met veel plezier krijgen. Als u wilt, zal ik u straks ook mijn verkiezingsprogramma toesturen. Het is te laat om nog voor mij te stemmen, maar een volgende keer kan altijd als u daar echt geen inspiratie voor hebt. *(Gelach)*

Ik vrees echter dat u inderdaad een beetje inspiratie mist en dat men hier in een aantal gevallen ook met echt flauwe argumenten naast de kwestie aan het praten is. Neem het argument over geld. De gezondheidseffecten van luchtvervuiling in dit land kosten ieder jaar 8 miljard euro. 8 miljard euro. Met andere woorden, investeren om dat snel aan te pakken, brengt geld op. Dat is een investering die u

vandaag moet doen, maar die op zeer korte termijn geld opbrengt. Minister, als u echt die voertuigkilometers wilt terugdringen, en wilt investeren in beter openbaar vervoer, dan brengt dat geld en jobs op. Investeren in nieuwe technologieën voor voertuigen, elektrische auto's, noem maar op, brengt geld op, creëert jobs en verbetert onze gezondheid.

Ik stel alleen maar vast dat u telkens achteruitkrabbelt op minstens die drie punten die gisteren werden bestudeerd en besproken, en op wat er is ingediend. Met andere woorden, hier gebruikt u wel grote woorden, maar u probeert de lucht proper te praten. Als het gaat over luchtkwaliteit, mogen de vogeltjes kwetteren, maar ministers moeten besturen. Ik roep u dus ten stelligste op om die verantwoordelijkheid te nemen, om de wet en de decreten na te leven en niet te wachten tot de rechtbank u daartoe verplicht. *(Applaus bij sp.a, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Partyka aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aanpak van huisjesmelkerij en verkrotting

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): We zijn het nog niet helemaal gewoon dat we de vraag niet aan u mogen stellen, voorzitter.

De voorzitter: Ik wil wel antwoorden. *(Gelach en applaus bij de N-VA)*

Katrien Partyka (CD&V): Nee, alle gekheid op een stokje. Minister, in de weekendkrant lezen we over een werkelijkheid waarmee weinig mensen in deze zaal in contact komen. Het is een niet zo fraaie werkelijkheid, het is een werkelijkheid van schrijnende verhalen over gezinnen met kinderen, die in panden zonder ramen en deuren wonen, vol ongedierte. Men voelt er zich onveilig, ook brandonveilig. Het is kort gezegd mensonterend.

Het gaat niet over slechte woonkwaliteit. Dit gaat over manifest misbruik, over huisjesmelkerij en krotverhuur. Die toestanden zijn niet alleen mensonterend voor de huurders, maar ze zorgen ook voor overlast en ergernis bij de buurtbewoners. Mensen nemen daar aanstoot aan, ze zijn verontwaardigd. Het gaat ook over criminele netwerken.

Hoe zult u als Vlaams minister van Wonen dit misbruik beter aanpakken? Op welke manier zult u lokale besturen helpen om dit misbruik beter aan te pakken?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: U hebt er zelf naar verwezen: het is mensonterend, niet alleen voor die mensen zelf, niet alleen voor de buurtbewoners, maar ik denk dat dit een absolute schande is voor de hele samenleving. Misbruik maken van iemands preciaire situatie om geld te verdienen door hem in dergelijke omstandigheden te laten wonen, kunnen we absoluut niet aanvaarden. Ik denk dat we het daarover allemaal absoluut eens zijn.

We zijn dan ook van plan om in opvolging van het beleid van de voorbije jaren verder in te zetten op die woningkwaliteit. U hebt er terecht naar verwezen: het gaat niet enkel over de woningkwaliteit, maar dat is vanuit onze Vlaamse bevoegdheid op het vlak van huisjesmelkerij wel onze invalshoek. In essentie is het in de eerste plaats een strafrechtelijk gegeven. Het is in de eerste plaats een federale bevoegdheid. We werken dan ook zeer nauw samen met het parket, en de wooninspectie werkt nauw samen met andere inspecties om daar iets aan te doen.

U hebt de zeer strikte strafrechtelijke procedure die samen met het parket moet worden doorlopen. Anderzijds krijgen we, zoals u zelf aanhaalt, ook vragen van de lokale besturen om de wooninspectie op pad te sturen of samen met hen mistoestanden vast te stellen. Indien er wantoestanden worden vastgesteld, resulteert dat meestal in een dossier dat bij het parket belandt.

We hebben wel degelijk de bedoeling om daar harder op in te zetten. De lokale besturen zijn daarbij onze eerste partner. U verwijst naar het geval in Leuven. Dat is een ontvoogde gemeente. We zijn zeer blij dat er gemeenten en steden zijn die zelf hun verantwoordelijkheid nemen. We bieden die dan ook ten volle onze ondersteuning. Zij zijn natuurlijk zelf verantwoordelijk voor het beleid dat ze voeren, maar wij zorgen vanuit de Vlaamse administratie nog steeds voor opleidingen, voor bijstand als dat nodig is, voor antwoorden op technische of juridische vragen. We springen eventueel zelfs bij als de capaciteit van dat lokale bestuur onderbemand zou zijn. Dan zorgen we ervoor dat we dat bestuur zoveel mogelijk ondersteunen.

Ik heb nog wel een bijkomende opmerking. De vraag die u stelt, is natuurlijk zeer specifiek gebaseerd op het artikel dat afgelopen zaterdag in de krant stond, en heeft betrekking op de situatie van vluchtelingen. Laat me duidelijk zeggen dat de problematiek van de huisjesmelkerij ruimer gaat dan die van de erkende vluchtelingen. Ook andere mensen leven in heel precaire omstandigheden en we proberen die voor iedereen zo goed mogelijk aan te pakken.

Door de erkende vluchtelingen hebben we een influx, een instroom in een bepaald segment van de markt en dat is het onderste segment van de zeer goedkope huurwoningen. Daar zitten we inderdaad met een tekort. Ik citeer graag de Groen-schepen van Leuven die heel duidelijk zegt dat we op dat vlak dweilen met de kraan open. Dat maakt de situatie nog een stuk moeilijker om aan te pakken.

Katrien Partyka (CD&V): Het gaat over kwetsbare huurders tout court. Waar ze vandaan komen, maakt niet uit.

Minister Matthias Diependaele: Absoluut.

Katrien Partyka (CD&V): Het gaat evenzeer over verdunning van gezinnen, over de vergrijzing van de samenleving. Het gaat over een problematiek in het onderste segment van de huurmarkt.

Er is een administratieve aanpak, dat is dan voor de gemeenten. Dat is allemaal waar, maar waar we absoluut op moeten inzetten, en dat is dan mijn vraag aan u, is die strafrechtelijke aanpak. Het parket zegt zelf dat Vlaanderen tekort schiet. Er is maar één wooninspecteur in Limburg, één in Vlaams-Brabant, één in Oost-Vlaanderen, één in West-Vlaanderen en drie in Antwerpen. Op het einde van de rit, als het parket zegt dat er te weinig wooninspecteurs zijn in Vlaanderen, dan lijkt het me toch niet zo moeilijk om vooral in te zetten op die aanpak en ervoor te zorgen dat die wooninspectie beter geëquipeerd is om meer te controleren, om meer samen te werken met justitie.

Daarnaast is een grote handicap voor de lokale besturen het feit dat we mensen moeten inschrijven. Ook al is een woning onbewoonbaar en verkrot, toch zijn we verplicht mensen in te schrijven. Zou u dat bij de federale overheid willen aankaarten, opdat onze besturen dat niet meer zouden moeten doen? Dat lijkt me een grote hulp in die strijd tegen die misbruiken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, inderdaad, huisjesmelkerij kan niet. Mevrouw Partyka, iedereen verdient een kwalitatief dak boven zijn hoofd. Ik denk

dat we daar met zijn allen op dezelfde golflengte zitten. We moeten er met deze regering tijdens deze bestuursperiode effectief op inzetten om de woonkwaliteit in Vlaanderen te verbeteren. Daar moeten we uiteraard met zijn allen op toezien.

Ik had wel graag nog een extra vraag gesteld, minister. Het is soms ook zo dat we het tegenovergestelde zien, namelijk dat de plaatsbeschrijving van intrede niet wordt meegenomen bij wooninspecties. Het kan immers ook gebeuren dat een huurder een pand gaat bewonen terwijl de woning vrij goed in orde is, maar dat er tijdens de huurperiode dingen gebeuren die niet oké zijn. Ik zou dus willen vragen om dat toekomstgericht ook mee te nemen, die inkomende plaatsbeschrijving bij wooninspecties.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ook mijn fractie deelt de bezorgdheid en de verontwaardiging over deze aanpak, of beter over het gebrek aan aanpak van de huisjesmelkerij. In 2018 stonden er meer dan 150.000 gezinnen op de wachtlijst voor een sociale woning. De woningkwaliteit, zowel op de sociale huurmarkt als in de onderste segmenten van de private huurmarkt, schiet vaak schromelijk te kort. U zei zonet in uw antwoord dat er twee mogelijke oplossingen zijn: de wooninspectie en het aanpakken van het tekort aan sociale woningen.

De collega-vraagsteller heeft het ook al gezegd: er gebeurt eigenlijk heel weinig wooninspectie. In Vlaams-Brabant is er slechts één inspecteur. Vorig jaar hadden we nog de situatie van verregaande huisjesmelkerij in Leuven, die uitgebreid in de media is gekomen. Hoe kan één persoon in de inspectie zo'n probleem oplossen?

We spreken al jaren over het tekort aan sociale woningen. Dat wordt telkens opnieuw herhaald. Hoe zult u eindelijk dat tekort aan sociale woningen oplossen?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Ik heb dat artikel ook gelezen. Het zijn inderdaad zeer schrijnende situaties. Dit is een problematiek die al jaren gekend is: het onderste segment van de private huurmarkt baart zorgen op het vlak van kwaliteit en op het vlak van de praktijken waarbij men mensen gebruikt die bereid zijn om alles te huren. In het regeerakkoord zitten veel zaken die dat volgens mij niet zullen oplossen. Dit is nu niet de plaats om dat te bespreken.

Ik heb een concrete vraag. We zien duidelijk dat het aantal controles gezakt is vanaf 2015. Ze zijn nu licht gestegen, maar we zitten nog altijd onder het niveau van 2011. In het artikel zegt de persoon van het parket het duidelijk: er zijn te weinig controleurs. In het jaarverslag van de Wooninspectie wordt dat ook letterlijk gezegd: er is te weinig capaciteit. Daarom is volgens mij een sterk overheids-optreden nodig. De private sector zal dit niet oplossen. Ik volg daarin de hoofdredacteur van De Standaard, die dat in zijn edito ook zei. Mijn concrete vraag hierover is: hoe zult u die controles versterken? Bent u van plan die te versterken? Zo ja, tegen wanneer, met hoeveel en met hoeveel middelen?

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Mevrouw Partyka, minister, ik hoor hier veel grote woorden en ik hoor dat het allemaal een schande is en mensonterend en dat is uiteraard zo, maar in het regeerakkoord lees ik geen woord over huisjesmelkers noch over verkrotting. *(Opmerkingen van Katrien Partyka)*

Het woord 'wooninspectie' staat niet in het regeerakkoord. *(Opmerkingen van Katrien Partyka)*

U hebt gelijk, er zijn bijna geen wooninspecteurs. Maar, mevrouw Partyka, met alle respect, uw partij zit wel in de regering. Waarom hebt u dat dan niet in het kader van het regeerakkoord onderhandeld?

We moeten ook nadenken over het fundamentele probleem. Waarom komen mensen terecht in handen van huisjesmelkers? Omdat een gewone doorsnee kwalitatieve private woning op de huurmarkt onbetaalbaar is voor die mensen. Omdat er lange wachtlijsten zijn – inderdaad – voor een sociale woning.

Minister, u spreekt over vluchtelingen en dat het niet alleen een probleem is voor vluchtelingen. Dat klopt, maar u maakt het specifiek voor die doelgroep nu wel veel moeilijker. U maakt het die doelgroep moeilijker om recht te hebben op een sociale woning, omdat u in het regeerakkoord die voorwaarde van vijf jaar verblijfsduur hebt ingevoerd. Het is die kwetsbare doelgroep die daar het eerste slachtoffer van is.

Mijn vraag is dus zeer concreet. Voor al die kwetsbare huurders die nu in handen vallen van huisjesmelkers en terechtkomen in krotten, waar moeten die mensen volgens u dan wonen?

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Mevrouw Partyka, minister, de vraag ging uiteraard over de woonkwaliteit en wat we eraan gaan doen om het Vlaamse woonpatrimonium en het aanbod aan huurwoningen zo kwalitatief mogelijk te maken.

We zitten hier in het Vlaams Parlement. Ik heb twaalf jaar in het federale gezeten, waar huisjesmelkerij wel ter sprake komt, want dat is een federale bevoegdheid. Desalniettemin heeft minister Homans – en ik zal in haar naam spreken – daar ook wel al een aanpak voor ontwikkeld, namelijk om de wooninspectie destijds prioriteit te laten geven aan die seriële eigenaars, eigenaars die meerdere ongeschikte panden verhuren. Tot voor enkele jaren liepen huisjesmelkers eigenlijk zelden tegen de lamp. Door de wooninspectie – en het woord valt hier dus wel – die prioriteit te laten geven aan dergelijke verhuurders wordt daar onrechtstreeks op het Vlaamse niveau toch ook al iets aan gedaan. Het strafrechtelijke aspect is ook federaal.

Minister, waar u wel iets kunt aan doen, is de woningkwaliteit op de Vlaamse huurmarkt, vooral in de Vlaamse centrumsteden. Ik ben zelf schepen van Wonen in een centrumstad. Daar zien we dat een hoge huurprijs niet altijd concordeert met een kwalitatieve woning, en soms wel integendeel. Het zijn dan wel die centrumsteden die ontvoogd zijn. Dat zijn uw bondgenoten. Zij staan het dichtste bij hun eigen huurmarkt. Hoe gaat u hen stimuleren, aanmoedigen en toch ook verplichten om die woningcontroles waar u ook tools voor zult uitwerken – het staat zo in het regeerakkoord – te doen en om hun verantwoordelijkheid daarin te nemen? Hebt u additionele maatregelen in petto om die woningkwaliteit in Vlaanderen waar u een zaak van maakt, ook te realiseren?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Mevrouw Partyka, uiteraard steunt onze fractie u in uw vraag naar meer wooninspecteurs, maar ik ben toch blij dat de minister het element vluchtelingen aanhaalt, want dat is inderdaad wel waar het artikel in eerste instantie over ging. *(Opmerkingen van Katrien Partyka)*

Ik weet dat dat hier niet zo graag gehoord wordt, maar het is wel zo. Die groep heeft een groeiend aandeel binnen de slachtoffers van de huisjesmelkerij. Het probleem is echter niet zozeer de huisjesmelkerij onder de vluchtelingen, het is slechts een symptoom. Het probleem is veel groter. De steden waar er het meest

problematiek rond is, zijn ook de steden waar bijvoorbeeld vreemdelingencriminaliteit dagelijkse kost is. Voor onze fractie is het dan ook duidelijk dat dit probleem bij de wortel moet worden aangepakt, want – ik hoor het u graag zeggen, minister – we kunnen niet blijven dweilen met de kraan open. Het is wel de vluchtelingenkraan die uw partij de voorbije jaren heeft laten openstaan. Laat dat duidelijk zijn.

Ik zou u graag verzoeken namens mijn fractie om ook uw federale collega's duidelijk te maken dat Vlaanderen de vluchtelingenstroom niet langer kan en wil dragen.

Minister Matthias Diependaele: Op die laatste vraag antwoord ik met de mededeling dat er nog altijd geen federale regering is. Ik kan er dus niet op antwoorden, zeker niet vanuit mijn eigen partij. Maar goed, u moet de krant eens lezen.

Mijnheer De Meester, ik ben blij dat u het zelf onderstreept. Wij gaan vluchtelingen inderdaad geen voorkeursbehandeling geven. Dat is hier ook door verschillende mensen bevestigd: het gaat om huisjesmelkerij en over in welke staat die mensen leven. Het maakt niet uit of het nu gaat om een erkende vluchteling of niet. Het probleem moet worden aangepakt. We gaan dus niet een aparte categorie maken waarop we ons gaan focussen. Dat gaan we niet doen. We gaan ervoor zorgen dat er voor iedereen een gelijke behandeling is, mijnheer D'Haese. Dat is een heel duidelijke keuze die u voor mijn part zoveel mag onderstrepen als u wilt, want wij maken die keuze heel bewust en duidelijk.

Velen onder u vroegen hoe we nu die inspectie gaan verhogen. Het is een goede vraag en ik had het mijzelf gemakkelijker kunnen maken door het antwoord direct te geven. We gaan twee zaken concreet doen om ervoor te zorgen dat we meer inspecteurs op het terrein hebben. Mevrouw Smeyers, we gaan er eerst en vooral voor zorgen dat meer gemeenten ontvoogd worden en zelf hun woningbeleid ter hand nemen. Daarvoor hebben we natuurlijk in de eerste plaats die lokale besturen zelf nodig. Wij hebben hun engagement nodig. Iemand verplicht ontvoogden, dat gaat niet zomaar. Ze moeten daartoe bereid zijn. Als we dat kunnen doen, zullen wij een beperkt deel van de administratie, dat nu bezig is met het ondersteunen van de gemeenten, daarvan vrij kunnen stellen en ervoor zorgen dat we meer kunnen inzetten op die inspectie.

Ten tweede gaan we ook een deel van de controles uitbesteden. De gemeenten of de Vlaamse overheid kunnen zelf externen op pad sturen om de controles te doen. Zo kunnen we de capaciteit van de wooninspectie uitbreiden. Mijnheer Veys, dat zal zijn tijd nodig hebben. Zeker voor die externen. We zullen opleidingen moeten geven en ervoor zorgen dat iedereen juist binnen dat kader werkt. Dat zal geld kosten, absoluut, maar als de gemeenten ontvoogd zijn en zelf, zoals Leuven heeft gedaan, de verantwoordelijkheid nemen – wat wij absoluut ondersteunen en ik neem aan uw partij ook – dan zullen wij daarvoor meer ruimte vrij krijgen. In die zin is dat een win-winsituatie.

Mevrouw De Martelaer, wij kunnen voor wat betreft de sociale woningmarkt de laatste jaren echt wel de juiste cijfers voorleggen en bewijzen dat er al verschillende legislaturen op rij heel uitdrukkelijk wordt gekozen om geld vrij te maken om te investeren in de sociale woningbouw. In de vorige legislatuur was dat 3,5 miljard euro. Nu gaan we naar 3,8 en 4,2 miljard euro. Dat is niet min, wij leveren wel degelijk een zware inspanning. Elke kritiek daarop is absoluut onterecht.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, u verwijst naar het regeerakkoord, naar de privatisering van de inspectiediensten en naar 6000 van 11.000 controles. Dat is fijn in het kader van meer administratieve handeling en van controle voor conformiteitsattesten. Als wij spreken van privatisering en het uitbesteden van die

diensten, kan dat voor ons enkel als er meer aandacht gaat naar de taken die wel prioritair zijn, zoals de strafrechtelijke aanpak en het beteugelen van de misbruiken. Wat er minder gebeurt op het administratieve vlak, wat, voor alle duidelijkheid, ook noodzakelijk is, moet zeker meer gaan naar de strafrechtelijke aanpak en de versterking van de inspectiediensten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het nieuwbouwproject voor een nieuw VRT-gebouw

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, op aangeven van de VRT-directie heeft de raad van bestuur van de VRT onlangs beslist om de samenwerking met het ontwerpteam voor het nieuwe gebouw van de VRT stop te zetten. De reden zou een breuk zijn in het vertrouwen omdat het ontwerpteam het budgettaire kader overschreed. De VRT wou zich absoluut houden aan het budgettaire kader dat de Vlaamse Regering had vooropgesteld. Dat is uiteraard een zeer goede zaak. Het ontwerpteam zegt in een persmededeling dat dit niet zo is en dat het een verkeerde lezing van de feiten is.

Wat er ook van zij, dit betekent dat de VRT op zoek moet gaan naar een nieuw ontwerpteam en dat ze de hele procedure moet heropstarten. Volgens de VRT kan dit er op zich niet toe leiden dat het volledige huiswerk naar de prullenmand wordt verwezen. De gemaakte studiekosten kunnen voor een deel worden gerecupereerd door het nieuwe ontwerpteam.

Er zal sowieso een vertraging zijn. Dat is een feit.

Mijn fractie vindt het een zeer goede zaak dat de VRT let op de centen en dat ze zich wil houden aan het budgettaire kader dat werd afgesproken. Maar het is natuurlijk wel spijtig dat er ook nu weer een hobbelig parcours is gelopen en dat die vertraging er is bij gekomen.

Minister, hoe duidt u dat dit project zo ten einde is gelopen? Wat zijn de juridische en financiële implicaties van deze beslissing?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mevrouw D'Hose, ik dank u voor uw vraag. Het VRT-gebouw is vandaag bijna 50 jaar oud. We weten allemaal dat het niet meer beantwoordt aan de noden van vandaag. Daarnet hebben we hier een debat gevoerd over de CO₂-uitstoot en de luchtkwaliteit. Dit gebouw is niet mee op dat vlak. Het is niet mee op ecologisch vlak, maar ook niet op het vlak van moderne manieren van werken en moderne media-uitdagingen.

Het was dus heel belangrijk om verder te gaan met een nieuwbouwproject. Er is daarin inderdaad enorm veel werk geïnvesteerd. Ik vind het bijzonder jammer dat een deel van dat werk nu verloren gaat.

Dat nieuwbouwproject is natuurlijk een zaak van de VRT als autonoom overheidsbedrijf, in relatie met het ontwerpteam. Zij beheren die contractuele verhouding.

De VRT heeft mij een aantal elementen meegedeeld. Een eerste element situeert zich op juridisch vlak. Het gaat hier over een buitengerechtelijke ontbinding. Dat betekent dat de VRT van oordeel is dat er ernstige contractuele wanprestaties zijn in hoofde van het ontwerpteam. Die wanprestaties zorgen ervoor dat er vandaag inderdaad geen vertrouwen meer is tussen de VRT en het ontwerpteam. De

wanprestaties houden effectief verband met de budgettaire houdbaarheid en de budgettaire afspraken over dit belangrijke project.

Vandaag zijn er bij mijn weten geen gerechtelijke procedures hangende. Het valt natuurlijk niet uit te sluiten dat er in de toekomst gerechtelijke procedures worden ingeleid over dat contractueel contentieux.

Op budgettair vlak is het belangrijk om te benadrukken dat het hier gaat over een zelffinancierend project van de VRT. De VRT heeft dit budgettair onderbouwd en zorgt er met eigen inkomsten voor dat het project geen rechtstreekse impact heeft op de Vlaamse begroting.

Over de hele duurtijd is het project ook ESR-matig (Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen) neutraal voor de Vlaamse begroting. Het is wel zo dat er in de ESR-begroting een impact is in 2021 en vooral in 2022-2023, indien het project zou worden doorgevoerd volgens de normale timing. Vandaag weten we dat die timing niet zal worden gehaald. Er zal inderdaad een substantiële vertraging zijn, waardoor ook die budgettaire impact op ESR-vlak zal worden verschoven.

Voor de Vlaamse Regering is het vooral belangrijk dat het nieuwe gebouw er vrij spoedig komt, aan de Reyerslaan in Brussel en binnen het budgettaire kader. Dat is belangrijk. Het gaat er vooral over dat men nu, op korte termijn, een kwaliteitsvol project kan afleveren. Ik heb er vertrouwen in dat de VRT dat ook zal doen.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De VRT gaat ervan uit dat een volledige en eenvoudige reboot mogelijk is. Maar het hele verhaal van die autofinanciering was heel complex. Het valt dus wel wat te verwachten dat het hele project terug naar de tekentafel moet.

De beslissing dateert ook al van 2012. We moeten nu ook prangende vragen durven stellen: moeten we wel verdergaan met een nieuw gebouw? Misschien wel, misschien ook niet. Die vragen moeten we ons durven stellen. Het is het moment om daarbij stil te staan.

Minister, mijn bijkomende vraag is dan ook: moet de VRT, als toekomstige mediaorganisatie, haar horizon niet breed houden en durven nadenken over andere toekomsttrajecten?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Deze keer zal ik op mijn tijd letten. Ik zal hem niet verprutsen.

Minister, ik ben blij dat u zegt dat het een gebouw uit noodzaak is. Het verontrust mij namelijk dat mevrouw D'Hose u vraagt of we wel moeten verdergaan met dit gebouw. Ik denk dat we heel zeker moeten verdergaan met die nieuwbouw. Het is een gebouw uit noodzaak, want de energiedoelstellingen worden helemaal niet gehaald. Het gebouw is helemaal niet meer geschikt voor de manier waarop media vandaag worden gemaakt.

Minister, nu blijkt dat het helemaal fout loopt, is mijn vraag aan u in welke mate u zou willen bemiddelen tussen de twee partijen. Welke andere stappen zou u nog willen zetten?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De beslissing van de VRT om te investeren in een nieuw gebouw, is een uitstekende beslissing waar wij achter staan. Er zijn veel goede rationele redenen om te investeren in een nieuwbouw, de minister heeft ernaar verwezen: het oude gebouw is afgeleefd, het slurpt energie op want het heeft nog

enkel glas, en het is veel te groot. Het is ook heel goed dat de VRT die nieuwbouw binnen het eigen budget wil plannen. Wij staan daar volmondig achter.

Het gebouw waar iedereen aanvankelijk enthousiast over was, was een mooi architecturaal gebouw. Wanneer echter blijkt dat het bijna dubbel zo duur zou zijn als oorspronkelijk gepland, dan kan de VRT niet anders dan deze beslissing nemen.

Los echter van de plannen voor de nieuwbouw hoor ik her en der, en misschien ook tussen de regels van mevrouw D'Hose door, de suggestie vallen of de VRT niet beter Brussel zou verlaten. Minister, hoe staat u daartegenover? Wat zult u doen om de VRT in Brussel te houden en niet uit te wijken naar Mechelen of Antwerpen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is natuurlijk ook belangrijk om vast te stellen dat de beslissing om de samenwerking met het architectenbureau stop te zetten, een beslissing is van de VRT, een unanieme beslissing van de raad van bestuur en het managementteam. Het parlement kan daar enkel akte van nemen. Ook voor ons is het belangrijk dat het kostenplaatje wordt gerespecteerd. Er is een kostenplaatje vooropgesteld binnen de contouren die de VRT zelf aangeeft. De VRT zorgt ook zelf voor de financiering.

Ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Segers. Blijft de zetel van de openbare omroep in onze hoofdstad Brussel?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): De publieke omroep van Vlaanderen verdient natuurlijk een gebouw met uitstraling, maar dat betekent niet dat de kosten met tientallen miljoenen de pan moeten uit swingen. CD&V denkt dan ook dat de VRT, want het is een autonome beslissing van de VRT, een zeer correcte beslissing heeft genomen. Wij willen echter zeker zijn dat een toekomstig project ook die uitstraling zal hebben en dat niet, ten gevolge van een kostenbesparing, zal worden overgegaan tot een banaal gebouw. Wij hopen nog altijd dat het een landmark zal blijven.

Minister Benjamin Dalle: Er is natuurlijk al heel wat voorbereidend werk gebeurd. Een deel daarvan is verloren, een ander deel niet. De noden van de redacties bijvoorbeeld zijn sterk voorbereid en ontwikkeld en daar kan men op verder werken. Hetzelfde geldt voor de locatie.

Wat de site aan de Reyerslaan in Brussel betreft, zijn er heel wat contacten geweest, ook met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, om van die site een echt innovatieve mediasite te maken. Ook dat werk is natuurlijk heel belangrijk. Wat dat betreft, wil ik heel duidelijk zijn en me strikt houden aan het regeerakkoord dat bepaalt dat we een nieuwbouw zullen realiseren binnen het budgettaire kader aan de Reyerslaan in Brussel. Ik ben trouwens ook minister van Brussel. Het lijkt me dan ook evident dat we daarop verder werken om zo weinig mogelijk tijd te verliezen en om dat budgettaire kader te kunnen respecteren.

Mevrouw Van den Brande, u vroeg of ik wil bemiddelen tussen de VRT en het ontwerpteam. Ik denk niet dat dit mijn taak is als minister van Media, dat is een contractuele relatie tussen het autonoom overheidsbedrijf dat de VRT is en het projectteam. Bovendien is de overeenkomst door de actie van de VRT ontbonden, ex tunc, vanaf het begin. Dat betekent dat er vandaag geen contractuele relatie is en dat bemiddeling ook niet meer aan de orde is.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega Segers, u hebt mij verkeerd gelezen. Het was absoluut niet mijn bedoeling om tussen de lijnen door te zeggen dat onze fractie vindt dat de VRT Brussel moet verlaten. Dat zeker niet. Maar we vinden

wel dat we met een open blik moeten durven kijken naar alle mogelijke oplossingen die er zijn voor een nieuw gebouw voor de VRT. We zijn het er absoluut mee eens dat een nieuw gebouw zeer nodig is, absoluut, maar dan binnen het budgettaire kader. Ik wil nog eens benadrukken dat we alle lof geven aan de VRT om zich zo loyaal te willen houden aan het budgettaire kader.

Nu, het hele project is terug bij af. Laat ons hopen dat u dat dossier samen met de raad van bestuur snel weer vlot kunt trekken, zodat we kunnen kijken naar een vruchtbaar resultaat. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom De Meester aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de reactie van de Vlaamse Regering op de aangekondigde betoging van het VRT-personeel

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, het is inderdaad zo dat het VRT-personeel een optocht heeft aangekondigd van de Reyerslaan recht naar de gebouwen van de Vlaamse Regering op het Martelaarsplein op 5 december. Dat is toch wel zeer opvallend. Van de technici tot en met de chief executive officer (CEO), iedereen is blijikbaar van plan om u eens flink de levieten te lezen. En ze hebben gelijk.

Ze hebben twee grote bekommernissen. Ten eerste stellen ze zich zeer grote vragen bij de 40 miljoen euro besparingen tegen 2024 die u hebt aangekondigd. Ten tweede stellen ze zich zeer grote vragen bij de ideologische dwangbuis die u de VRT wilt aanmeten, bij de nationalistische propagandazender die u van de VRT wilt maken. *(Opmerkingen)*

Collega's, ik begrijp dat het lastig is, een linkse oppositie in dit parlement, maar begin er alvast maar aan te wennen.

De VRT stelt zich terecht zeer grote vragen bij die nationalistische dogma's uit het Vlaams regeerakkoord. Ik stel met hen vast dat daarbij wel eens de journalistieke onafhankelijkheid van de openbare omroep in het gedrang zou kunnen komen. Dat is namelijk de bezorgdheid van het personeel. Ik hoop toch, samen met u, collega's, dat we niet in een scenario terechtkomen waarin de Vlaamse Regering bepaalt wie voor de camera's van Linda De Win verschijnt.

Minister, mijn vraag is zeer duidelijk. Blijft u kiezen voor die besparingspolitiek? Blijft u kiezen voor die nationalistische aanpak van de VRT? Kiest u voor de confrontatie met het VRT-personeel? Of zult u een luisterend oor zijn voor die mensen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, mijnheer De Meester, voor de vraag. Ik heb uiteraard heel wat begrip voor de zorgen van de VRT-medewerkers. Zij hebben sinds 2007 al heel wat besparingen doorgevoerd gekregen. Ze zijn in een traject gestapt waarbij ze van 2600 naar ongeveer 2000 medewerkers zijn geëvolueerd. Er zijn dus al heel wat inspanningen geleverd. Maar met deze regering willen we natuurlijk ook zuinig zijn op de overheid in het algemeen. Dat geldt voor heel de Vlaamse overheid en dat geldt ook een stukje voor de VRT. Ook de VRT zal dus een bijdrage moeten leveren aan een aantal besparingen.

Op het cijfer van 43 of 44 miljoen euro dat door de VRT is genoemd, ben ik in de Mediacommissie al uitvoerig ingegaan. Dat is een berekening van de VRT zelf over de financiële uitdaging waar zij menen voor te staan. Dat is niet gelijk aan de besparing die deze regering doorvoert. Deze regering gaat voor een specifiek

traject dat afwijkt van de algemene besparing van 6 procent, met een besparing van 2,4 miljoen euro volgend jaar, oplopend naar 12 miljoen euro in 2024.

U hebt ook verwezen naar inhoudelijke inmenging en dergelijke meer. Ik denk dat het logisch is dat we in een Vlaams regeerakkoord een aantal verwachtingen ten aanzien van de openbare omroep naar voren brengen. In het raam van de onderhandelingen over de beheersovereenkomst zullen we daar ook nader op ingaan. In elk geval is duidelijk dat de openbare omroep de hoogste standaarden van neutraliteit moet naleven.

Dat houdt onder meer onafhankelijkheid, onpartijdigheid en autonomie van de redactie in. Dat is voor ons uiterst belangrijk en we zullen daar ook op toezien. Dat is natuurlijk iets heel anders dan inhoudelijke of politieke inmenging in de redactie.

Ik heb begrepen dat het personeel op 5 december 2019 zal betogen. Het is overigens geen staking, dus de kijker of de luisteraar kan of mag dat niet merken. Ik heb natuurlijk begrip voor die actie en ik sta ter beschikking van de medewerkers van de VRT en van de vakbonden om hierover te spreken.

In elk geval is paniek niet aan de orde. De Vlaamse Regering heeft een perspectief op besparingen, maar ook een duurzaam perspectief op de openbare omroep. We vinden een slagkrachtige en efficiënte openbare omroep belangrijk voor een sterk medialandschap. We zullen, in overleg met de VRT, een aantal besparingen moeten doorvoeren. Het moet duidelijk zijn dat dit met betrekking tot het personeel kan worden gerealiseerd door een politiek van gedeeltelijke niet-vervanging van mensen die het bedrijf spontaan verlaten. De Vlaamse Regering zal geen besparingen realiseren door middel van naakte ontslagen.

Tom De Meester (PVDA): Minister, u hebt gesteld dat die 40 miljoen euro aan besparingen niet enkel door deze Vlaamse Regering is beslist, maar het maakt de VRT niet uit dat een aantal van die miljoenen komen uit het beslist beleid van een vorige Vlaamse Regering. Het gaat om de totale som die onze openbare omroep moet ophoesten.

Onze openbare omroep is al een van de meest ondergefinancierde omroepen van Europa en dat is natuurlijk het probleem. Het is alsof u ondervoede patiënt bijkomend op dieet zet. Daarmee lost u natuurlijk niets op. U bespaart de VRT kapot.

U hebt ook gesteld dat het feit dat de Vlaamse Regering de VRT in het Vlaams regeerakkoord bepaalde vereisten oplegt op het vlak van de ideologische diversiteit de onafhankelijkheid van de redactie niet in het gedrang brengt. Ik heb een bijkomende vraag. Wat antwoordt u dan op de uitspraken in de media van de minister-president, bijvoorbeeld dat hij vindt dat klimaatontkenners ook een plaats op de VRT moeten krijgen? (*Opmerkingen*)

Mijnheer Van Rooy, u kunt dan misschien in een panel zitten. Is dat dan de bedoeling? We kunnen dan misschien ook astrologen en andere antiwetenschappelijke onzin uitnodigen?

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, daarover wordt morgen een vraag om uitleg gesteld.

Tom De Meester (PVDA): Minister-president Jambon heeft dat gezegd.

De voorzitter: Mijnheer De Meester, u zit over uw spreektijd en bovendien komt dit morgen aan bod in de commissie. U kunt nu uw punt nog maken, maar niet over dat onderwerp, want dat komt morgen in de commissie aan bod.

Tom De Meester (PVDA): Minister, wat vond u van de uitspraken van de minister-president?

De voorzitter: Dat komt morgen aan bod in de commissie.

Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, vooreerst wil ik laten weten dat onze fractie de bezorgdheid van het personeel van de VRT met betrekking tot de besparingen absoluut deelt. We delen ook de bezorgdheid met betrekking tot de 240 mensen waarvan de VRT denkt dat ze de omroep opnieuw zullen moeten verlaten. Ik neem ter harte wat u hier hebt gezegd. Er zullen geen naakte ontslagen volgen. We zullen dat blijven volgen en ik hoop voor u dat het ook waar zal zijn.

We delen ook de fierheid van het personeel van de VRT met betrekking tot de inhoudelijke koers die de VRT vaart, de onafhankelijkheid, de autonomie en de onpartijdigheid die hier blijkbaar vaak ter sprake komt. Indien u hieraan twijfelt, moet u het jaarrapport van de VRT eens nalezen. U zult merken dat op dat vlak heel hoge cijfers worden gehaald.

Het belang van de VRT is voor ons te groot. Ik heb in de commissie al een aantal prangende vragen gesteld. We zijn in de commissie overeengekomen om, onder meer naar aanleiding van de nakende beheersovereenkomst, eens een goed en degelijk debat over de inhoud te voeren. Ik wil hier opnieuw vragen hiervoor een datum vast te leggen en dit op de agenda te plaatsen. Dat is zelfs onze eis. We vinden dat de VRT te belangrijk is om dit nu gewoon met een actuele vraag af te haspelen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, u hebt daarnet zelf gesteld dat de VRT sinds 2007 ononderbroken heeft bespaard. In 2014 waren de besparingen buitensporig groot. Tussen 2007 en 2020 gaat het, als we rekening houden met de inflatie, om 116 miljoen euro. Dat is gigantisch.

Boven op de 12 miljoen euro die is gepland, gaat de totale besparing waarschijnlijk wel degelijk 40 miljoen euro bedragen, met de niet-indexering van de werkmiddelen. De ondergrens is bereikt.

Collega De Meester, u hebt terecht gezegd dat, als je de EBU-rapporten erop naleest, de VRT bij de beste leerlingen van de klas is in heel Europa inzake prijs-efficiëntie versus kwaliteit en rijkheid van het aanbod.

Ik ben er zeker van dat de VRT er alles aan zal doen om niet te moeten overgaan tot naakte ontslagen, maar de besparingen zullen wel een impact hebben op het aanbod, op de zenders. Misschien zal Canvas wel verdwijnen. Daarvan is niet alleen het VRT-personeel slachtoffer, maar ook de brede audiovisuele sector en vooral de Vlaming, die toch zijn openbare omroep koestert.

Minister, daarom gaat onze fractie mee actievoeren op 5 december, uit solidariteit met het VRT-personeel, in de hoop u te kunnen overhalen om die draconische besparingen toch te herbekijken. Bent u daartoe bereid?

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Het is niet aan mij en aan het Vlaams Belang om de beschermheer van de meerderheid te spelen. Het is wel tekenend dat de linkerzijde hier vandaag moord en brand schreeuwt, louter en alleen omdat men onze openbare omroep wil omvormen tot een efficiëntere en een neutralere mediaspeler.

Iedereen die het huis een beetje kent – ik ben 10 jaar lang woordvoerder geweest, dus ik ken het huis –, weet nochtans zeer goed dat er nog heel veel vet op de soep zit. Mocht elke VRT-medewerker een maand stage doen bij de VTM, kwam hij na een week al wenend teruggelopen naar de Reyerslaan.

Versta me niet verkeerd, ik begrijp de angst van de linkerzijde. Jullie vrees is helemaal niet dat de VRT zal worden omgevormd tot een nationalistische propagandazender, jullie vrees is dat jullie na vijftig jaar rood BRT-beleid (Belgische Radio- en Televisieomroep) proportioneel met jullie stemmenaandeel eindelijk eens op gelijke voet zullen worden behandeld. Dat bewijzen de cijfers die mijn collega Van dermeersch jaarlijks opvraagt, dat bewijzen de cijfers van professor Walraeve en dat bewijst ook de interne nota die onlangs is uitgelekt, waarin men het heeft over het oprichten van een aparte cel om over onze partij te berichten, waarin journalist Peter Verlinden ons op één lijn plaatst met terroristische en extremistische groepen.

Beste collega's, sta ons dus toe om besparingen bij een dergelijke overheidsinstelling veeleer toe te juichen dan te veroordelen. Kom dus alstublieft niet spreken over Hongaarse toestanden, want wij weten er alles van. Met jullie krijgen we geen Hongaarse, maar Noord-Koreaanse toestanden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega Segers, we hebben binnen de regering een traject afgesproken en ik zal dat uiteraard loyaal mee uitvoeren. Dat start met de begroting voor volgend jaar – daarover zullen we binnenkort kunnen discussiëren –, met een effectieve besparing van 2,4 miljoen euro.

We zullen in overleg met de VRT op een goede manier bekijken hoe dat kan worden doorgevoerd, ook met een debat over de beheersovereenkomst. In die zin is de timing eigenlijk wel gelukkig. We zitten met een budgettair traject, maar ook met een onderhandelingstraject over de nieuwe beheersovereenkomst en de omzetting van het Mediadecreet. Daar zitten opportuniteiten om in dialoog met de VRT te bekijken hoe we dat zo efficiënt mogelijk kunnen realiseren.

Collega Van den Brande, u hebt een heel terecht punt gemaakt. Het heeft weinig zin om hier een debat ten gronde te voeren over die kwestie naar aanleiding van een actuele vraag. De visienota die de VRT binnenkort zal voorleggen aan het parlement over de beheersovereenkomst kan een goede aanleiding zijn om hierover al eens te spreken. Ook het jaarverslag kan een opportuniteit zijn om de zaak nog eens te bekijken. Ik ben in elk geval ter beschikking van de mediacommissie om dat grondig te bekijken.

Wat de grond van de zaak betreft over neutraliteit zijn hier belangrijke woorden gevallen. Het gaat over onafhankelijkheid en onpartijdigheid, over autonomie van de redacties en ook over diversiteit van opinies. Dat zijn belangrijke sleutelwoorden. Daarover kunnen we in de komende weken en maanden verder discussiëren.

Tom De Meester (PVDA): Minister, we zouden hierover nog enige tijd kunnen doorgaan, maar ik heb het gevoel dat mevrouw Homans dat niet zou toestaan.

Ik denk dat de tegenstelling duidelijk is: u wilt verdergaan met het besparingsbeleid, u wilt wel van de VRT een propagandazender maken voor het krampachtige nationalisme uit het regeerakkoord.

Wij zullen er zijn op 5 december, om samen met het VRT-personeel te betogen, niet omdat de VRT een rood bastion zou zijn maar omdat we het belangrijk vinden dat er in ons land een sterke openbare omroep is en dat de journalistieke onafhankelijkheid wordt gegarandeerd. Daar komen wij voor op. Iemand moet het doen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van gepensioneerden

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik las een aantal dagen geleden een zeer hoopgevend artikel over de evolutie van het aantal gepensioneerden die onder een flexi-jobstatuut gaan werken. Op een jaar tijd zijn ze verachtvoudigd. Er zijn dus 8 keer meer gepensioneerden met een flexi-job op een jaar tijd, dat zijn er ongeveer 1600. Neen, collega Vandaele is nog niet op pensioenleeftijd, ook al ziet hij er zo uit.

Dat is fantastisch, want we leven in tijden dat alle hens aan dek nodig zijn. Heel wat ondernemers, maar ook werknemers, zitten op hun tandvlees en kunnen hun orders niet allemaal uitvoeren door een tekort aan arbeidskrachten. Dat gepensioneerden warm te maken zijn om opnieuw aan de slag te gaan en om nu en dan iets te doen met hun kennis en ervaring, is een zegen voor de arbeidsmarkt.

Bovendien is er het regeerakkoord. Ik heb u al 'Hilde de verleidster' genoemd, en ik zal dat vijf jaar lang blijven doen. In het regeerakkoord willen we inactieven – mensen die we vanuit VDAB nooit hebben proberen aan te trekken –, proberen te verleiden: langdurig zieken, leefloners, maar ook echtgenotes en echtgenoten die niet werken en niet uitkeringsgerechtigd zijn, en dus ook gepensioneerden.

Minister, hoe zult u extra gepensioneerden proberen te verleiden om nu en dan nog een beetje te werken?

De voorzitter: Hoe gaat u dat doen?

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, het wordt een gewoonte dat u mij elke week een vraag stelt over een andere doelgroep. Vandaag gaat het over de gepensioneerden.

Het is een goede zaak dat mensen die met pensioen zijn, vaker dan vroeger – als je het vergelijkt met één of twee jaar geleden – gebruikmaken van de mogelijkheden die zijn gecreëerd door regeringen om jobs te blijven uitoefenen, ook na het pensioen. Op zich is dat een goede zaak, omdat we merken dat mensen die met pensioen zijn, vaak ook heel veel wijsheid hebben. Ze willen nog één of twee dagen actief blijven. Het grote verschil met mensen die tijdens hun carrière beroepsactief zijn, is dat men, als men met pensioen is, graag werkt op de uren die men ziet zitten en aan kan. Vandaar dat er wat meer flexibiliteit moet zijn.

Evident dat ik dit toejuich. Ik heb er ook geen probleem mee dat VDAB er actief promotie rond voert, maar – u hebt het zelf gezegd – voor mij is het niet de absolute kerntaak van VDAB. Er is de komende jaren een enorme weg te gaan om mensen die niet beroepsactief zijn maar in de beroepsactieve leeftijd zijn, proberen toe te leiden naar een job. Mensen die met pensioen zijn en actief worden, kunnen een perfecte aanvulling zijn, maar het zal een enorme opdracht zijn om mensen die nu niet beroepsactief zijn – u noemt ze zelf op het einde van uw vraag – naar de arbeidsmarkt proberen te krijgen. We werken aan een toekomstplan voor VDAB om naar die corebusiness te gaan. Het zal de komende maanden vorm krijgen.

Wat we wel zullen doen – en dat zal u een plezier doen –, is volgend jaar een grote campagne voor 55-plussers voeren. We willen hen actief houden. 55-plussers zijn niet allemaal gepensioneerden, een aantal zijn ook beroepsactief, maar vinden niet makkelijk een job, zeker niet zodra ze 58 jaar zijn. We gaan heel veel

op hen focussen omdat die groep heel wat ervaring heeft, maar vaak door allerlei omstandigheden minder makkelijk aan de bak komt.

Dus: positieve signalen en een positieve actie die ondernomen wordt. Wat dat betreft, geen enkel probleem.

Axel Ronse (N-VA): Ik ben blij dat u toejuicht dat die mensen actief willen zijn. Ik ben ook blij dat u initiatieven wilt nemen rond de 55-plussers, maar ik denk dat we zeker naar die gepensioneerden toe zelfs nog iets meer voluntaristisch mogen zijn vanuit deze regering. Men zou mensen die op pensioen gaan proactief kunnen wijzen op de mogelijkheden om nog aan de slag te gaan. Men zou kunnen experimenteren met de door u geschetste problematiek van werkuren waaraan ze niet meer gewend zijn. Men zou dus heel proactief die mensen kunnen voorstellen om nog te gaan werken. Wij gaan daarrond ook voorstellen doen.

Een andere groep is de groep van de bruggepensioneerden. U hebt allemaal de nota van Proximus gelezen – ik viel bijna van mijn stoel. Daarin zeiden mensen dat ze het jammer vonden dat ze hun job bij Proximus nog mochten houden en niet op brugpensioen of SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) mochten gaan, wat ze liever gehad zouden hebben. De topman van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) heeft recent op de hoorzitting ook gezegd dat SWT'ers onmogelijk nog te activeren zijn.

Vandaar heb ik een korte ja-nee-vraag. Bent u ook van mening dat dat statuut best uitgedoofd zou worden?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik vind het ongelooflijk cynisch dat op een moment dat de studiedienst van VDAB 183.999 Vlaamse werkzoekenden aangeeft, we hier praten over de activering van gepensioneerden. Hoe meer actieve senioren, hoe beter, maar het zou misschien aan te bevelen zijn zich te concentreren op die groep mensen die vandaag wil werken en niet aan de bak raakt. Minister, ik zou u willen ondersteunen en oproepen om de groep van langdurig werklozen trajecten op maat aan te bieden, zodat zij aan de slag kunnen en uit de soms preciaire situaties die met leefloon en langdurige werkloosheid gepaard gaan, raken. Ik denk dat dat de prioriteit is van een Vlaams werkgelegenheidsbeleid. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Mijnheer Ronse, op vorige vergaderingen bent u al tussengekomen over het meer sanctioneren van werkzoekenden en over het tegenhouden van de invoering van minimumlonen. Nu vraagt u het activeren van gepensioneerden via flexi-jobs. U lijkt zelf wel een flexi-job te hebben aangenomen als lobbyist van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) op woensdagnamiddag.

Dat veel meer ouderen via flexi-jobs gaan bijverdienen, zegt meer over de pensioenen van de gepensioneerden dan over het feit dat ze geen job zouden vinden. Wij voeren niet voor niets een campagne voor een minimumpensioen van 1500 euro. Vandaag lezen we in de krant ook dat er 26.000 mensen bij VDAB ingeschreven zijn die al meer dan vijf jaar een job zoeken. We moeten vooral daaraan werken. We moeten zorgen voor vaste en volwaardige jobs op de arbeidsmarkt en niet voor flexi-jobs die een loopje nemen met de arbeidsomstandigheden en de loonvoorwaarden. We moeten jobs hebben die de mensen in staat stellen een toekomst uit te bouwen, vooral mensen op beroepsactieve leeftijd. Ik denk dat gepensioneerden inderdaad recht hebben op hun rust, recht om te kiezen wat ze gaan doen. Het laatste dat we moeten doen is ook hen gaan stalken om te zien of ze een job kunnen vinden.

Denkt u werkelijk dat de tewerkstellingsgraad gaat verbeteren door gepensioneerden in flexi-jobs met slechte arbeidsomstandigheden en loonvoorwaarden te duwen? Ik denk dat het beter zal zijn om als overheid het voorbeeld te geven. We zien dat uw regering ook ambtenaren gaat ontslaan. Er gaan 1440 stabiele en waardige jobs wegvloeien. Hoe denkt u dat probleem op de arbeidsmarkt op te lossen?

De voorzitter: U mag één vraag stellen, mevrouw Vandecasteele, en die hebt u gesteld.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Ronse, u wilt elke week opnieuw dat de minister een nieuwe groep gaat verleiden. De gepensioneerden zijn wat extreem. Ik begrijp wel dat u na tien jaar minister Muyters deze minister meer verleidingscapaciteiten toedicht dan de voorganger, die ongetwijfeld veel andere merites heeft.

Ik weet echter niet of de gepensioneerden echt onze prioritaire doelgroep moeten zijn. Minister, wat wel onze prioritaire doelgroep moet zijn, is inderdaad die van de langdurig werkzoekenden: 26.000 mensen zijn al 5 jaar en langer op zoek naar een job, maar hebben vooral nood aan aangepaste begeleiding. Het versnelingsplan van VDAB heeft ondertussen tot een nieuwe screening geleid. Welke acties onderneemt u bijkomend om die groep aan het werk te helpen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik sluit me een beetje aan bij de heer Bothuyne. Het is natuurlijk een goede zaak dat we gepensioneerden meer kansen hebben gegeven om te werken, via de flexi-jobs, via het onbeperkt bijverdienen. Het laatste dat we moeten doen, om u te citeren, mevrouw van de PVDA, is hun die mogelijkheid ontnemen. Ik denk dat heel veel van die mensen daar gelukkig gebruik van maken om wat bij te verdienen, om nog een zin aan hun leven te geven. Ik denk dat we die kans absoluut ook moeten blijven geven en dat nu niet opnieuw gaan afnemen. Ik denk ook dat het niet meteen de grootste prioriteit van VDAB moet zijn om die groep te begeleiden. Ik denk ook niet dat dat was wat de heer Ronse zei. Ik denk dat we wel moeten kijken naar die langdurig werkzoekenden, en ook naar de bruggepensioneerden, want het is natuurlijk een probleem dat die mensen vaak denken dat ze vrijwel gepensioneerd zijn en vragen om met rust te worden gelaten, terwijl onze economie, onze bedrijven nu juist heel veel mensen nodig hebben. Ik sluit me dus een beetje aan bij de vraag van de heer Ronse: welke initiatieven zou u, zou VDAB nog kunnen nemen om vooral die bruggepensioneerden, die SWT'ers toch meer te activeren?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, het lijkt alsof collega Ronse u elke week een nieuwe verleidingsopdracht geeft. In het kader van werkbaar werk lijkt me dat toch ook niet zo gezond te zijn, dus misschien moeten we wat dingen afbakenen. Collega's, als het gaat over die gepensioneerden, zou ik echter veeleer een brug willen maken naar een andere doelgroep op onze arbeidsmarkt, de groep van de 50- en 55-plussers. We weten dat die mensen heel graag willen werken, maar er is één ding dat niet is aangehaald, namelijk dat werkgevers heel vaak die mensen niet willen aannemen. Ondanks het feit dat die heel veel relevante werkervaring hebben, zien we dat het aantal dossiers die zijn opgestart voor 50- en 55-plussers die werk zoeken, maar botsen op een muur van discriminatie, de afgelopen jaren enorm sterk is toegenomen. Dat is op dit moment zelfs het grootste aantal dossiers die worden ingediend over discriminatie op de arbeidsmarkt.

Minister, mijn vraag en oproep aan u is dus: zorg ervoor dat dat ook wordt getackeld en dat 50- en 55-plussers die op zoek zijn naar een nieuwe job, ook

daadwerkelijk die kansen krijgen op de arbeidsmarkt om hun ervaring en expertise in te zetten, want daar knelt het schoentje vandaag nog heel hard.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. U ziet dat één vraag over het verleiden van gepensioneerden tot een heel ruim debat kan leiden, en op zich is dat op een woensdagavond wel eens interessant. Ik zal misschien starten met het positieve. Ik vond het verbazingwekkend dat niemand dat tot nu heeft aangehaald. Gisteren zijn er cijfers gepubliceerd over het aantal mensen die werkloos zijn in Vlaanderen. Collega's, het aantal werklozen is nog nooit zo laag geweest. Dit zijn historisch goede cijfers. Dat mag ook wel eens worden gezegd. *(Applaus bij de meerderheid)*

Voilà. Dank u wel. Dat is natuurlijk voor een stukje te danken aan het beleid, maar ook voor een stukje aan al die bedrijven die mensen aanwerven en die ervoor zorgen dat er werk is in Vlaanderen. Tot daar dus het goede nieuws.

Uiteraard zit daar ook wel slecht nieuws in. Collega Bothuyne heeft zijn best gedaan om dat slechte nieuws deze ochtend in de krant te brengen, namelijk – en dat baart me wel zorgen – dat een bepaalde groep het bijzonder moeilijk heeft: de mensen die al heel lang geen job hebben, die zoeken en die geen job vinden. We hebben dat ook aangekaart bij VDAB. Daar zeggen ze dat ze zich in hun plan eigenlijk echt zijn gaan focussen op mensen die tot twee of drie jaar werkloos zijn, maar minder op die heel langdurig werklozen. Daar zal verandering in moeten komen. We zullen manieren moeten zoeken om die groep ook te activeren. Dat is absoluut de bedoeling, maar vergeef me, dat plan ligt nog niet helemaal klaar. Dat is iets dat we samen met VDAB moeten maken, maar de oproep van meerderheid en oppositie is om daarin te investeren, in betere taalopleidingen, in het zoeken van mogelijkheden, in het stimuleren van de houding van mensen om opnieuw aan de slag te gaan, want je moet daar een bepaalde houding voor hebben. Dat dus wat de mensen betreft die geen job vinden.

Collega Gennez, de eerste zin die u hebt gezegd, was zeer terecht. Ik heb ook mijn enthousiasme ten opzichte van de gepensioneerden wat beperkt gehouden in mijn antwoord. Dat zal u misschien zijn opgevallen. Er zijn op dit moment in Vlaanderen echter bijna 700.000 mensen die op dit ogenblik niet beroepsactief zijn en dat wel zouden kunnen zijn. Daar ligt dus een enorm potentieel.

In die groep zitten ook gepensioneerden en SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag). Er is ook een heel grote groep mensen die misschien arbeidsongeschikt is, maar die misschien wel in staat is om op een bepaalde manier toch aan de slag te gaan. Daarom heb ik ook die investeringen in de sociale economie aangekondigd. Ik wil ook daar de arbeidsvoorwaarden een stukje verbeteren en ervoor zorgen dat mensen beter aan de slag kunnen gaan.

Collega's, het is niet fout – en dat is de andere kant van de medaille – om ook in te zetten op mensen die met pensioen zijn. In die zin vind ik dit een goede vraag. Ik ben het niet eens, mevrouw Vandecasteele, met uw enorm negatieve perceptie of appreciatie van mensen die met pensioen zijn en die opnieuw aan de slag gaan. Ik vind het een heel goede zaak dat als je met pensioen bent, je nog een of twee dagen wilt werken. Kijkt u eens naar de redenen waarom gepensioneerden gaan werken. Dat zijn helemaal niet alleen negatieve redenen, of zoals u zegt, omdat ze extra loon willen of omdat hun pensioen te klein is. Ze doen het ook omdat ze potverdikke vinden dat ze nog iets waard zijn op de arbeidsmarkt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik ben ook bijna 55-plus. Daarom word ik al wat gepassioneerder om de groep die ouder wordt te ondersteunen.

Het debat over het pensioen moeten we hiervan gescheiden houden. Het is goed dat de expertise wordt gebruikt. Ik zou toch respect hebben voor het feit dat zo veel mensen zin hebben om ook na hun pensioengerechtigde leeftijd te blijven werken.

Mijnheer Ongena en mijnheer Bothuyne, zoals ik al zei, is het voor mij echt belangrijk en cruciaal dat we inzetten op die groepen die we nu moeilijk geactiveerd krijgen, maar denk niet dat dat zal lukken door een aantal plannen op papier te zetten. Dit zal doorgedreven, persoonlijke begeleiding vragen waarvoor VDAB op experten een beroep zal moeten doen. We proberen al jaren bepaalde groepen te activeren, en dat lukt moeilijker. Ik kijk ook naar alle inspiratie op het terrein om in te zetten op die moeilijke groepen.

Zeker de groep mensen die ziek is geweest en graag opnieuw aan de slag wil gaan en dat nu niet kan door allerlei hindernissen, vind ik heel belangrijk. Het is zeker zo dat VDAB daarop zal moeten inzetten, ook op andere groepen. Daarmee ben ik het eens.

Mijnheer Annouri, ik ben niet ongevoelig voor uw opmerking over discriminatie. We hebben er in de commissie al over gedebatteerd. Het kan voor mij niet dat mensen minder kansen krijgen door hun naam of redenen die er eigenlijk niet toe doen. We hebben ook het debat gevoerd over de weg van de geleidelijkheid die ik wat dat betreft wil bewandelen, en over hoe belangrijk ik het vind dat sectoren zichzelf responsabiliseren. Soms zie je als bedrijf niet in op welke manier er wordt gediscrimineerd. Het inzicht komt vaak doordat je leert op welke manier je dat beter niet doet. We hebben het daar vorige week met u over gehad. Ik geloof in die aanpak. We zullen daar ook zeker verder aan werken.

Ik wil wel die nuance maken, mijnheer Annouri, dat de cijfers uitwijzen dat de mogelijkheden dat 55-plussers aan een job raken, een pak beter zijn geworden. Er zijn veel meer 55-plussers nu aan de slag dan een aantal jaren geleden. Bij 58- en 59-jarigen wordt het opnieuw moeilijker. Daarom zullen we nu de doelgroepkortingen wijzigen, omdat we onze budgetten moeten inzetten voor dat wat effectief is. Ik ben het absoluut met u eens dat we rond die discriminatie nog een weg te gaan hebben. Maar zoals ik u al zei, kies ik niet voor een shocktherapie, maar voor de weg van de geleidelijkheid en het inzicht. Ik denk dat we daar al een heel eind mee zullen geraken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Uw tweede antwoord was alleszins veel voluntaristischer dan het eerste. U hebt me zeker en vast overtuigd. Ik deel uw mening met wat u tegen mevrouw Vandecasteele zei. Ik denk echt, mevrouw Vandecasteele, dat u op een andere manier naar werk moet kijken. Werk is iets wat mensen bevrijdt, werk is iets wat mensen emancipeert, werk is iets wat mensen toelaat om hun talenten te ontplooien, werk is iets wat mensen toelaat om sociale contacten te leggen. Werk geeft mensen zelfrespect en eigenwaarde. Het is de verdomde plicht van deze Vlaamse Regering om alle Vlamingen te overtuigen om te gaan werken, om hun talenten te ontplooien, om hen daarin te ondersteunen en te versterken, en om dat ook voor gepensioneerden te doen.

Want heel veel gepensioneerden zijn effectief nog op zoek naar sociaal contact en naar manieren om hun kennis en ervaring te delen met mensen. Dat is absoluut niets vies, zoals u het voorstelt. Dat is iets zeer bewonderenswaardig. Wij zullen daar alleszins voor gaan. Minister, volgende week sta ik hier misschien te spreken over een andere doelgroep.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de data van 'Provincies in cijfers' die een snelle toename van het aandeel allochtonen in de bevolking aantonen en de noodkreet vanuit bepaalde gemeenten in dit verband

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): De invloed van mijn partij, het Vlaams Belang, is groter dan ooit. Een van mijn kinderhelden, de burgemeester van Samson en Gert en vandaag de burgemeester van Affligem, Walter De Donder, heeft zopas gezegd dat “de Vlaamse steden zwaar getroffen zijn door de migratie”. Hij heeft eraan toegevoegd: “Er zijn wijken in Antwerpen en Brussel die volledig ontvolkt zijn van onze eigen mensen en die ingenomen zijn door andere groepen. Dat is een stedelijk probleem.” Tot zover twee citaten van CD&V’er Walter De Donder.

De cijfers van de databank Provincies in Cijfers liegen er dan ook niet om. In 1990 had een op de veertig Vlamingen een niet-Europese achtergrond. Vandaag, nog geen dertig jaar later, heeft een op de acht Vlamingen een niet-Europese achtergrond. In mijn eigen stad, Antwerpen, is het aandeel van mensen met een niet-Europese achtergrond de afgelopen dertig jaar meer dan verviervoudigd: van 8,3 naar 36,5 procent. In de Vlaamse centrumsteden is er zelfs een verviervoudiging op dertig jaar van 4 naar 20 procent. Met massale immigratiestromen – dat weten we ondertussen hopelijk toch allemaal – groeit de onveiligheid, groeit de armoede en groeien de integratieproblemen met andere culturen, met name natuurlijk de islamitische. Burgemeesters als Koen Van Elsen van Asse vragen daarom steeds meer belastinggeld om te proberen al die problemen aan te pakken.

Minister, daarom de volgende vraag aan u. U hebt daar een tweetje over geplaatst, heb ik gezien, maar dat ging dan over die woorden van Walter De Donder. Hij is heel stout geweest, natuurlijk. Maar wat is uw reactie op die ontvolkingscijfers en op de financiële noodkreet van die gemeenten in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik bedrijf natuurlijk geen politiek op basis van tweets maar op basis van debatten die we hier in het parlement voeren. Het is juist: Vlaanderen wordt steeds diverser. Niet alleen Vlaanderen, heel veel landen in de wereld, denk ik. Dat stelt Vlaanderen voor grote uitdagingen. Tegelijkertijd bestaat mijn mensbeeld er ook in dat elke mens talenten heeft en op zijn of haar manier een verrijking kan zijn voor onze Vlaamse samenleving.

In de Vlaamse Rand is die uitdaging nog moeilijker. Ze is drievoudig. Er is de suburbanisatie, mensen die van de hoofdstad verhuizen naar het landelijke Vlaanderen, een beweging die al vele decennia bezig is en die je rond elke grote stad vindt. Ten tweede is er het feit dat mensen daar dicht bij een taalgrens wonen. Mensen verhuizen van een niet-Nederlandstalig, of niet-homogeen Nederlandstalig, gebied naar een homogeen Nederlandstalig gebied. Dat vormt een taaluitdaging. Ten derde is het ook juist dat heel veel mensen met migratie roots zich daar in de gemeenten komen vestigen.

Ik denk dus dat wat onder meer de goede burgemeester van Asse, de heer Van Elsen, zegt, juist is: dat dat een grote uitdaging is en dat daaraan gewerkt moet worden. Hoe doen we dat? Ik denk dat daarbij twee dingen heel belangrijk zijn. Eerst en vooral moeten we beseffen dat integreren niet gebeurt in de Wetstraat maar in de Dorpsstraat, op lokaal vlak. Daar moet je dus een beleid voeren. De taak van de Vlaamse overheid bestaat erin dat beleid te faciliteren, te omkaderen en te versterken. Eerst en vooral betekent dat het versterken van ons inburgeringsbeleid.

Daar is het Vlaams regeerakkoord heel duidelijk over. Ten tweede is dat ervoor zorgen dat mensen meer met elkaar en niet naast elkaar leven, dat je een segregatie voorkomt en dat je er op die manier voor zorgt dat een gemeenschap één gemeenschap kan zijn in haar diversiteit. Hoe doe je dat niet? Door mensen op te sluiten in één identiteit, door aan hokjesdenken te doen. Dat is een nefaste politiek.

U verwijst naar de cijfers van niet-EU-mensen, mensen met een niet-EU-achtergrond. U moet weten dat groepen voor mij niet bestaan in de samenleving. Als je kijkt naar die mensen, zie je een ongelooflijke diversiteit. Het zijn ook mensen van de vierde generatie, die thuis Nederlands spreken, wier ouders Nederlands spreken. Er zijn mensen bij die laaggeschoold zijn. Sommige mensen zijn hier in het parlement aanwezig. Het zijn mensen die christelijk zijn, islamitisch of atheïst. Er is een enorme diversiteit. Men allemaal herleiden tot één categorie en dan die categorie als problematisch beschouwen, vind ik een te-kort-door-de-bocht-redenering. Ik ben ervan overtuigd dat mensen op het lokale niveau heel goed beseffen dat de realiteit complexer is dan dat.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, die politiek correcte feelgoodmantra die u opnieuw brengt met woorden als met elkaar samenleven, diversiteit en suburbanisatie, die komt mij en vele Vlamingen de strot uit. De realiteit laat zien dat er wel groepen zijn in onze samenleving die niet met elkaar willen en ook niet kunnen samenleven.

Vandaag nog: brandweermannen in Brussel vrezen voor hun leven als ze een brand moeten gaan blussen! Die zogenaamde jongeren, we weten allemaal over wie dat gaat, dat zijn geen joden, geen Chinezen, geen Brazilianen, geen hindoes of boeddhisten. In die zin hebt u natuurlijk gelijk; we moeten ze niet allemaal over dezelfde kam scheren. Dat soort jongeren dat onze Europese en Vlaamse samenleving haat, lokt die mensen, brandweermannen, in hinderlagen en bekogelt hen met stenen. Dat is het soort jongeren in Brussel waarvan de burgemeester van Asse nu zegt: die massale inwijking is niet meer te stoppen.

Minister, ik stel u opnieuw de vraag. Geef mij één concrete maatregel van u als minister van Inburgering, om dat soort jongeren aan te pakken, om dat soort jongeren in te burgeren in onze Vlaamse steden, want ze zijn op komst vanuit Brussel.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, hier wordt natuurlijk een heel eenzijdig verhaal, een eenzijdig en negatief beeld opgehangen, wat natuurlijk te verwachten viel. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we mogen ontkennen dat de uitdagingen groot zijn. Die uitdagingen zijn groot voor de steden en gemeenten, die zijn groot voor heel onze samenleving.

We hebben dit debat in de vorige legislatuur heel vaak gevoerd, toen in een andere hoedanigheid. Maar ik heb onthouden uit uw pleidooien van toen dat u vindt dat de lokale besturen in dezen nog veel meer ondersteund moeten worden. Ik denk dat het klopt dat burgemeesters en lokale besturen de eerste zijn die het vaststellen, als er problemen zijn met die integratie en als die niet vlot genoeg verloopt.

U hebt verwezen naar het regeerakkoord waarin u zegt dat het verhaal van rechten en plichten heel sterk wordt doorgevoerd. Ik kijk er echt naar uit om die concrete acties, die u daarin omschreven hebt, tot uitvoering te zien komen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, bedankt voor de toon en de boodschap van uw antwoord, vertrekkend van een mensbeeld waarvan ik bijna zou durven zeggen dat het wat christendemocratisch is.

Het kan natuurlijk niet ontkend worden dat de gemeenten rond Brussel met een aantal specifieke uitdagingen geconfronteerd worden. Het kan tegelijk niet ontkend worden dat er nooit zoveel substantiële middelen werden uitgetrokken om die uitdagingen het hoofd te kunnen bieden. Dat betekent natuurlijk niet dat al die problemen onmiddellijk opgelost worden, omdat er andere gemeenten zijn die met gelijkaardige problemen geconfronteerd worden en daar niet de specifieke middelen voor krijgen. Ze begrijpen de criteria die gebruikt worden voor het toekennen van die middelen niet volledig. In dat opzicht begrijp ik de noodkreet van de burgemeester van Asse wel. Ik denk, minister, dat u nog eens heel duidelijk moet communiceren naar al die steden en gemeenten over de gehanteerde criteria om de onduidelijkheden over die middelen weg te nemen.

Minister, ik heb nog een vraag voor u. Ze gaat over één element in de noodkreet van de burgemeester van Asse. Het is nog niet aan bod gekomen en de heer Van Rooy zal het uiteraard niet brengen want het past helemaal niet in zijn eenzijdige verhaal. De burgemeester van Asse zei heel duidelijk dat hij extra wil inzetten op de integratie. Hij wil extra inspanningen leveren om de nieuwkomers op te nemen en om zijn nieuwe inwoners volop te laten deelnemen aan de lokale samenleving. Minister, welke extra mogelijkheden ziet u nog om de gemeenten met een grote inwijking van nieuwe inwoners bij te staan in hun inspanningen om de integratie van die mensen te garanderen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijnheer Van Rooy, ik wil u danken voor uw duidelijkheid. Elk betoog dat u hier houdt, bevestigt de enorm grote kloof die er heerst tussen uw visie en ideologie en de mijne en de onze. Uw ideologie zit vast in een polariserend wij-zijdenken, waarbij u mensen beoordeelt en vooral bijna veroordeelt op basis van hun afkomst, en waarbij u die afkomst bijna criminaliseert. Wij zullen daar nooit, maar dan ook nooit aan meewerken. Voor ons telt nooit de afkomst van mensen maar wel hun toekomst. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

U kunt daar nu lacherig over doen, maar wij zijn ervan overtuigd dat we die toekomst samen vorm kunnen geven. Dat zal inspanningen vergen van ons allemaal. Onze visie is duidelijk. Er zijn problemen. Die moeten we niet negeren maar oplossen. We moeten ze niet, wat u permanent doet, uitvergroten. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik ben het met u eens. Het diverse Vlaanderen is, tot spijt van wie het benijdt, de toekomst. Dat biedt zeer veel kansen. Net als u, als minister van samenleving, ben ik en is mijn fractie ervan overtuigd dat mensen, net zoals iedereen in dit halfroond, aan hun toekomst willen bouwen. Mensen willen een positieve toekomst maken. Uiteraard biedt een diverse samenleving ook uitdagingen. Ook voor de lokale besturen, die trouwens op heel wat gebieden iedere dag meer taken krijgen toegeschoven en vaak te weinig middelen hebben. U weet ook dat ik dat vind.

Collega's, blijkbaar leven we in tijden waarin het bon ton en belangrijk is om problemen te benoemen. Het zal u verbazen, maar ook mijn fractie wil de problemen benoemen. Minister, wat wenst u te doen met de volgende problemen die we kunnen benoemen? Op welke manier zult u de komende jaren de wachlijsten aanpakken voor de Nederlandse taalcursussen, om de taalverwerving beter mogelijk te maken? Hoe zullen we de huisvestingsproblemen in Vlaanderen oplossen?

De voorzitter: Mijnheer Vaneekhout, u mag welgeteld één vraag stellen. U hebt er nu al twee gesteld. Wat is uw concrete vraag?

Jeremie Vaneckhout (Groen): Ik kom tot mijn concrete vraag. Ik benoem de problemen waar lokale besturen vandaag en de mensen in de diverse samenlevingen mee te maken krijgen: discriminatie op de arbeidsmarkt, het besparen op het middenveld...

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Jeremie Vaneckhout (Groen): Ik maak een opsomming.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Jeremie Vaneckhout (Groen): Hoe zult u als minister van samenleving een betere bondgenoot zijn van de lokale besturen om op hun noden en die van het kapotbespaarde middenveld te antwoorden?

De voorzitter: Dat is duidelijk, mijnheer Vaneckhout.

Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Eerst en vooral zou ik willen teruggaan naar de casus Asse. Ik heb daarnet nog in de Gemeentemonitor gekeken. Asse is een gemeente die niet door mijn partij wordt bestuurd, wel door christendemocraten en de N-VA. Ik vind het politiek wat moeilijk, maar ik moet eigenlijk dat lokale bestuur feliciteren omdat er in Asse een grote toename is van mensen met een niet-Europese achtergrond. Een opvallend grote toename. Asse behoort bij de top tien in Vlaanderen. 23 procent van de mensen die daar wonen hebben een niet-EU-achtergrond. De bevolking groeit er dubbel zo snel als in de rest van Vlaanderen. Het aantal leefloners en equivalent-leefloners is de voorbije tien jaar van 8,2 naar 6,5 procent gedaald. Het gemiddelde inkomen is er hoger dan in Vlaanderen. De kinderarmoede is er de voorbije tien jaar gedaald van 10,1 naar 9,6 procent. Asse is een van de weinige gemeenten in Vlaanderen waar de kinderarmoede is gedaald. De veiligheidscijfers zijn er opvallend positief. En de werkloosheidscijfers zijn er heel laag. Ik wil dat bestuur feliciteren (*Applaus bij de meerderheid*)

Want voor mij zijn ze er het bewijs van dat er weliswaar uitdagingen zijn, maar dat die uitdagingen ook kunnen worden overwonnen, indien je lokaal een krachtig beleid voert. En daarom heeft deze Vlaamse Regering 420 miljoen euro geïnvesteerd in die lokale besturen. Want ik weet, als burgemeester, dat die lokale besturen sterker moeten worden, dat je hun de middelen moet geven om die maatschappelijke problemen aan te pakken.

En er zijn geen wonderoplossingen. Want je kunt sportpaleizen vol vullen met mensen zoals u, mijnheer Van Rooy, die 'problemen benoemen'. Maar ik ga in het kamertje zitten waar de mensen die de oplossingen aandragen, welkom zijn. (*Applaus bij de meerderheid en bij Groen en sp.a*)

Dat is het werk dat wij moeten doen. En dat is het verschil tussen u en mij! Want u zegt vaak: 'Je moet de problemen durven benoemen.' Ik hoor dat al mijn hele politieke loopbaan. Ik hoor dat al van 1991, van de heer Dewinter. Maar wat heb ik gedaan, in Mechelen? En wat zal deze Vlaamse Regering doen? De oplossingen voor de problemen aandragen. En wat doen we daarvoor? Binnen onze mogelijkheden zorgen we ervoor dat we een veel sterker inburgeringsbeleid voeren. We zullen werken aan een traject waarbij mensen die nieuwkomer zijn in Vlaanderen veel meer hefboomen krijgen om hun talenten op een positieve manier in te zetten voor Vlaanderen. We zullen proberen de segregatie weg te werken.

En hoe zullen we dat doen? Door samen te werken met de lokale besturen. Door het niet in hun plaats, maar samen met hen te doen.

En ben ik daar hoopvol voor? U mag mij dat niet kwalijk nemen. Ik ben een liberaal, ik ben een optimist. Ik ben daar heel hoopvol voor. Waarom? Omdat ik achttien jaar geschiedenis met mij meedraag van een stad die in de penarie zat en er vandaag opnieuw staat. Dat kan in elke stad. Het voorbeeld Asse is net aangehaald. En zo zijn er in Vlaanderen nog heel veel voorbeelden te vinden, ongeacht de politieke kleuren die de gemeenten besturen. Waar een wil is, is een weg. (*Applaus bij de meerderheid*)

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Goed, dat was natuurlijk weer superleerrijk. We zijn gegaan van een noodkreet van een burgemeester naar het benoemen van een probleem: jongeren die stenen gooien naar de brandweer in Brussel, jongeren die zullen migreren naar de randgemeenten, naar Vlaanderen. Moeten ze dan een inburgeringscursus volgen wanneer ze van Brussel naar een Vlaamse gemeente verhuizen? Ik denk het niet. En dat typeert natuurlijk deze minister, die – proficiat N-VA – jullie verantwoordelijk hebben gemaakt voor de integratie en de inburgering. Hij heeft gezegd dat wij moeten integreren in deze diverse samenleving. Hij heeft gezegd dat – houd u vast! – alle hier geboren mensen van Maghrebijse en Turkse afkomst Vlamingen zijn. Proficiat!

Wel, voor ons zijn niet al die hier geboren Turken en Marokkanen Vlamingen. Want 50 procent daarvan, zo duidt het onderzoek van een gerenommeerd internationaal Duits instituut aan, is consistent moslimfundamentalist. En die mensen, mijnheer Somers, dat zijn geen Vlamingen. Zij zullen nooit Vlamingen zijn, nooit voor mijn partij! (*Rumoer. Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Collega's, ik wil graag twee collega's feliciteren met hun eerste betoog aan het spreekgestoelte: mevrouw Vandromme tijdens het actualiteitsdebat en mevrouw D'Hose met haar eerste actuele vraag. (*Applaus*)

Mijnheer De Meester, dat was toch niet uw eerste betoog aan het spreekgestoelte? (*Opmerkingen van Tom De Meester*)

Maar dan hebt u al felicitaties gekregen. Ofwel tweede zit, dat kan ook. (*Opmerkingen van minister Bart Somers*)

Ja, minister Somers, u bent ook gefeliciteerd bij dezen.

REKENING VAN HET VLAAMS PARLEMENT OVER 2018

– 11 (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST OVER 2018

– 45 (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT OVER 2018

– 46 (2019-2020) – Nr. 1

REKENING VAN HET VLAAMS VREDESINSTITUUT OVER 2018

– 48 (2019-2020) – Nr. 1

Bespreking en stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de rekeningen van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut over 2018. Bent u het ermee eens om die alle vier gezamenlijk te behandelen? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Parys, secretaris, heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, vandaag leggen we de rekeningen 2018 van het Vlaams Parlement en van de drie paraparlementaire instellingen ter goedkeuring voor aan de plenaire vergadering. In principe gebeurt dat in juni, maar in een verkiezingsjaar gebeurt dat bij het begin van de zittingsperiode, nu dus.

De rekeningen zijn gecontroleerd door het Rekenhof en goedgekeurd door het Bureau op 21 oktober van dit jaar. Ze worden nu ter goedkeuring voorgelegd.

Ik geef een korte toelichting bij de rekening 2018. De economische afsluiting en de resultatenrekening: de bedrijfsopbrengsten bedroegen in 2018 95 miljoen euro, de dotatie 93,7 miljoen euro en de bedrijfskosten kwamen uit op 95,1 miljoen euro, met als resultaat een bedrijfsresultaat van 100.000 euro in min.

Na verwerking van het financieel en uitzonderlijk resultaat bedraagt het economisch resultaat van het boekjaar 1,5 miljoen euro. De balans en de resultatenrekening 2018 geven een gedetailleerd inzicht in de rekening 2018 en zijn opgenomen in het parlementair stuk dat u allemaal hebt gelezen.

Ik verzoek dus de plenaire vergadering de rekening 2018 van het Vlaams Parlement goed te keuren.

Wat de rekeningen van de PPI's betreft, worden vandaag eveneens de rekeningen van 2018 van de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut voorgelegd. Dat is voorzien in de oprichtingsdecreten van deze instellingen. De stukken werden bezorgd en in naam van die instellingen verzoek ik u de rekeningen 2018 ook goed te keuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de rekeningen van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut over 2018 eenparig zijn aangenomen? *(Instemming)*

Dan is aldus besloten.

MOTIE van Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder en Stefaan Sintobin tot besluit van het op 6 november 2019 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over een taaltest voor kleuters – 116 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
18 leden hebben ja geantwoord;
85 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

**MOTIE van Hannelore Goeman, Katia Segers en Björn Rzoska tot besluit van het op 6 november 2019 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over een taaltest voor kleuters
– 117 (2019-2020) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik het daarnet tijdens het debat verschillende keren gevraagd of de minister mij kon verzekeren dat er geen scenario komt waarbij kinderen met een taalachterstand tot een jaar lang voltijds in aparte klassen worden afgezonderd, omdat uit alle recent onderzoek, mijnheer Daniëls, blijkt dat dit niet werkt. Ik heb daar geen duidelijk antwoord op gekregen van de minister, en dan denk ik: 'better safe than sorry'. Vandaar deze motie waarin wij aan de Vlaamse Regering vragen om die aparte voltijdse taalbadklassen onmogelijk te maken in het toekomstige aanbod van taalintegratietrajecten. Ik ging zeggen dat ik daarbij ook reken op de steun van Open Vld en CD&V omdat zij duidelijk hebben laten horen dat ze dat terecht geen goed idee vinden, maar die ijzeren meerderheidsdiscipline is een heel triestige zaak.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
77 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 13 november 2019 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.44 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Carina Van Cauter, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters.

Afwezig met kennisgeving

Philippe Muyters, Steve Vandenberghe, Paul Van Miert, Mercedes Van Volcem: ambtsverplichtingen;

Chris Janssens, An Moerenhout, Bart Tommelein, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Lode Ceyssens, Bart Claes, Vincent Van Peteghem

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Jan Laeremans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De

Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Elisabeth Meuleman, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Orry Van de Wauwer, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters